

**DEVA HOLDİNG A.Ş.
VE BAĞLI ORTAKLIKLARI**

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA
SONA EREN DOKUZ AYLIK ARA DÖNEME AİT
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR

İçindekiler

	<u>Sayfa</u>
Konsolide finansal durum tablosu	1 - 2
Konsolide kar veya zarar tablosu	3
Konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu	4
Konsolide özkaynaklar değişim tablosu	5
Konsolide nakit akış tablosu	6 - 7
Konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar	8 -80

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

		Cari Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 30 Eylül 2023	Önceki Dönem (Bağımsız denetimden geçmiş) 31 Aralık 2022
	Dipnot Referansları		
VARLIKLAR			
Dönen Varlıklar		9.127.856.690	5.464.758.250
Nakit ve Nakit Benzerleri	4	1.432.509.710	601.243.499
Finansal Yatırımlar	5	1.661.523.813	734.615.057
Ticari Alacaklar		3.025.932.473	1.765.455.139
<i>İlişkili Taraflardan Ticari Alacaklar</i>	7	<i>180.631.638</i>	<i>86.024.749</i>
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan Ticari Alacaklar</i>	8	<i>2.845.300.835</i>	<i>1.679.430.390</i>
Diğer Alacaklar	9	7.411.953	3.870.442
Stoklar	10	2.759.013.656	2.008.634.018
Peşin Ödenmiş Giderler	11	224.477.604	227.964.505
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar	12	1.042.893	775.568
Diğer Dönen Varlıklar	21	15.944.588	122.200.022
Duran Varlıklar		3.801.075.306	3.159.542.430
Finansal Yatırımlar	5	178.040.445	432.107.872
Maddi Duran Varlıklar	13	1.857.704.731	1.648.592.969
Kullanım Hakkı Varlıkları	14	483.282.290	102.555.594
Maddi Olmayan Duran Varlıklar		952.575.815	577.298.639
<i>Şerefiye</i>	16	<i>1.782.731</i>	<i>1.782.731</i>
<i>Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar</i>	15	<i>950.793.084</i>	<i>575.515.908</i>
Peşin Ödenmiş Giderler	11	167.941.795	293.146.147
Ertelenmiş Vergi Varlığı	29	161.530.230	105.841.209
TOPLAM VARLIKLAR		12.928.931.996	8.624.300.680

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

	Dipnot Referansları	Cari Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 30 Eylül 2023	Önceki Dönem (Bağımsız denetimden geçmiş) 31 Aralık 2022
KAYNAKLAR			
Kısa Vadeli Yükümlülükler		6.433.859.681	4.023.286.288
Kısa Vadeli Borçlanmalar		4.353.696.384	2.457.258.522
<i>Banka Kredileri</i>	6	3.485.325.963	2.307.258.522
<i>Diğer Kısa Vadeli Borçlanmalar</i>	6	868.370.421	150.000.000
Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları		382.442.977	436.287.651
<i>Banka Kredileri</i>	6	266.332.729	324.767.319
<i>Kiralama İşlemlerinden Borçlar</i>	6	116.110.248	9.959.963
<i>İhraç Edilmiş Borçlanma Araçları</i>	6	-	101.560.369
Ticari Borçlar		809.806.100	713.706.921
<i>İlişkili Taraflara Ticari Borçlar</i>	7	80.619.910	22.515.635
<i>İlişkili Olmayan Taraflara Ticari Borçlar</i>	8	729.186.190	691.191.286
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	20	94.043.557	46.065.560
Diğer Borçlar		30.045.338	2.083.719
<i>İlişkili Olmayan Taraflara Diğer Borçlar</i>	9	30.045.338	2.083.719
Türev Araçlar	32	1.613.539	-
Devlet Teşvik ve Yardımları	17	2.121.813	2.246.055
Ertelenmiş Gelirler	11	69.988.000	25.043.179
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	29	118.178.831	1.660.332
Kısa Vadeli Karşılıklar		553.395.535	328.206.900
<i>Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin</i>			
<i>Kısa Vadeli Karşılıklar</i>	20	224.472.356	126.453.597
<i>Diğer Kısa Vadeli Karşılıklar</i>	18	328.923.179	201.753.303
<i>Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler</i>	21	18.527.607	10.727.449
Uzun Vadeli Yükümlülükler		701.255.692	664.190.412
Uzun Vadeli Borçlanmalar		559.968.682	505.282.590
<i>Banka Kredileri</i>	6	168.789.291	239.444.412
<i>Kiralama İşlemlerinden Borçlar</i>	6	391.179.391	265.838.178
Devlet Teşvik ve Yardımları	17	48.178.570	48.997.401
Ertelenmiş Gelirler	11	22.292.982	13.547.187
Uzun Vadeli Karşılıklar		70.815.458	96.363.234
<i>Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin</i>			
<i>Uzun Vadeli Karşılıklar</i>	20	70.815.458	96.363.234
ÖZKAYNAKLAR		5.793.816.623	3.936.823.980
Ana Ortaklığa Ait Özkaynaklar		5.793.816.623	3.936.823.980
Ödenmiş Sermaye	22	200.019.288	200.019.288
Sermaye Düzeltme Farkları	22	140.080.696	140.080.696
Geri Alınan Paylar (-)	22	(28.847)	(28.847)
Paylara İlişkin Primler/İskontolar	22	2.870.803	2.870.803
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak			
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler veya Giderler		(6.921.152)	(6.921.152)
<i>Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kayıpları</i>		(6.921.152)	(6.921.152)
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak			
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler veya Giderler		171.915.420	52.075.076
<i>Yabancı Para Çevrim Farkları</i>		171.915.420	52.075.076
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	22	150.864.955	150.864.955
Geçmiş Yıllar Karları	22	3.203.121.345	2.037.638.940
Net Dönem Karı		1.931.894.115	1.360.224.221
TOPLAM KAYNAKLAR		12.928.931.996	8.624.300.680

Ekli dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı bir parçasıdır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİNDE SONA EREN DÖNEME AİT KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR TABLOSU

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

		Cari Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Ocak- 30 Eylül 2023	Önceki Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Ocak- 30 Eylül 2022	Cari Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Temmuz- 30 Eylül 2023	Önceki Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Temmuz- 30 Eylül 2022
Hasılat	23	6.216.840.315	3.054.735.012	2.316.038.576	1.150.756.917
Satışların Maliyeti (-)	23	(2.637.677.973)	(1.469.909.112)	(991.125.720)	(563.404.172)
BRÜT KAR		3.579.162.342	1.584.825.900	1.324.912.856	587.352.745
Pazarlama Giderleri (-)	24	(759.850.385)	(373.509.847)	(285.866.878)	(135.199.085)
Genel Yönetim Giderleri (-)	24	(538.735.749)	(258.076.525)	(199.396.985)	(107.195.974)
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	24	(117.418.696)	(116.205.201)	(40.103.260)	(35.462.730)
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	26	382.421.393	389.258.499	206.419.568	113.406.192
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler (-)	26	(61.871.855)	(45.732.831)	(41.096.632)	(8.005.190)
ESAS FAALİYET KARI		2.483.707.050	1.180.559.995	964.868.669	414.895.958
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	27	457.214.650	97.065.823	16.043.851	53.679.266
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler (-)	27	(3.222.317)	(7.056.633)	(3.222.317)	(7.056.633)
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KARI		2.937.699.383	1.270.569.185	977.690.203	461.518.591
Finansman Giderleri (net)	28	(778.388.478)	(369.003.773)	(335.216.009)	(164.216.095)
VERGİ ÖNCESİ KAR		2.159.310.905	901.565.412	642.474.194	297.302.496
Vergi (Gideri) / Geliri		(227.416.790)	82.385.161	(58.493.947)	27.557.753
Dönem Vergi Gideri (-)	29	(283.105.811)	(4.475.795)	(115.339.045)	(1.331.264)
Ertelenmiş Vergi Geliri	29	55.689.021	86.860.956	56.845.098	28.889.017
DÖNEM KARI		1.931.894.115	983.950.573	583.980.247	324.860.249
Dönem Karının Dağılımı					
Ana Ortaklık Payları		1.931.894.115	983.950.573	583.980.247	324.860.249
		1.931.894.115	983.950.573	583.980.247	324.860.249
Pay başına kazanç	30	0,0966	0,0492	0,0292	0,0162

Ekli dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı bir parçasıdır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİNDE SONA EREN DÖNEME AİT KONSOLİDE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

	Cari Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Ocak- 30 Eylül 2023	Önceki Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Ocak- 30 Eylül 2022	Cari Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Temmuz- 30 Eylül 2023	Önceki Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Temmuz- 30 Eylül 2022
DÖNEM KARI	1.931.894.115	983.950.573	583.980.247	324.860.249
DİĞER KAPSAMLI GELİR / (GİDERLER)				
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacaklar	-	-	-	-
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm (Kayıpları) / Kazançları	20	-	-	-
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Diğer Kapsamlı Gelire İlişkin Vergiler	29	-	-	-
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacaklar	119.840.344	15.621.492	20.093.433	6.101.978
Yabancı Para Çevrim Farkları	119.840.344	15.621.492	20.093.433	6.101.978
DİĞER KAPSAMLI GELİR	119.840.344	15.621.492	20.093.433	6.101.978
TOPLAM KAPSAMLI GELİR	2.051.734.459	999.572.065	604.073.680	330.962.227
Toplam Kapsamlı Gelirin Dağılımı:	2.051.734.459	999.572.065	604.073.680	330.962.227
Ana Ortaklık Payları	2.051.734.459	999.572.065	604.073.680	330.962.227

Ekli dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı bir parçasıdır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİNDE SONA EREN DÖNEME AİT KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

	Dipnot	Ödenmiş sermaye	Sermaye düzeltmesi farkları	Geri Alınan Paylar (-)	Paylara İlişkin Primler / İskontolar	Tanımlanmış fayda planlarından aktüeryal kazanç ve kayıplar	Yabancı para çevrim farkları	Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	Birikmiş Karlar			Toplam özkaynaklar
									Kar veya zarara sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler veya giderler	Kar veya zarara sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler veya giderler	Geçmiş yıllar karları	
1 Ocak 2022 itibarıyla bakiye	22	200.019.288	140.080.696	(28.847)	2.870.803	(5.252.460)	27.972.911	150.864.955	1.041.162.023	1.170.087.476	2.727.776.845	2.727.776.845
Geçmiş yıllar karlarına transfer		-	-	-	-	-	-	-	1.170.087.476	(1.170.087.476)	-	-
Kar Payları		-	-	-	-	-	-	-	(173.610.559)	-	(173.610.559)	(173.610.559)
Toplam kapsamlı gelir		-	-	-	-	-	15.621.492	-	-	983.950.573	999.572.065	999.572.065
<i>Yabancı para çevrim farkları</i>		-	-	-	-	-	15.621.492	-	-	-	15.621.492	15.621.492
<i>Net dönem karı</i>		-	-	-	-	-	-	-	-	983.950.573	983.950.573	983.950.573
30 Eylül 2022 itibarıyla bakiye	22	200.019.288	140.080.696	(28.847)	2.870.803	(5.252.460)	43.594.403	150.864.955	2.037.638.940	983.950.573	3.553.738.351	3.553.738.351
1 Ocak 2023 itibarıyla bakiye	22	200.019.288	140.080.696	(28.847)	2.870.803	(6.921.152)	52.075.076	150.864.955	2.037.638.940	1.360.224.221	3.936.823.980	3.936.823.980
Geçmiş yıllar karlarına transfer		-	-	-	-	-	-	-	1.360.224.221	(1.360.224.221)	-	-
Kar Payları*		-	-	-	-	-	-	-	(194.741.816)	-	(194.741.816)	(194.741.816)
Toplam kapsamlı gelir		-	-	-	-	-	119.840.344	-	-	1.931.894.115	2.051.734.459	2.051.734.459
<i>Yabancı para çevrim farkları</i>		-	-	-	-	-	119.840.344	-	-	-	119.840.344	119.840.344
<i>Net dönem karı</i>		-	-	-	-	-	-	-	-	1.931.894.115	1.931.894.115	1.931.894.115
30 Eylül 2023 itibarıyla bakiye	22	200.019.288	140.080.696	(28.847)	2.870.803	(6.921.152)	171.915.420	150.864.955	3.203.121.345	1.931.894.115	5.793.816.623	5.793.816.623

(*) 28 Nisan 2023 tarihinde yapılan 2022 Yılı Olağan Genel Kurul Toplantısında, 2022 yılı için 200.019.288 TL sermayeyi temsil eden pay sahiplerine hukuki durumlarına bağlı olarak brüt %15; net %13,5 oranında toplam 194.741.816 TL (1 TL tutarındaki paya brüt 0,15 TL/Krş, net 0,1350 TL/Krş) Kar Payı ödenmesine, Kar Paylarının 8 Mayıs 2023 tarihinden itibaren nakden dağıtılmasına karar verildi.

Ekli dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı bir parçasıdır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİNDE SONA EREN DÖNEME AİT KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOSU

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

	Dipnot Referansları	Cari Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Ocak – 30 Eylül 2023	Önceki Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Ocak – 30 Eylül 2022
İŞLETME FAALİYETLERİNDEN NAKİT AKIŞLARI		1.238.513.864	460.769.413
Dönem Karı		1.931.894.115	983.950.573
Dönem Net Karı Mutabakatı İle İlgili Düzeltmeler:		1.316.117.838	746.773.737
Amortisman ve İtfa Gideri İle İlgili Düzeltmeler	13,14,15,23,25	131.920.582	79.818.557
Değer Düşüklüğü (İptali) İle İlgili Düzeltmeler:		305.069.937	244.164.572
Alacaklarda Değer Düşüklüğü (İptali) ile İlgili Düzeltmeler	8,9	-	(54.376)
Stok Değer Düşüklüğü (İptali) ile İlgili Düzeltmeler	10	84.882.676	70.487.880
Diğer Maddi Olmayan Duran Varlık Değer Düşüklüğü (İptali) ile İlgili Düzeltmeler	15	220.187.261	173.731.068
Karşılıklar İle İlgili Düzeltmeler:		534.917.311	336.532.365
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karşılıklar (İptali) ile İlgili Düzeltmeler	20	189.628.754	86.066.779
Dava ve/veya Ceza Karşılıkları (İptali) ile İlgili Düzeltmeler	18	16.487.456	11.931.921
Diğer Karşılıklar (İptalleri) ile İlgili Düzeltmeler	18	328.801.101	238.533.665
Faiz (Gelirleri) ve Giderleri İle İlgili Düzeltmeler:		584.522.559	310.086.558
Faiz Gelirleri ile İlgili Düzeltmeler	26	(82.524.655)	(44.182.817)
Faiz Giderleri ile İlgili Düzeltmeler	28	667.047.214	354.269.375
Gerçeğe Uygun Değer Kayıpları (Kazançları) ile İlgili Düzeltmeler:		(328.941.607)	(50.982.630)
Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değer Kayıpları (Kazançları) İle İlgili Düzeltmeler	27	(328.941.607)	(50.982.630)
Vergi (Geliri) Gideri İle İlgili Düzeltmeler	29	227.416.790	(82.385.161)
Nakit Dışı Kalemlere İlişkin Diğer Düzeltmeler	18	(138.178.754)	(71.213.029)
Duran Varlıkların Elden Çıkarılmasından Kaynaklanan Kayıplar (Kazançlar) İle İlgili Düzeltmeler:		(18.306.160)	(17.607.419)
Maddi Duran Varlıkların Elden Çıkarılmasından Kaynaklanan Kayıplar (Kazançlar) ile İlgili Düzeltmeler	27	(18.306.160)	(17.607.419)
Yatırım ya da Finansman Faaliyetlerinden Kaynaklanan Nakit Akışlarına Neden Olan Diğer Kalemlere İlişkin Düzeltmeler	6	22.523.848	2.716.009
Kar (Zarar) Mutabakatı İle İlgili Diğer Düzeltmeler		(4.826.668)	(4.356.085)
İşletme Sermayesinde Gerçekleşen Değişimler:		(1.887.037.156)	(1.253.761.366)
Ticari Alacaklardaki Artış ile İlgili Düzeltmeler		(1.258.425.715)	(636.313.580)
İlişkili Taraflardan Ticari Alacaklardaki Artış	7	(94.606.889)	(16.122.531)
İlişkili Olmayan Taraflardan Ticari Alacaklardaki Artış		(1.163.818.826)	(620.191.049)
Faaliyetlerle İlgili Diğer Alacaklardaki Artış ile İlgili Düzeltmeler:		(3.541.511)	(1.610.840)
İlişkili Olmayan Taraflardan Faaliyetlerle İlgili Diğer Alacaklardaki Artış	9	(3.541.511)	(1.610.840)
Stoklardaki Artışlar İle İlgili Düzeltmeler		(788.245.348)	(735.519.107)
Peşin Ödenmiş Giderlerdeki Azalış	11	3.486.901	19.668.955
Ticari Borçlardaki Artış ile İlgili Düzeltmeler:		96.099.179	106.403.044
İlişkili Taraflara Ticari Borçlardaki Artış	8	58.104.275	30.969.888
İlişkili Olmayan Taraflara Ticari Borçlardaki Artış	8	37.994.904	75.433.156
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlardaki Artış	20	47.977.997	9.885.453
Faaliyetler ile İlgili Diğer Borçlardaki (Azalış) Artış ile İlgili Düzeltmeler:		27.961.619	(189.084)
İlişkili Olmayan Taraflara Faaliyetlerle İlgili Diğer Borçlardaki Artış (Azalış)	9	27.961.619	(189.084)
Türev Yükümlülüklerdeki Artış	32	1.613.539	-
Ertelenmiş Gelirlerdeki Artış	11	53.690.616	4.224.591
İşletme Sermayesinde Gerçekleşen Diğer Artış (Azalış) ile İlgili Düzeltmeler:		(67.654.433)	(20.310.798)
Faaliyetlerle İlgili Diğer Varlıklardaki Azalış (Artış)	12,21	105.988.109	(79.557.324)
Faaliyetlerle İlgili Diğer Yükümlülüklerdeki Artış (Azalış)		(173.642.542)	59.246.526
Faaliyetlerden Elde Edilen Nakit Akışları		1.360.974.797	476.962.944
Alınan Faiz	4,26	82.182.201	44.370.634
Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karşılıklar Kapsamında Yapılan Ödemeler	20	(124.703.207)	(20.491.266)
Diğer Karşılıklara İlişkin Ödemeler	18	(79.939.927)	(40.072.899)

Ekli dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı bir parçasıdır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİNDE SONA EREN DÖNEME AİT KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOSU

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

	Dipnot	Cari Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Ocak – 30 Eylül 2023	Önceki Dönem (Bağımsız denetimden geçmemiş) 1 Ocak – 30 Eylül 2022
	Referansları		
YATIRIM FAALİYETLERİNDEN KAYNAKLANAN NAKİT AKIŞLARI		(1.206.285.945)	(1.759.698.923)
Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıkların Satışından Kaynaklanan Nakit Girişleri		21.590.977	18.412.053
Maddi Duran Varlıkların Satışından Kaynaklanan Nakit Girişleri	13,27	21.590.977	18.412.053
Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıkların Alımından Kaynaklanan Nakit Çıkışları		(1.011.226.978)	(662.316.322)
Maddi Duran Varlık Alımından Kaynaklanan Nakit Çıkışları	13	(332.602.120)	(297.230.956)
Maddi Olmayan Duran Varlık Alımından Kaynaklanan Nakit Çıkışları (*)	6,14,15,28	(678.624.858)	(365.085.366)
Borçlanma Araç Edinimi İçin Yapılan Nakit Çıkışları	5,27	(343.899.722)	(945.712.804)
Verilen Nakit Avans ve Borçlar		125.204.352	(172.200.765)
Verilen Diğer Nakit Avans ve Borçlar	11	125.204.352	(172.200.765)
Devlet Teşviklerinden Elde Edilen Nakit Girişleri	17	2.045.426	2.118.915
FİNANSMAN FAALİYETLERİNDEN NAKİT AKIŞLARI		678.855.494	686.784.526
Borçlanmadan Kaynaklanan Nakit Girişleri		3.795.174.117	2.816.038.682
Kredilerden Nakit Girişleri	6	3.195.174.117	2.816.038.682
Diğer Kısa Vadeli Borçlanmalardan Nakit Girişleri	6	600.000.000	-
Borç Ödemelerine İlişkin Nakit Çıkışları		(2.283.346.656)	(1.607.430.873)
Kredi Geri Ödemelerine İlişkin Nakit Çıkışları	6	(2.181.786.287)	(1.477.430.873)
İhraç Edilmiş Borçlanma Araçları Ödemelerinden Nakit Çıkışları	6	(101.560.369)	(130.000.000)
Kira sözleşmelerinden kaynaklanan borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	6	(92.367.502)	(43.568.999)
Ödenen Temettüleri	22	(194.741.816)	(173.610.559)
Ödenen Faiz	6,28	(545.862.649)	(304.643.725)
YABANCI PARA ÇEVİRİM FARKLARININ ETKİSİNDEN ÖNCE NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNDEKİ NET ARTIŞ		711.083.413	(612.144.984)
Yabancı Para Çevrim Farklarının Nakit ve Nakit Benzerleri Üzerindeki Etkisi		119.840.344	15.621.492
NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNDEKİ NET ARTIŞ / (AZALIŞ)		830.923.757	(596.523.492)
DÖNEM BAŞI NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	4	600.671.319	1.310.128.102
DÖNEM SONU NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	4	1.431.595.076	713.604.610

(*) Kullanım hakkı varlık alımları için verilen 128.510.080 TL avans tutarı maddi olmayan duran varlık alımından kaynaklanan nakit çıkışları kaleminde yer almaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

1. GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU

Deva Holding A.Ş. ("Şirket") İstanbul, Türkiye'de faaliyet göstermektedir. Şirket 22 Eylül 1958 yılında kurulmuş olup, Şirket'in ana faaliyet konusu beşeri ilaç üretimi ve pazarlamasıdır. Şirket'in ticaret unvanı ve faaliyetlerini yürüttüğü adresi aşağıdaki gibidir:

Deva Holding A.Ş. Halkalı Merkez Mahallesi Basın Ekspres Caddesi No:1 K.Çekmece / İstanbul

Grup'ta çalışan ortalama personel sayısı 30 Eylül 2023 tarihinde biten dönem için 2.931 kişidir (31 Aralık 2022: 2.844).

Eastpharma S.A.R.L. Şirket'in ana hissedarıdır. Eastpharma S.A.R.L. 2006 yılında Lüksemburg'da kurulmuştur ve %100'ü 2006 yılında kurulan ve Bermuda merkezli bir şirket olan Eastpharma Ltd.'ye aittir. Eastpharma S.A.R.L. 27 Kasım 2006'da Şirket'in %52,6'sını satın almıştır. Eastpharma S.A.R.L. sonraki dönemlerde hisse alımına devam etmiştir. 30 Eylül 2023 tarihi itibarıyla Eastpharma S.A.R.L. Deva hisselerinin %82,2'sine sahiptir (31 Aralık 2022: %82,2).

Şirket hisseleri 24 Mart 1986 tarihinden itibaren Borsa İstanbul'da işlem görmeye başlamıştır.

30 Eylül 2023 tarihinde Şirket sermayesi hisse başına beher değeri 0,01 TL tutarında toplam 20.001.928.778 adet hisseden oluşmaktadır (31 Aralık 2022: 20.001.928.778). Şirket'in nominal sermaye yapısı aşağıdaki gibidir (Not 22):

Ortaklar	%	30 Eylül		31 Aralık	
		2023	%	2022	
Eastpharma SARL	82,2	164.424.760	82,2	164.424.760	
Halka açık kısım	17,8	35.594.528	17,8	35.594.528	
Nominal sermaye	100,0	200.019.288	100,0	200.019.288	
Sermaye düzeltme farkları		140.080.696		140.080.696	
Geri alınan paylar (-)		(28.847)		(28.847)	
Düzeltilmiş sermaye		<u>340.071.137</u>		<u>340.071.137</u>	

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

1. GRUP’UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU (devamı)

Bağlı Ortaklıklar

Şirket’in 30 Eylül 2023 ve 31 Aralık 2022 tarihleri itibarıyla bağlı ortaklıklarının (hep birlikte “Grup”) detayları ve başlıca faaliyet konuları aşağıdaki gibidir:

Bağlı Ortaklıklar	Ana faaliyeti	Grup'un sermayedeki pay oranı ve oy kullanma hakkı oranı (%)	
		30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
Devatis Ltd	Beşeri-tıbbi ve veteriner ilaçların Yeni Zelanda ve Avusturalya'da satış ve dağıtım	100	100
Devatis Inc	Beşeri-tıbbi ve veteriner ilaçların Amerika'da satış ve dağıtım	100	100
Devatis GmbH	Beşeri-tıbbi ve veteriner ilaçların Almanya'da satış ve dağıtım	100	100
Devatis PTY Ltd (*)	Beşeri-tıbbi ve veteriner ilaçların Avustralya'da satış ve dağıtım	100	100
Devatis A.G(*)	Beşeri-tıbbi ve veteriner ilaçların İsviçre'de satış ve dağıtım	100	100
Devatis de Mexico (*)	Beşeri-tıbbi ve veteriner ilaçların Meksika'da satış ve dağıtım	100	100
Devatis Canada Inc (*)	Beşeri-tıbbi ve veteriner ilaçların Kanada'da satış ve dağıtım	100	100
Devatis d.o.o Beograd (*)	Beşeri-tıbbi ve veteriner ilaçların Sırbistan'da satış ve dağıtım	100	-

(*) İlgili şirketlerin konsolide finansal tablolara önemli bir etkisi yoktur. Bu nedenle konsolidasyona dahil edilmemektedirler.

Grup’un bağlı ortaklıkları yurtdışında faaliyet göstermektedirler.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

1. GRUP’UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU (devamı)

Bağlı Ortaklıklar (devamı)

Şirket ve bağlı ortaklıkları ilaç sektöründe faaliyet göstermektedir ve pazarda yer edinmiş jenerik ilaç üreticilerindedir. Şirket’in geniş bir ürün yelpazesi bulunmaktadır ve satış ekibi tüm ülkeye yayılmıştır. Grup’un 4 farklı lokasyonda 4 üretim tesisi bulunmaktadır.

Şirket 427 değişik formda 215 ilaç molekülüne sahiptir. Bunlardan 7 tanesi (8 değişik formda) lisans haklarının kullanım yolu ile üretilip satılan ürünlerdir.

30 Eylül 2023 tarihi itibarıyla iş bölümleri beşeri ilaç üretim ve satışı, veteriner ve tarım ilaçları üretim ve satışı ve diğerdir.

Beşeri ilaç bölümü gelirin büyük bölümünü jenerik ve ruhsatlı ilaçların satışından elde etmektedir. Jenerik ilaçlar, Şirket’in üretim aktif ilaç bileşeninin kimyasal ismi yerine Şirket’in ticari markası altında sattığı nihai ürünlerdir. Orijinal ilaçlar, Şirket’in, ilaç bileşeninin haklarını elinde bulunduran diğer ilaç şirketlerinin lisansları altında ürettiği ve sattığı nihai ilaçlardır. Bu iş bölümü kas sistemi, beslenme, metabolizma ve kalp ve damar hastalıkları tedavisinde kullanılan geniş bir ilaç yelpazesine sahiptir. Kurumsal harcamalar ve varlıklar beşeri ilaç satış iş bölümünde yer almaktadır.

Beşeri ilaç bölümü aynı zamanda ilaç ve antibiyotiklerin aktif maddesi “API” üretim ve yerel üreticilerle birlikte yabancı ilaç şirketlerine satışını da içermektedir. Şirket, üretim faaliyetlerinin yanı sıra mikrobiyoloji laboratuvarında hammadde adaptasyon, mikroorganizma seleksiyon, besiyeri formülasyon vb. deneme ve araştırma çalışmaları yapmakta, pilot fermantörlerde de çeşitli deneme ve araştırma fermantasyonlarını gerçekleştirmektedir.

Veteriner ve tarım ilaçları iş bölümünün geliri 128 değişik formda ve 87 ilaç molekülünün satışından elde edilmektedir.

Diğer iş bölümündeki faaliyetler kolonya ürünleri üretimi ve satışından oluşmaktadır.

Grup’un faaliyetleriyle ilgili iş bölümü bilgileri Not 3’te sunulmuştur.

Finansal Tabloların Onaylanması

Finansal tablolar, Yönetim Kurulu tarafından onaylanmış ve 3 Kasım 2023 tarihinde yayınlanması için yetki verilmiştir.

İşletmenin sürekliliği

Grup, konsolide finansal tablolarını işletmenin sürekliliği ilkesine göre hazırlamıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR

Uygunluk Beyanı

Grup yasal defterleri ile yasal finansal tablolarını Türk Ticaret Kanunu (“TTK”) ve vergi mevzuatınca belirlenen muhasebe ilkelerine uygun tutmakta ve hazırlamaktadır. Yurt dışında faaliyet gösteren bağlı ortaklıklar, muhasebe kayıtlarını ve finansal tablolarını faaliyette bulunduğu ülkelerin para birimi cinsinden ve o ülkelerin mevzuatına uygun olarak hazırlamaktadır.

İlişkikteki finansal tablolar Sermaye Piyasası Kurulu’nun (“SPK”) 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Seri II, 14.1 No’lu “Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği” (“Tebliğ”) hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup Tebliğin 5. Maddesine istinaden Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (“KGK”) tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Muhasebe Standartları / Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumları (“TMS/TFRS”) esas alınmıştır.

Ayrıca finansal tablolar, KGK tarafından 4 Ekim 2022 tarihinde yayımlanan “TFRS Taksonomisi Hakkında Duyuru” ile SPK tarafından yayımlanan Finansal Tablo Örnekleri ve Kullanım Rehberi’nde belirlenmiş olan formatlara uygun olarak sunulmuştur.

Grup, muhasebe kayıtlarının tutulmasında ve kanuni finansal tablolarının hazırlanmasında, KGK tarafından çıkarılan prensiplere ve şartlara, Türk Ticaret Kanunu (“TTK”), vergi mevzuatı ve Türkiye Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı (“Maliye Bakanlığı”) tarafından çıkarılan Tekdüzen Hesap Planı Şartlarına uymaktadır. Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren bağlı ortaklıklar muhasebe kayıtlarını ve yasal finansal tablolarını faaliyette buldukları ülkelerin para birimleri cinsinden ve o ülkelerin mevzuatına uygun olarak hazırlamaktadırlar. TFRS’na göre hazırlanan bu konsolide finansal tablolar, tarihi maliyet esaslı baz alınarak Türk Lirası olarak hazırlanmıştır.

Kullanılan Para Birimi

Grup’un her işletmesinin kendi finansal tabloları faaliyette buldukları temel ekonomik çevrede geçerli olan para birimi (fonksiyonel para birimi) ile sunulmuştur. Her işletmenin finansal durumu ve faaliyet sonuçları, Şirket’in geçerli para birimi olan ve konsolide finansal tablolar için sunum para birimi olan TL cinsinden ifade edilmiştir. Yurtdışında faaliyette bulunan bağlı ortaklığa ait finansal tablolar (Devatis Ltd’nin fonksiyonel para birimi Yeni Zelanda Doları’dır, Devatis Gmbh’nin fonksiyonel para birimi Avro’dur ve Devatis Inc’nin fonksiyonel para birimi Amerikan Doları’dır.), özkaynak kalemleri haricindeki finansal durum tablosu kalemleri için dönem sonu kuru, özkaynak kalemleri için tarihi kurlar ve gelir tablosu kalemleri için ise ortalama kurlar kullanılarak sunum para birimine çevrilmektedir.

2023 ve 2022 yılları dönem sonu ve ortalama Amerikan doları, Avro ve Yeni Zelanda Doları kur detayları aşağıdaki gibidir:

	Dönem Sonu		Ortalama	
	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022	30 Eylül 2023	30 Eylül 2022
USD/TL	27,3767	18,6983	22,1887	15,8812
EUR/TL	29,0305	19,9349	24,0526	16,8359
NZD/TL	16,5148	11,8776	13,6846	10,2408

Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Finansal Tabloların Düzeltilmesi

SPK’nın 17 Mart 2005 tarih ve 11/367 sayılı kararı uyarınca, Türkiye’de faaliyette bulunan ve Türkiye Muhasebe Standartları’na (TMS/TFRS uygulamasını benimseyenler dahil) uygun olarak finansal tablo hazırlayan şirketler için, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere enflasyon muhasebesi uygulamasına son verilmiştir. Buna istinaden, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren 29 No’lu “Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama” Standardı (“TMS 29”) uygulanmamıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Finansal Tabloların Düzeltilmesi (devamı)

KGK, 20 Ocak 2022 tarihinde, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını ("TFRS") uygulayan işletmelerin 2021 yılı finansal raporlama döneminde TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama'yı (IAS 29 Financial Reporting in Hyperinflationary Economies) ("TMS 29") uygulayıp uygulamayacakları konusunda açıklamada bulunmuştur. Bu açıklamaya göre, TFRS'yi uygulayan işletmelerin 2021 yılına ait finansal tablolarında TMS 29 kapsamında herhangi bir düzeltme yapmalarına gerek bulunmadığı belirtilmiştir. Rapor tarihi itibarıyla KGK tarafından TMS 29 kapsamı ve uygulamasına yönelik yeni bir açıklama yapılmamıştır. Bu çerçevede 30 Eylül 2023 tarihli konsolide finansal tablolar hazırlanırken TMS 29'a göre enflasyon düzeltmesi yapılmamıştır.

Karşılaştırmalı Bilgiler ve Önceki Dönem Tarihli Finansal Tablolarının Düzeltilmesi

Mali durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup'un konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı olarak hazırlanmaktadır. Cari dönem konsolide finansal tabloların sunumu ile uygunluk sağlanması açısından karşılaştırmalı bilgiler gerekli görüldüğünde yeniden sınıflandırılır ve önemli farklılıklar açıklanır.

2022 yılında Grup, finansal durum tablosunda 150.000.000 TL tutarındaki finansman bonosunu "Banka Kredileri" içerisinde sunmuştur. Cari yılda, Grup bu tutarı "Diğer Kısa Vadeli Borçlanmalar" altında sınıflamıştır.

Yapılan bu sınıflamaların kar veya zarar tablosuna etkisi bulunmamaktadır.

Konsolidasyon Esasları

Konsolide finansal tablolar, Grup ve Grup'un bağlı ortaklıkları tarafından kontrol edilen işletmelerin finansal tablolarını kapsar. Kontrol, Grup'un aşağıdaki şartları sağlaması ile sağlanır:

- Yatırım yapılan şirket/varlık üzerinde gücünün olması;
- Yatırım yapılan şirket/varlıktan elde edeceği değişken getirilere açık olması ya da bu getirilere hakkı olması; ve
- Getiriler üzerinde etkisi olabilecek şekilde gücünü kullanabilmesi.

Yukarıda listelenen kriterlerin en az birinde herhangi bir değişiklik oluşmasına neden olabilecek bir durumun ya da olayın ortaya çıkması halinde Grup yatırımının üzerinde kontrol gücünün olup olmadığını yeniden değerlendirir.

Grup'un yatırım yapılan şirket/varlık üzerinde çoğunluk oy hakkına sahip olmadığı durumlarda, ilgili yatırımın faaliyetlerini tek başına yönlendirebilecek/yönetebilecek şekilde yeterli oy hakkının olması halinde, yatırım yapılan şirket/varlık üzerinde kontrol gücü vardır. Şirket, aşağıdaki unsurlar da dahil olmak üzere, ilgili yatırımdaki oy çoğunluğunun kontrol gücü sağlamak için yeterli olup olmadığını değerlendirmesinde konuyla ilgili tüm olayları ve şartları göz önünde bulundurur.

- Grup'un sahip olduğu oy hakkı ile diğer hissedarların sahip olduğu oy hakkının karşılaştırılması;
- Grup ve diğer hissedarların sahip olduğu potansiyel oy hakları;
- Sözleşmeye bağlı diğer anlaşmalardan doğan haklar; ve
- Grup'un karar verilmesi gereken durumlarda ilgili faaliyetleri yönetmede (geçmiş dönemlerdeki genel kurul toplantılarında yapılan oylamalar da dahil olmak üzere) mevcut gücünün olup olmadığını gösterebilecek diğer olay ve şartlar.

Bir bağlı ortaklığın konsolidasyon kapsamına alınması Grup'un bağlı ortaklık üzerinde kontrole sahip olmasıyla başlar ve kontrolünü kaybetmesiyle sona erer. Yıl içinde satın alınan veya elden çıkarılan bağlı ortaklıkların gelir ve giderleri, satın alım tarihinden elden çıkarma tarihine kadar konsolide kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosuna dahil edilir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

Konsolidasyon Esasları (devamı)

Kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelirin her bir kalemi ana ortaklık hissedarlarına ve kontrol gücü olmayan paylara aittir. Kontrol gücü olmayan paylar ters bakiye ile sonuçlansa dahi, bağlı ortaklıkların toplam kapsamlı geliri ana ortaklık hissedarlarına ve kontrol gücü olmayan paylara aktarılır.

Gerekli olması halinde, Grup’un izlediği muhasebe politikalarıyla aynı olması amacıyla bağlı ortaklıkların finansal tablolarında muhasebe politikalarıyla ilgili düzeltmeler yapılmıştır.

Tüm grup içi varlıklar ve yükümlülükler, özkaynaklar, gelir ve giderler ve Grup şirketleri arasındaki işlemlere ilişkin nakit akışları konsolidasyonda elimine edilir.

2.1 Muhasebe Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar

Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde hem de gelecek dönemlerde, ileriye yönelik olarak uygulanır. Grup’un cari dönem içerisinde muhasebe tahminlerinde önemli bir değişikliği olmamıştır. Tespit edilen önemli bir muhasebe hatası söz konusu olursa, düzeltme geriye dönük olarak uygulanır ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenir.

2.2 Yeni ve Revize Edilmiş Türkiye Finansal Raporlama Standartları

30 Eylül 2023 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal tabloların hazırlanmasında esas alınan muhasebe politikaları aşağıda özetlenen 1 Ocak 2021 tarihi itibarıyla geçerli yeni ve değiştirilmiş TFRS standartları ve TFRYK yorumları dışında önceki yılda kullanılanlar ile tutarlı olarak uygulanmıştır. Bu standartların ve yorumların Grup’un mali durumu ve performansı üzerindeki etkileri ilgili paragraflarda açıklanmıştır.

i) 2023 yılından itibaren geçerli olan değişiklikler ve yorumlar

TMS 1 (Değişiklikler)	<i>Muhasebe Politikalarının Açıklanması</i>
TMS 8 (Değişiklikler)	<i>Muhasebe Tahminleri Tanımı</i>
TMS 12 (Değişiklikler)	<i>Tek Bir İşlemden Kaynaklanan Varlık ve Yükümlülüklerle İlgili Ertelenmiş Vergi</i>
TFRS 17 (Değişiklikler)	<i>Sigorta Sözleşmeleri ile TFRS 17 ile TFRS 9’un İlk Uygulaması – Karşılaştırmalı Bilgiler</i>

TMS 1 (Değişiklikler) Muhasebe Politikalarının Açıklanması

Bu değişiklik muhasebe politikalarının açıklanmasında işletmelerin önemliliği esas almalarını gerektirmektedir.

TMS 1’de yapılan bu değişiklik 1 Ocak 2023 veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde uygulanacak olmakla birlikte erken uygulamaya izin verilmektedir.

TMS 8 (Değişiklikler) Muhasebe Tahminleri Tanımı

Bu değişiklikle “muhasebe tahminlerindeki değişiklik” tanımı yerine “muhasebe tahmini” tanımına yer verilerek, tahminlere ilişkin örnek ve açıklayıcı paragraflar ilâve edilmiş, ayrıca tahminlerin ileriye yönelik uygulanması ile hataların geçmişe dönük düzeltilmesi hususları ve bu kavramlar arasındaki farklar netleştirilmiştir.

TMS 8’de yapılan bu değişiklikler, 1 Ocak 2023 veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde uygulanacak olmakla birlikte erken uygulamaya da izin verilmektedir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.2 Yeni ve Revize Edilmiş Türkiye Finansal Raporlama Standartları (devamı)

i) 2023 yılından itibaren geçerli olan değişiklikler ve yorumlar (devamı)

TMS 12 (Değişiklikler) Tek Bir İşlemden Kaynaklanan Varlık ve Yükümlülüklerle İlgili Ertelenmiş Vergi

Bu değişiklikler ile bir varlık ya da yükümlülüğün ilk defa finansal tablolara yansıtılmasına ilişkin muafiyetin varlık ile yükümlülüğün ilk kayda alındığı sırada eşit tutarlarda vergiye tabi ve indirilebilir geçici farkların oluştuğu işlemlerde geçerli olmadığı hususuna açıklık getirilmiştir.

TMS 12’de yapılan bu değişiklikler, 1 Ocak 2023 veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde uygulanacak olmakla birlikte erken uygulamaya da izin verilmektedir.

TFRS 17 (Değişiklikler) Sigorta Sözleşmeleri ile TFRS 17 ile TFRS 9’un İlk Uygulaması – Karşılaştırmalı Bilgiler

TFRS 17’de uygulama maliyetlerini azaltmak, sonuçların açıklanmasını ve geçişi kolaylaştırmak amacıyla değişiklikler yapılmıştır.

Ayrıca, karşılaştırmalı bilgilere ilişkin değişiklik ile TFRS 7 ve TFRS 9’u aynı anda ilk uygulayan şirketlere finansal varlıklarına ilişkin karşılaştırmalı bilgileri sunarken o finansal varlığa daha önce TFRS 9’un sınıflandırma ve ölçüm gereklilikleri uygulanmış gibi sunmasına izin verilmektedir.

Değişiklikler TFRS 17 ilk uygulandığında uygulanacaktır.

Grup yönetimi, 2023 yılından itibaren geçerli olan bu değişiklik ve yorumların Grup’un konsolide finansal tabloları üzerinde herhangi bir etkisi bulunmadığını değerlendirmiştir.

ii) Henüz yürürlüğe girmemiş standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar

Grup henüz yürürlüğe girmemiş aşağıdaki standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen aşağıdaki değişiklik ve yorumları henüz uygulamamıştır:

TFRS 17	<i>Sigorta Sözleşmeleri</i>
TFRS 4 (Değişiklikler)	<i>TFRS 9’un Uygulanmasına İlişkin Geçici Muafiyet Süresinin Uzatılması</i>
TMS 1 (Değişiklikler)	<i>Yükümlülüklerin Kısa veya Uzun Vadeli Olarak Sınıflandırılması</i>
TFRS 16 (Değişiklikler)	<i>Satış ve Geri Kiralama İşlemindeki Kira Yükümlülüğü</i>
TMS 1 (Değişiklikler)	<i>Kredi Sözleşmesi Şartları İçeren Uzun Vadeli Yükümlülükler</i>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.2 Yeni ve Revize Edilmiş Türkiye Finansal Raporlama Standartları (devamı)

ii) Henüz yürürlüğe girmemiş standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar (devamı)

TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri

TFRS 17, sigorta yükümlülüklerinin mevcut bir karşılama değerinde ölçülmesini gerektirir ve tüm sigorta sözleşmeleri için daha düzenli bir ölçüm ve sunum yaklaşımı sağlar. Bu gereklilikler sigorta sözleşmelerinde tutarlı, ilkeye dayalı bir muhasebeleştirilmeye ulaşmak için tasarlanmıştır. TFRS 17, sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketleri için 1 yıl ertelenmiş olup 1 Ocak 2024 itibarıyla TFRS 4 Sigorta Sözleşmelerinin yerini alacaktır.

TFRS 4 (Değişiklikler) TFRS 9'un Uygulanmasına İlişkin Geçici Muafiyet Süresinin Uzatılması

TFRS 17'nin yürürlük tarihinin sigorta ve reasürans ile emeklilik şirketleri için 1 Ocak 2024'e ertelenmesiyle bu şirketlere sağlanan TFRS 9'un uygulanmasına ilişkin geçici muafiyet süresinin sona erme tarihi de 1 Ocak 2024 olarak revize edilmiştir.

TMS 1 (Değişiklikler) Yükümlülüklerin Kısa veya Uzun Vadeli Olarak Sınıflandırılması

Bu değişikliklerin amacı finansal durum tablosunda yer alan ve belirli bir vadesi bulunmayan borç ve diğer yükümlülüklerin kısa vadeli mi (bir yıl içerisinde ödenmesi beklenen) yoksa uzun vadeli mi olarak sınıflandırılması gerektiği ile ilgili şirketlerin karar verme sürecine yardımcı olmak suretiyle standardın gerekliliklerinin tutarlı olarak uygulanmasını sağlamaktır.

TMS 1'de yapılan bu değişiklikler, bir yıl ertelenerek 1 Ocak 2024 veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde uygulanacak olmakla birlikte erken uygulamaya da izin verilmektedir.

TFRS 16 (Değişiklikler) Satış ve Geri Kirala İşlemindeki Kira Yükümlülüğü

TFRS 16'daki bu değişiklikler, bir satıcı-kiracının, satış olarak muhasebeleştirilmek üzere TFRS 15'teki gereklilikleri karşılayan satış ve geri kirala işlemlerini sonradan nasıl ölçtüğünü açıklamaktadır.

TFRS 16'da yapılan bu değişiklikler, 1 Ocak 2024 veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde uygulanacak olmakla birlikte erken uygulamaya da izin verilmektedir.

TMS 1 (Değişiklikler) Kredi Sözleşmesi Şartları İçeren Uzun Vadeli Yükümlülükler

TMS 1'deki değişiklikler, bir işletmenin raporlama döneminden sonraki on iki ay içinde sağlaması gereken koşulların bir yükümlülüğün sınıflandırılmasını nasıl etkilediğini açıklamaktadır.

TMS 1'de yapılan bu değişiklikler, 1 Ocak 2024 veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemlerinde uygulanacak olmakla birlikte erken uygulamaya da izin verilmektedir.

Söz konusu standart, değişiklik ve iyileştirmelerin Grup'un konsolide finansal durumu ve performansı üzerindeki muhtemel etkileri değerlendirilmektedir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti

a. Hasılat

Grup, taahhüt edilmiş bir mal veya hizmeti müşterisine devrederek edim yükümlülüğünü yerine getirdiğinde veya getirdikçe hasılatı finansal tablolara alır. Bir varlığın kontrolü müşterinin eline geçtiğinde veya geçtikçe varlık devredilmiş olur.

Grup, aşağıda yer alan 5 temel prensip doğrultusunda hasılatı finansal tablolara almaktadır:

- Müşteri sözleşmelerinin belirlenmesi
- Sözleşmelerdeki performans yükümlülüklerinin belirlenmesi
- Sözleşmelerdeki işlem fiyatının belirlenmesi
- İşlem fiyatının sözleşmelerdeki performans yükümlülüklerine dağıtılması
- Her performans yükümlülüğü yerine getirildiğinde hasılatın muhasebeleştirilmesi

Ecza depoları Grup'un olağan faaliyet çıktısı elde ettiği müşterileridir. Gelirler, bu dağıtım depolarına yapılan ilaç satışlarından elde edilmektedir. Gelirler, teslimatın gerçekleşmesi, gelir tutarının güvenilir şekilde belirlenebilmesi ve işlemle ilgili ekonomik faydaların Grup'a akmasının muhtemel olması üzerine alınan veya alınması beklenen bedelin gerçeğe uygun değeri üzerinden tahakkuk esasına göre kayıtlara alınır. Ecza depoları ile ayrı ayrı sözleşmeler bulunmamakta ve aynı şirkete ait depolar tek bir grup olarak değerlendirilmektedir.

Mal ve hizmet ayrıştırması kapsamında tek edim yükümlülüğü bulunan Grup, ayrı performans kriterleri ve yükümlülükleri anlamında bir ayrıştırmaya gitmez.

Türkiye'de ilaç fiyatları, Bakanlar Kurulu'nun yayınlamış olduğu Beşeri İlaçların Fiyatlandırılması Hakkında Tebliğ çerçevesinde belirlenir. Brüt satışlar; satış iskontoları, satış hacmi iskontoları ve bedelsiz ürün teşviklerini içerir. Bu değişkenler gerçekleşme olasılıkları dikkate alınarak ilk kayıt aşamasında hasılatтан düşülmektedir.

Satış iskontoları sabit bir yüzde ile satış anında verilir ve dönem satış gelirinden indirilir. Satış iskontosu yüzdesi satılan ürüne göre değişmektedir.

Hacim iskontosu, dönem içindeki satışların sabit bir yüzdesi ve dönem içinde yapılmış toplam satışlara göre belirlenir. Hacim iskontosu yüzdeleri ecza depolarına göre değişir. Hacim iskontolarının tahmini, her dönemdeki gerçekleşmiş faturalı satışların sabit bir oranına dayanır ve dönem satış gelirlerinden indirilir.

Miada yakın ürünlerin geri alımına ilişkin ecza depoları ile iade şeklinde bir uygulama bulunmamaktadır. Dönem sonları itibarıyla bu tür ürünler mevcut ve olası ise, iade uygulaması yerine ecza depolarına bedelsiz ürün teşviki yolu ile bir gönderim olmaktadır.

Ayrıca Grup ecza depolarına bedelsiz ürün şeklinde teşvikler vermektedir. Bedelsiz ürün teşvikleri, ecza depolarının, Grup'tan bedelsiz olarak sağladığı ürünleri, bedelsiz olarak müşterilerine dağıtımını sağlar. Her dönem sonunda, ecza depoları müşterilerine sağladıkları bedelsiz ürünlerin toplam miktarını Grup'a bildirirler. İndirim tutarı (ecza deposunun borcundan düşülecek tutar), dönem içinde verilen bedelsiz ürünlerin miktarına bakılarak tahmin edilir ve gelirden indirilir.

Grup, aşağıdaki şartların tamamının karşılanması durumunda müşterisi ile yaptığı bir sözleşmeyi hasılat olarak muhasebeleştirir:

- Sözleşmenin tarafları sözleşmeyi (yazılı, sözlü ya da diğer ticari teamüllere uygun olarak) onaylamış ve kendi edimlerini yerine getirmeyi taahhüt etmiştir,
- Devredilecek mal veya hizmetlerle ilgili her bir tarafın haklarını tanımlanabilmektedir,
- Devredilecek mal veya hizmetler için yapılacak ödeme koşullarını tanımlanabilmektedir,
- Sözleşme özü itibarıyla ticari niteliktedir,
- Grup'un müşteriye devredilecek mal veya hizmetler karşılığı bedel tahsil edecek olması muhtemeldir. Grup, bir bedelin tahsil edilebilirliğinin muhtemel olup olmadığını değerlendirirken, sadece müşterinin bu bedeli vadesinde ödeyebilme kabiliyetini ve buna ilişkin niyetini dikkate alır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

a. Hasılat (devamı)

Satılan malın maliyeti – bedelsiz ürünler

Ecza depolarına sağlanan bedelsiz ürünlerin tahmini tutarı, ecza depolarının müşterilerine o dönem içinde verdikleri bedelsiz ürün sayısı esas alınarak yapılır ve bedelsiz ürünlerin maliyeti, satılan malın maliyetine dahil edilir.

Faiz gelirleri

Faiz gelirleri etkin faiz yöntemi esasına göre, temettü gelirleri ise temettü tahsil etme hakkının ortaya çıktığı tarihte tahakkuk esasına göre gelir olarak kayıtlara alınmaktadır.

b. Stoklar

Stoklar, net gerçekleştirilebilir değer ve maliyet bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Stoklara dahil edilen maliyeti oluşturan unsurlar malzeme, işçilik ve genel üretim giderleridir. Maliyet, standart maliyetlerle oluşmakta ve her raporlama döneminin sonunda standart maliyetler fiili maliyetler ile karşılaştırılarak güncellenmektedir. Net gerçekleştirilebilir değer, olağan ticari faaliyet içerisinde oluşan tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır. Grup, stoklarında yer alan ürünlerin son kullanma tarihi geçmiş ve Ar-Ge ve kalite değerlendirmeleri sonucunda tekrar kullanılamayacağını düşündüğü kısmını imha etmektedir, ve finansal tablolarında ilgili imha ürünleri için stoklar hesabında karşılık ayırmaktadır. 30 Eylül 2023 itibarıyla imha ve değer düşüklüğü ile ilgili karşılıkların toplam tutarı 208.588.168 TL'dir (31 Aralık 2022: 123.705.492 TL) (Not 10).

c. Maddi Duran Varlıklar

Maddi duran varlıklar, maliyet değerlerinden birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklükleri düşüldükten sonraki tutar üzerinden gösterilirler. Kiralama veya idari amaçlı ya da halihazırda belirlenmemiş olan diğer amaçlar doğrultusunda inşa edilme aşamasındaki varlıklar, maliyet değerlerinden varsa değer düşüklüğü kaybı düşülerek gösterilirler. Maliyete yasal harçlar da dahil edilir. Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklar söz konusu olduğunda, borçlanma maliyetleri aktifleştirilir. Bu tür varlıklar, diğer sabit varlıklar için kullanılan amortisman yönteminde olduğu gibi, kullanıma hazır olduklarında Not 13'te belirtilen sürelerle göre doğrusal amortisman tabii tutulurlar.

Bir maddi duran varlık kaleminin defter değeri elden çıkarıldığında veya kullanımından ya da elden çıkarılmasından gelecekte ekonomik yarar beklenmediği durumlarda bilanço dışı bırakılır. Bir maddi duran varlık kaleminin bilanço dışı bırakılmasından doğan kazanç veya kayıp ilgili kalem bilanço dışı bırakıldığında (TMS 16 farklı şekilde satış ve geri kiralama işlemi gerektirmedikçe) yatırım faaliyetlerinden gelir veya gider olarak gelir tablosu ile ilişkilendirilir. Kazançlar, hasılat olarak sınıflandırılmaz.

Maddi duran varlık kaleminin defter değerine, ilgili kalemin bir parçası için yenileme maliyetini dahil etmesi durumunda; yenilenen parçanın ayrı olarak itfa edilip edilmediğine bakılmaksızın, yenilenen parçanın defter değeri bilanço dışı bırakılır. İşletme için yenilenen parçanın defter değerinin belirlenmesi mümkün/uygulanabilir değilse, yenileme maliyeti, yenilenen parçanın alındığında ya da inşaa edildiğindeki maliyetinin bir göstergesi olarak kullanılabilir. Bir maddi duran varlık kaleminin bilanço dışı bırakılmasından doğan kazanç ya da kayıp; varsa varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanan net tahsilat ile varlığın defter değeri arasındaki fark olarak belirlenir.

d. Maddi Olmayan Duran Varlıklar

Satın alınan maddi olmayan duran varlıklar

Satın alınan maddi olmayan duran varlıklar, maliyet değerlerinden birikmiş itfa payları ve birikmiş değer düşüklükleri düşüldükten sonraki tutarıyla gösterilirler. Bu varlıklar beklenen faydalı ömürlerine göre doğrusal itfa yöntemi kullanılarak itfaya tabii tutulur. Beklenen faydalı ömür ve amortisman yöntemi, tahminlerde ortaya çıkan değişikliklerin olası etkilerini tespit etmek amacıyla her yıl gözden geçirilir ve tahminlerdeki değişiklikler ileriye dönük olarak muhasebeleştirilir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

d. Maddi Olmayan Duran Varlıklar (devamı)

İşletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıklar–araştırma ve geliştirme giderleri

Araştırma faaliyetleri giderleri olduğu dönem içinde gider olarak kabul edilir. Geliştirme faaliyetleri (ya da Grup içi bir projenin gelişim aşaması) sonucu ortaya çıkan işletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıklar yalnızca aşağıda belirtilen şartların tamamı karşılandığında kayda alınır:

- Maddi olmayan duran varlığın kullanıma hazır ya da satılmaya hazır hale getirilebilmesi için tamamlanmasının teknik anlamda mümkün olması,
- Maddi olmayan duran varlığı tamamlama, kullanma veya satma niyetinin olması,
- Maddi olmayan duran varlığın kullanılabilir veya satılabilir olması,
- Varlığın ne şekilde ileriye dönük olası bir ekonomik fayda sağlayacağını belli olması,
- Maddi olmayan duran varlığın gelişimini tamamlamak, söz konusu varlığı kullanmak ya da satmak için uygun teknik, finansal ve başka kaynakların olması, ve
- Varlığın geliştirme maliyetinin, geliştirme sürecinde güvenilir bir şekilde ölçülebilir olması.

Grup yeni ilaçların lisans ve ruhsatları ile ilgili geliştirme faaliyetlerinde bulunmaktadır. İşletme içi yaratılan maddi olmayan varlık tutarı, maddi olmayan duran varlığın yukarıda belirtilen muhasebeleştirme şartlarını karşıladığı andan itibaren oluşan harcamaların toplam tutarıdır. İşletme içi yaratılan maddi olmayan varlıklar kayda alınmadıklarında, ilgili geliştirme harcamaları oluştukları dönemde gider olarak kaydedilir.

Başlangıç muhasebeleştirilmesi sonrasında, işletme içi yaratılan maddi olmayan varlıklar da ayrı olarak satın alınan maddi olmayan duran varlıklar gibi maliyet değerlerinden birikmiş itfa payları ve birikmiş değer düşüklükleri düşüldükten sonraki tutar üzerinden gösterilirler. Bunlara ilişkin değer düşüklüğü giderleri kar veya zarar tablosunda "Araştırma ve Geliştirme Giderleri" hesabında muhasebeleştirilir.

Maddi olmayan varlıkların bilanço dışı bırakılması

Bir maddi olmayan duran varlık elden çıkarıldığında veya kullanımı ya da satışından, gelecekte ekonomik yarar elde edilmesinin beklenmemesi durumunda bilanço dışı bırakılır. Bir maddi olmayan duran varlığın bilanço dışı bırakılmasından kaynaklanan kar ya da zarar, varsa, varlıkların elden çıkarılmasından sağlanan net tahsilatlar ile defter değerleri arasındaki fark olarak hesaplanır. Bu fark, ilgili varlık bilanço dışına alındığı zaman kar veya zararda muhasebeleştirilir.

e. Kullanım Hakkı Varlıkları

Grup, kullanım hakkı varlıklarını finansal kiralama sözleşmesinin başladığı tarihte muhasebeleştirmektedir (örneğin, ilgili varlığın kullanım için uygun olduğu tarih itibarıyla). Kullanım hakkı varlıkları, maliyet bedelinden birikmiş amortisman ve değer düşüklüğü zararları düşülerek hesaplanır. Finansal kiralama borçlarının yeniden değerlendirilmesi durumunda bu rakam da düzeltilir.

Kullanım hakkı varlığının maliyeti aşağıdakileri içerir:

- (a) kira yükümlülüğünün ilk ölçüm tutarı,
- (b) kiralamanın fiilen başladığı tarihte veya öncesinde yapılan tüm kira ödemelerinden, alınan tüm kiralama teşviklerinin düşülmesiyle elde edilen tutar, ve
- (c) Grup tarafından katlanılan tüm başlangıçtaki doğrudan maliyetler.

Dayanak varlığın mülkiyetinin kiralama süresi sonunda Grup'a devri makul bir şekilde kesinleşmediği sürece, Grup, kullanım hakkı varlığını, kiralamanın fiilen başladığı tarihten dayanak varlığın yararlı ömrünün sonuna kadar amortismanına tabi tutmaktadır. Kullanım hakkı varlıkları değer düşüklüğü değerlendirmesine tabidir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

f. Kiralama Yükümlülükleri

Grup, kira yükümlülüğünü kiralamanın fiilen başladığı tarihte ödenmemiş olan kira ödemelerinin bugünkü değeri üzerinden ölçmektedir. Kiralamanın fiilen başladığı tarihte, kira yükümlülüğünün ölçümüne dâhil edilen kira ödemeleri, dayanak varlığın kiralama süresi boyunca kullanım hakkı için yapılacak ve kiralamanın fiilen başladığı tarihte ödenmemiş olan aşağıdaki ödemelerden oluşur:

- Sabit ödemeler,
- İlk ölçümü kiralamanın fiilen başladığı tarihte bir endeks veya oran kullanılarak yapılan, bir endeks veya orana bağlı değişken kira ödemeleri,
- Kalıntı değer taahhütleri kapsamında Grup tarafından ödenmesi beklenen tutarlar,
- Grup'un satın alma opsiyonunu kullanacağından makul ölçüde emin olması durumunda bu opsiyonun kullanım fiyatı ve
- Kiralama süresinin Grup'un kiralamayı sonlandırmak için bir opsiyon kullanacağını göstermesi durumunda, kiralamanın sonlandırılmasına ilişkin ceza ödemeleri.

Bir endekse veya orana bağlı olmayan değişken kira ödemeleri, ödemeyi tetikleyen olayın veya koşulun gerçekleştiği dönemde gider olarak kaydedilmektedir.

Grup, kiralama süresinin kalan kısmı için revize edilmiş iskonto oranını, kiralamadaki zımî faiz oranının kolaylıkla belirlenebilmesi durumunda bu oran olarak; kolaylıkla belirlenememesi durumunda ise Grup'un yeniden değerlendirmenin yapıldığı tarihteki alternatif borçlanma faiz oranı olarak belirlemektedir.

g. Finansal Olmayan Varlıklarda Değer Düşüklüğü

Amortismanı veya itfaya tabi olan varlıklar için defter değerinin geri kazanılmasının mümkün olmadığı durum ya da olayların ortaya çıkması halinde değer düşüklüğü testi uygulanır. Varlığın defter değerinin geri kazanılabilir tutarını aşması durumunda değer düşüklüğü karşılığı kaydedilir. Geri kazanılabilir tutar, satış maliyetleri düşüldükten sonra elde edilen gerçeğe uygun değer veya kullanımdaki değer büyük olanıdır. Değer düşüklüğünün değerlendirilmesi için varlıklar ayrı tanımlanabilir nakit akışlarının olduğu en düşük seviyede gruplanır (nakit üreten birimler). Değer düşüklüğüne tabi olan finansal olmayan varlıklar her raporlama tarihinde değer düşüklüğünün olası iptali için gözden geçirilir.

h. Borçlanma Maliyetleri

Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklar söz konusu olduğunda, satın alınması, yapımı veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilen borçlanma maliyetleri, ilgili varlık kullanıma veya satışa hazır hale getirilene kadar varlığın maliyetine dahil edilmektedir. Yatırımla ilgili kredinin henüz harcanmamış kısmının geçici süre ile finansal yatırımlarda değerlendirilmesiyle elde edilen finansal yatırım geliri aktifleştirmeye uygun borçlanma maliyetlerinden mahsup edilir. Diğer tüm finansman giderleri, oluştukları dönemlerde gelir tablosuna kaydedilmektedir. Grup'un kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıkları ilaç lisans ve ruhsat geliştirme maliyetleridir. Söz konusu maliyetlerin satışa hazır hale gelecek bir ürüne dönüşmesi birden fazla finansal döneme yayılmaktadır. Geliştirme maliyetleri için katlanılan borçlanma maliyetleri satışa hazır hale getirilene kadar varlığın maliyetine dahil edilmektedir. 30 Eylül 2023 itibarıyla, dokuz aylık dönemde 32.775.756 TL (30 Eylül 2022: 16.769.315 TL) borçlanma maliyeti özellikli varlıklar üzerinde aktifleştirilmiştir (Not 15). Aktifleştirilebilecek borçlanma maliyetleri tutarının belirlenmesinde kullanılan aktifleştirme oranı dokuz aylık dönem itibarıyla %8,2'dir (30 Eylül 2022: dokuz aylık dönem itibarıyla %9).

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

i. Finansal Araçlar

(i) Finansal varlıklar

Sınıflandırma

Grup, finansal varlıklarını “itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen”, “gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelir tablosuna yansıtılan” ve “gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar” olarak üç sınıfta muhasebeleştirmektedir. Sınıflandırma, finansal varlıkların yönetimi için işletmenin kullandığı iş modeli ve finansal varlığın sözleşmeye bağlı nakit akışlarının özellikleri esas alınarak yapılmaktadır. Grup, finansal varlıklarının sınıflandırmasını satın alındıkları tarihte yapmaktadır. Grup’un finansal varlıkların yönetiminde kullandığı iş modelinin değiştiği durumlar hariç, finansal varlıklar ilk muhasebeleştirilmelerinden sonra yeniden sınıflanmazlar; iş modeli değişikliği durumunda ise, değişikliğin akabinde takip eden raporlama döneminin ilk gününde finansal varlıklar yeniden sınıflanırlar.

Muhasebeleştirme ve Ölçümleme

“İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen finansal varlıklar”, sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulan ve sözleşme şartlarında belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarının bulunduğu, türev araç olmayan finansal varlıklardır. Grup’un itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen finansal varlıkları, “nakit ve nakit benzerleri”, “ticari alacaklar”, “diğer alacaklar” ve “finansal yatırımlar” kalemlerini içermektedir. İlgili varlıklar, finansal tablolara ilk kayda alımlarında gerçeğe uygun değerleri ile sonraki muhasebeleştirmelerde ise etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş bedelleri üzerinden ölçülmektedir. İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen ve türev olmayan finansal varlıkların değerlendirilmesi sonucu oluşan kazanç ve kayıplar konsolide kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilmektedir.

“Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar”, sözleşmeye bağlı nakit akışlarının tahsil edilmesini ve finansal varlığın satılmasını amaçlayan bir iş modeli kapsamında elde tutulan ve sözleşme şartlarında belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içeren nakit akışlarının bulunduğu türev araç olmayan finansal varlıklardır. İlgili finansal varlıklardan kaynaklanan kazanç veya kayıplardan, değer düşüklüğü kazanç ya da kayıpları ile kur farkı gelir veya giderleri dışında kalanlar diğer kapsamlı gelire yansıtılır. Grup, özkaynağa dayalı finansal varlıklara yapılan yatırımlar için, gerçeğe uygun değerinde sonradan oluşan değişimlerin diğer kapsamlı gelire yansıtılması yöntemini, ilk defa finansal tablolara alma sırasında geri dönülemez bir şekilde tercih edebilir. Söz konusu tercihin yapılması durumunda, ilgili yatırımlardan elde edilen temettüleri konsolide kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilir. “Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar”, itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen ve gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar dışında kalan finansal varlıklardan oluşmaktadır. Söz konusu varlıkların değerlendirilmesi sonucu oluşan kazanç ve kayıplar konsolide gelir tablosunda muhasebeleştirilmektedir.

Finansal Tablo Dışı Bırakma

Grup, finansal varlıklarla ilgili sözleşme uyarınca meydana gelen nakit akışları ile ilgili hakları sona erdiğinde veya ilgili haklarını, bu finansal varlık ile ilgili bütün risk ve getirilerinin sahipliğini bir alım satım işlemiyle devrettiğinde söz konusu finansal varlığı kayıtlarından çıkarır. Grup tarafından devredilen finansal varlıkların yaratılan veya elde tutulan her türlü hak, ayrı bir varlık veya yükümlülük olarak muhasebeleştirilir. Bilanço tarihi itibarıyla Grup’un satılmaya hazır finansal varlığı bulunmamaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

i. Finansal Araçlar (devamı)

(i) Finansal varlıklar (devamı)

Değer Düşüklüğü

Finansal varlıklar ve sözleşme varlıkları değer düşüklüğü "Beklenen Kredi Zararı" (BKZ) modeli ile hesaplanmaktadır. Değer düşüklüğü modeli, itfa edilmiş maliyet finansal varlıklara ve sözleşme varlıklarına uygulanmaktadır.

Zarar karşılıkları aşağıdaki bazda ölçülmüştür;

- 12 aylık BKZ'ler: raporlama tarihinden sonraki 12 ay içinde olası temerrüt olaylarından kaynaklanan BKZ'lerdir.

-Ömür boyu BKZ'ler: bir finansal aracın beklenen ömrü boyunca muhtemel bütün temerrüt olaylarından kaynaklanan BKZ'lerdir.

Ömür boyu BKZ ölçümü, raporlama tarihinde bir finansal varlık ile ilgili kredi riskinin ilk muhasebeleştirme anından sonra önemli ölçüde artması halinde uygulanır. İlgili artışın yaşanmadığı diğer her türlü durumda 12 aylık BKZ hesaplaması uygulanmıştır. Grup, finansal varlığın kredi riskinin raporlama tarihinde düşük bir kredi riskine sahip olması durumunda, finansal varlığın kredi riskinin önemli ölçüde artmadığını tespit edebilir. Bununla birlikte, ömür boyu BKZ ölçümü (basitleştirilmiş yaklaşım), önemli bir finansman unsuru olmaksızın ticari alacaklar ve sözleşme varlıkları için daima geçerlidir.

Muhasebeleştirme ve ölçme

Normal yoldan alınan ve satılan finansal varlıklar, alım satımın yapıldığı tarihte kayıtlara alınır. Alım satım yapılan tarih, Grup'un varlığı alım satım yapmayı taahhüt ettiği tarihtir. Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar hariç diğer finansal yatırımlar ilk olarak gerçeğe uygun değerine işlem maliyeti eklenmek suretiyle kaydedilir. Finansal varlıklardan doğan nakit akış alım hakları sona erdiğinde veya transfer edildiğinde ve Grup tüm risk ve getirilerini transfer ettiğinde, finansal varlıklar bilanço dışına çıkartılır. Satılmaya hazır finansal varlıklar müteakip dönemlerde gerçeğe uygun değerleriyle muhasebeleştirilmektedirler. Krediler ve alacaklar etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak itfa edilmiş maliyetleri ile muhasebeleştirilmektedir.

(ii) Finansal yükümlülükler

Grup'un finansal yükümlülükleri ve özkaynak araçları, sözleşmeye bağlı düzenlemelere, finansal bir yükümlülüğün ve özkaynağa dayalı bir aracın tanımlanma esasına göre sınıflandırılır. Grup'un tüm borçları düşüldükten sonra kalan varlıklarındaki hakkı temsil eden sözleşme özkaynağa dayalı finansal araçtır. Belirli finansal yükümlülükler ve özkaynağa dayalı finansal araçlar için uygulanan muhasebe politikaları aşağıda belirtilmiştir.

Finansal yükümlülükler gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal yükümlülükler veya diğer finansal yükümlülükler olarak sınıflandırılır.

Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal yükümlülükler

Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal yükümlülükler, gerçeğe uygun değeriyle kayda alınır ve her raporlama döneminde, bilanço tarihindeki gerçeğe uygun değeriyle yeniden değerlendirilir. Gerçeğe uygun değerlerindeki değişim, gelir tablosunda muhasebeleştirilir. Gelir tablosunda muhasebeleştirilen net kazanç ya da kayıplar, söz konusu finansal yükümlülük için ödenen faiz tutarını da kapsar. Bilanço tarihi itibarıyla Grup'un gerçeğe uygun değer farkı gelir tablosuna yansıtılan finansal yükümlülüğü bulunmamaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

i. Finansal Araçlar (devamı)

(ii) Finansal yükümlülükler (devamı)

Çıkarılmış tahviller

Çıkarılmış tahviller başlangıçta işlem maliyetlerinden arındırılmış gerçeğe uygun değerleriyle muhasebeleştirilir ve sonraki dönemlerde etkin faiz oranı üzerinden hesaplanan faiz gideri ile birlikte etkin faiz yöntemi kullanılarak itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilir. Etkin faiz yöntemi, finansal yükümlülüğün itfa edilmiş maliyetlerinin hesaplanması ve ilgili faiz giderinin ilişkili olduğu döneme dağıtılması yöntemidir. Etkin faiz oranı; finansal aracın beklenen ömrü boyunca veya uygun olması halinde daha kısa bir zaman dilimi süresince gelecekte yapılacak tahmini nakit ödemelerini tam olarak ilgili finansal yükümlülüğün net bugünkü değerine indirgeyen orandır (Not 6).

Türev finansal araçlar

Türev araçlar ilk olarak sözleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyeti üzerinden kayda alınmakta ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değer ile değerlendirilmektedir. Grup'un türev araçlarını vadeli döviz alım-satım sözleşmeleri oluşturmaktadır. Söz konusu türev araçlar ekonomik olarak Grup için risklere karşı etkin bir koruma sağlamakla birlikte, risk muhasebesi yönünden gerekli koşulları taşımadıkları durumlarda konsolide finansal tablolarda alım satım amaçlı türev araçlar olarak muhasebeleştirilmekte ve bunlara ilişkin gerçeğe uygun değer değişiklikleri gelir tablosunda yansıtılmaktadır.

j. İşletme Birleşmeleri

İşletme satın alımları, satın alım yöntemi kullanılarak, muhasebeleştirilir. Bir işletme birleşmesinde transfer edilen bedel, gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülür; transfer edilen bedel, edinen işletme tarafından transfer edilen varlıkların birleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerlerinin, edinen işletme tarafından edinilen işletmenin önceki sahiplerine karşı üstlenilen borçların ve edinen işletme tarafından çıkarılan özkaynak paylarının toplamı olarak hesaplanır. Satın alıma ilişkin maliyetler genellikle oluştuğu anda gider olarak muhasebeleştirilir.

Satın alınan tanımlanabilir varlıklar ile üstlenilen yükümlülükler, satın alım tarihinde gerçeğe uygun değerleri üzerinden muhasebeleştirilir. Aşağıda belirtilenler bu şekilde muhasebeleştirilmez:

- Ertelenmiş vergi varlıkları ya da yükümlülükleri veya çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin varlık ya da yükümlülükler, sırasıyla, TMS 12 *Gelir Vergisi* ve TMS 19 *Çalışanlara Sağlanan Faydalar* standartları uyarınca hesaplanarak, muhasebeleştirilir;
- Satın alınan işletmenin hisse bazlı ödeme anlaşmaları ya da Grup'un satın alınan işletmenin hisse bazlı ödeme anlaşmalarının yerine geçmesi amacıyla imzaladığı hisse bazlı ödeme anlaşmaları ile ilişkili yükümlülükler ya da özkaynak araçları, satın alım tarihinde TFRS 2 *Hisse Bazlı Ödeme Anlaşmaları* standardı uyarınca muhasebeleştirilir; ve
- TFRS 5 *Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler* standardı uyarınca satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan varlıklar (ya da elden çıkarma grupları) TFRS 5'de belirtilen kurallara göre muhasebeleştirilir.

Şerefiye, satın alım için transfer edilen bedelin, satın alınan işletmedeki varsa kontrol gücü olmayan payların ve, varsa, aşamalı olarak gerçekleşen bir işletme birleşmesinde edinen işletmenin daha önceden elinde bulundurduğu edinilen işletmedeki özkaynak paylarının gerçeğe uygun değeri toplamının, satın alınan işletmenin satın alma tarihinde tanımlanabilen varlıklarının ve üstlenilen tanımlanabilir yükümlülüklerinin net tutarını aşan tutar olarak hesaplanır. Yeniden değerlendirme sonrasında satın alınan işletmenin satın alma tarihinde tanımlanabilen varlıklarının ve üstlenilen tanımlanabilir yükümlülüklerinin net tutarının, devredilen satın alma bedelinin, satın alınan işletmedeki kontrol gücü olmayan payların ve, varsa, satın alma öncesinde satın alınan işletmedeki payların gerçeğe uygun değeri toplamını aşması durumunda, bu tutar pazarlıklı satın almadan kaynaklanan kazanç olarak doğrudan kar/zarar içinde muhasebeleştirilir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

j. İşletme Birleşmeleri (devamı)

Hissedar paylarını temsil eden ve sahiplerine tasfiye durumunda işletmenin net varlıklarının belli bir oranda pay hakkını veren kontrol gücü olmayan paylar, ilk olarak ya gerçeğe uygun değerleri üzerinden ya da satın alınan işletmenin tanımlanabilir net varlıklarının kontrol gücü olmayan paylar oranında muhasebeleştirilen tutarları üzerinden ölçülür. Ölçüm esası, her bir işleme göre belirlenir. Diğer kontrol gücü olmayan pay türleri gerçeğe uygun değere göre ya da, uygulanabilir olduğu durumlarda, bir başka TFRS standardında belirtilen yöntemler uyarınca ölçülür. Bir işletme birleşmesinde Grup tarafından transfer edilen bedelin, koşullu bedeli de içerdiği durumlarda, koşullu bedel satın alım tarihindeki gerçeğe uygun değer üzerinden ölçülür ve işletme birleşmesinde transfer edilen bedele dahil edilir. Ölçme dönemi içerisinde ortaya çıkan ek bilgilerin sonucunda koşullu bedelin gerçeğe uygun değerinde düzeltme yapılması gerekiyorsa, bu düzeltme şerefiyeden geçmişe dönük olarak düzeltilir. Ölçme dönemi, birleşme tarihinden sonraki, edinen işletmenin işletme birleşmesinde muhasebeleştirdiği geçici tutarları düzeltebildiği dönemdir. Bu dönem satın alım tarihinden itibaren 1 yıldan fazla olamaz.

Ölçme dönemi düzeltmeleri olarak nitelendirilmeyen koşullu bedelin gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler için uygulanan sonraki muhasebeleştirme işlemleri, koşullu bedel için yapılan sınıflandırma şekline göre değişir.

Özkaynak olarak sınıflandırılmış koşullu bedel yeniden ölçülmez ve buna ilişkin sonradan yapılan ödeme, özkaynak içerisinde muhasebeleştirilir. Varlık ya da borç olarak sınıflandırılan koşullu bedelin Finansal araç niteliğinde olması ve TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçüm standardı kapsamında bulunması durumunda, söz konusu koşullu bedel gerçeğe uygun değerinden ölçülür ve değişiklikten kaynaklanan kazanç ya da kayıp, kar veya zararda ya da diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilir. TMS 39 kapsamında olmayanlar ise, TMS 37 Karşılıklar, Şartlı Bağlı Yükümlülükler ve Varlıklar veya diğer uygun TFRS'ler uyarınca muhasebeleştirilir.

Aşamalı olarak gerçekleşen bir işletme birleşmesinde Grup'un satın alınan işletmede önceden sahip olduğu özkaynak payı gerçeğe uygun değere getirmek için satın alım tarihinde (yani Grup'un kontrolü ele aldığı tarihte) yeniden ölçülür ve, varsa, ortaya çıkan kazanç/zarar kar/zarar içinde muhasebeleştirilir. Satın alım tarihi öncesinde diğer kapsamlı gelir içinde muhasebeleştirilen satın alınan işletmenin payından kaynaklanan tutarlar, söz konusu payların elden çıkarıldığı varsayımı altında kar/zarara aktarılır.

İşletme birleşmesi ile ilgili satın alma muhasebesinin birleşmenin gerçekleştiği raporlama tarihinin sonunda tamamlanamadığı durumlarda, Grup muhasebeleştirme işleminin tamamlanamadığı kalemler için geçici tutarlar raporlar. Bu geçici raporlanan tutarlar, ölçüm döneminde düzeltilir ya da satın alım tarihinde muhasebeleştirilen tutarlar üzerinde etkisi olabilecek ve bu tarihte ortaya çıkan olaylar ve durumlar ile ilgili olarak elde edilen yeni bilgileri yansıtmak amacıyla fazladan varlık veya yükümlülük muhasebeleştirilir.

1 Ocak 2010 tarihi öncesinde oluşan işletme birleşmeleri, TFRS 3'ün önceki versiyonunda belirlenen muhasebe kuralları uyarınca muhasebeleştirilmiştir.

k. Şerefiye

Satın alım işleminde oluşan şerefiye tutarı, varsa, değer düşüklüğü karşılıkları düşüldükten sonra satın alım tarihindeki maliyet değeriyle değerlendirilir.

Değer düşüklüğü testi için, şerefiye Grup'un birleşmenin getirdiği sinerjiden fayda sağlamayı bekleyen nakit üreten birimlerine (ya da nakit üreten birim gruplarına) dağıtılır. Şerefiyenin tahsis edildiği nakit üreten birimi, her yıl değer düşüklüğü testine tabi tutulur. Birimin değer düşüklüğüne uğradığını gösteren belirtilerin olması durumunda ise değer düşüklüğü testi daha sık yapılır. Nakit üreten birimin geri kazanılabilir tutarı defter değerinden düşük ise, değer düşüklüğü karşılığı ilk olarak birime tahsis edilen şerefiyeden ayrılır, ardından birim içindeki varlıkların defter değeri düşürülür. Şerefiye için ayrılan değer düşüklüğü karşılığı, doğrudan konsolide gelir tablosundaki kar/zarar içinde muhasebeleştirilir. Şerefiye değer düşüklüğü karşılığı sonraki dönemlerde iptal edilmez.

İlgili nakit üreten birimin satışı sırasında, şerefiye için belirlenen tutar, satış işleminde kar/zararın hesaplamasına dahil edilir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

l. Geri Alınan Paylar

Grup'un, özkaynağına dayalı finansal araçlarını yeniden edinmesi durumunda, bu araçlar ("işletmenin geri satın alınan kendi hisseleri") özkaynaktan düşülür. İşletmenin özkaynağına dayalı finansal araçlarının alışından, satışından, ihracından ya da iptalinden dolayı kar veya zarara herhangi bir kazanç ya da kayıp yansıtılmaz. Bunun gibi, işletmenin geri satın alınan kendi hisseleri, işletme tarafından ya da konsolide edilmiş şirketler grubunun diğer üyeleri tarafından geri alınabilir ya da elde tutulabilir. Alınan ya da ödenen tutarlar doğrudan özkaynakta muhasebeleştirilir. 30 Aralık 2016 tarihi itibarıyla gerçekleşen Deva – Vetaş birleşmesi sonrasında Vetaş A.Ş.'nin sahibi bulunduğu, Deva'nın 0,013 TL nominal değerli A grubu ve 0,01 TL nominal değerli B grubu imtiyazlı hissesi ile 28.847 TL nominal değerli C grubu hissesi Deva'ya devrolmuştur.

m. Kur Değişiminin Etkileri

Grup'un her işletmesinin solo finansal tabloları faaliyette buldukları temel ekonomik çevrede geçerli olan para birimi (fonksiyonel para birimi) ile sunulmuştur. Her işletmenin mali durumu ve faaliyet sonuçları, Grup'un geçerli para birimi olan ve konsolide finansal tablolar için sunum birimi olan TL cinsinden ifade edilmiştir.

Herbir işletmenin finansal tablolarının hazırlanması sırasında, yabancı para cinsinden (TL dışındaki para birimleri) muhasebeleştirilen işlemler, işlem tarihindeki kurlar kullanılarak TL'ye çevrilmektedir. Bilançoda yer alan döviz bağı parasal varlık ve borçlar bilanço tarihinde geçerli olan kurlar kullanılarak TL'ye çevrilmişlerdir. Gerçeğe uygun değerden ölçülen yabancı para birimindeki parasal olmayan kalemler gerçeğe uygun değer belirlendiği tarihteki döviz kurları kullanılarak çevrilir. Tarihi maliyet cinsinden ölçülen yabancı para birimindeki parasal olmayan kalemler yeniden çevrime tabi tutulmazlar.

Kur farkları, aşağıda belirtilen durumlar haricinde, oluştukları dönemdeki kar ya da zararda muhasebeleştirilirler:

- Geleceğe yönelik kullanım amacıyla inşa edilmekte olan varlıklarla ilişkili olan ve yabancı para birimiyle gösterilen borçlar üzerindeki faiz maliyetlerine düzeltme kalemi olarak ele alınan ve bu tür varlıkların maliyetine dahil edilen kur farkları,
- Yabancı para biriminden kaynaklanan risklere karşı finansal koruma sağlamak amacıyla gerçekleştirilen işlemlerden kaynaklanan kur farkları,
- Yurtdışı faaliyetindeki net yatırımın bir parçasını oluşturan, çevrim yedeklerinde muhasebeleştirilen ve net yatırımın satışında kar ya da zararla ilişkilendirilen, ödenme niyeti ya da ihtimali olmayan yurtdışı faaliyetlerden kaynaklanan parasal borç ve alacaklardan doğan kur farkları.

Grup'un yabancı faaliyetlerindeki varlık ve yükümlülükler, konsolide finansal tablolarda bilanço tarihinde geçerli olan kurlar kullanılarak TL cinsinden ifade edilir. Gelir ve gider kalemleri, işlemlerin gerçekleştiği tarihteki kurların kullanılması gereken dönem içerisindeki döviz kurlarında önemli bir dalgalanma olmadığı takdirde (önemli dalgalanma olması halinde, işlem tarihindeki kurlar kullanılır), dönem içerisindeki ortalama kurlar kullanılarak çevrilir. Oluşan kur farkı özkaynak olarak sınıflandırılır ve Grup'un çevrim fonuna transfer edilir. Söz konusu çevrim farklılıkları yabancı faaliyetin elden çıkarıldığı dönemde gelir tablosuna kaydedilir.

n. Pay Başına Kazanç

Konsolide kar veya zarar tablosunda belirtilen pay başına kazanç, ana ortaklığa ait net dönem karının, ilgili dönem boyunca piyasada bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile bulunmuştur.

Türkiye'de şirketler, sermayelerini, hissedarlarına geçmiş yıl karlarından dağıttıkları "bedelsiz hisse" yolu ile arttırabilmektedirler. Bu tip "bedelsiz hisse" dağıtımları, pay başına kazanç hesaplamalarında, ihraç edilmiş hisse gibi değerlendirilir. Buna göre, bu hesaplamalarda kullanılan ağırlıklı ortalama hisse sayısı, söz konusu hisse senedi dağıtımlarının geçmişe dönük etkileri de dikkate alınarak bulunmuştur.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

o. Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar

Bilanço tarihinden sonraki olaylar, kara ilişkin herhangi bir duyuru veya diğer seçilmiş finansal bilgilerin kamuya açıklanmasından sonra ortaya çıkmış olsalar bile, bilanço tarihi ile bilançonun yayımı için yetkilendirilme tarihi arasındaki tüm olayları kapsar. Grup, bilanço tarihinden sonra düzeltme gerektiren olayların ortaya çıkması durumunda, konsolide finansal tablolara alınan tutarları bu yeni duruma uygun şekilde düzeltir. Bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan düzeltme gerektirmeyen hususlardan, finansal tablo kullanıcılarının ekonomik kararlarını etkileyebileceği değerlendirilen önemli olanları konsolide finansal tablo dipnotlarında açıklanır.

p. Karşılıklar, Şarta Bağlı Yükümlülükler ve Şarta Bağlı Varlıklar

Geçmiş olaylardan kaynaklanan mevcut bir yükümlülüğün bulunması, yükümlülüğün yerine getirilmesinin muhtemel olması ve söz konusu yükümlülük tutarının güvenilir bir şekilde tahmin edilebilir olması durumunda finansal tablolarda karşılık ayrılır.

Karşılık olarak ayrılan tutar, yükümlülüğe ilişkin risk ve belirsizlikler göz önünde bulundurularak, bilanço tarihi itibarıyla yükümlülüğün yerine getirilmesi için yapılacak harcamanın tahmin edilmesi yoluyla hesaplanır. Karşılığın, mevcut yükümlülüğün karşılanması için gerekli tahmini nakit akışlarını kullanarak ölçülmesi durumunda söz konusu karşılığın defter değeri, ilgili nakit akışlarının bugünkü değerine eşittir.

Karşılığın ödenmesi için gerekli olan ekonomik faydanın bir kısmı ya da tamamının üçüncü taraflarca karşılanmasının beklendiği durumlarda, tahsil edilecek tutar, ilgili tutarın tahsil edilmesinin hemen hemen kesin olması ve güvenilir bir şekilde ölçülmesi halinde varlık olarak muhasebeleştirilir.

r. İlişkili Taraflar

Aşağıdaki kriterlerden birinin varlığında, taraf Şirket ile ilişkili sayılır:

(a) Söz konusu tarafın, doğrudan ya da dolaylı olarak bir veya birden fazla aracı yoluyla:

- (i) İşletmeyi kontrol etmesi, işletme tarafından kontrol edilmesi ya da işletme ile ortak kontrol altında bulunması (ana ortaklıklar, bağlı ortaklıklar ve aynı iş dalındaki bağlı ortaklıklar dahil olmak üzere);
- (ii) Şirket üzerinde önemli etkisinin olmasını sağlayacak payının olması; veya
- (iii) Şirket üzerinde ortak kontrole sahip olması;

(b) Tarafın, Şirket'in bir iştiraki olması ;

(c) Tarafın, Şirket'in ortak girişimci olduğu bir iş ortaklığı olması;

(d) Tarafın, Şirket'in veya ana ortaklığının kilit yönetici personelinin bir üyesi olması;

(e) Tarafın, (a) ya da (d) de bahsedilen herhangi bir bireyin yakın bir aile üyesi olması;

(f) Tarafın; kontrol edilen, ortak kontrol edilen ya da önemli etki altında veya (d) ya da (e)'de bahsedilen herhangi bir bireyin doğrudan ya da dolaylı olarak önemli oy hakkına sahip olduğu bir işletme olması; veya

(g) Tarafın, işletmenin ya da işletme ile ilişkili taraf olan bir işletmenin çalışanlarına işten ayrılma sonrasında sağlanan fayda planları olması, gerekir.

İlişkili taraflarla yapılan işlem, ilişkili taraflar arasında kaynaklarının, hizmetlerin ya da yükümlülüklerin bir bedel karşılığı olup olmadığına bakılmaksızın transferidir.

Konsolide finansal tablolarda, EastPharma Ltd., EastPharma S.A.R.L., EastPharma İlaç Üretim Pazarlama A.Ş. ve Saba İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş. ile önemli yönetim personeli ve Yönetim Kurulu üyeleri, aileleri ve onlar tarafından kontrol edilen veya onlara bağlı şirketler, iştirak ve bağlı ortaklıklar, ilişkili taraflar (“İlişkili Taraflar”) olarak kabul ve ifade edilmişlerdir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

s. Finansal Bilgilerin Bölümlere Göre Raporlanması

Grup, operasyonlarını 3 faaliyet bölümüne sınıflandırmıştır; beşeri ilaç üretim ve satışı, veteriner ve tarım ilaçları ve diğer. Bu faaliyet bölümleri TFRS 8'e uygun olarak hazırlanmıştır. Grup'un Türkiye dışında önemli bir varlığı bulunmamaktadır.

t. Sermaye ve Temettüleri

Adi hisseler ve imtiyazlı hisse senetleri özsermaye olarak sınıflandırılır. Adi hisseler ve imtiyazlı hisse senetleri üzerinden dağıtılan temettüler, beyan edildiği dönemde birikmiş kardan indirilerek ödenecek temettü yükümlülüğü olarak kaydedilir.

u. Kurum Kazancı Üzerinden Hesaplanan Vergiler

Türk Vergi Mevzuatı, ana şirket ve onun bağlı ortaklığına konsolide vergi beyannamesi hazırlamasına izin vermediğinden dolayı, ekli konsolide finansal tablolarda da yansıtıldığı üzere, vergi karşılıkları her bir işletme bazında ayrı olarak hesaplanmıştır.

Gelir vergisi gideri, cari vergi ve ertelenmiş vergi giderinin toplamından oluşur.

Cari vergi

Cari yıl vergi yükümlülüğü, dönem karının vergiye tabi olan kısmı üzerinden hesaplanır. Vergiye tabi kar, diğer yıllarda vergilendirilebilen veya indirilebilen gelir veya gider kalemleri ile veya indirilemeyen kalemleri hariç tuttuğundan dolayı, gelir tablosunda belirtilen kardan farklılık gösterir. Grup'un cari vergi yükümlülüğü bilanço tarihi itibarıyla yasallaşmış ya da önemli ölçüde yasallaşmış vergi oranı kullanılarak hesaplanmıştır.

Ertelenmiş vergi

Ertelenen vergi yükümlülüğü veya varlığı, varlıkların ve yükümlülüklerin finansal tablolarda gösterilen tutarları ile yasal vergi matrahı hesabında dikkate alınan tutarları arasındaki geçici farklılıkların bilanço yöntemine göre vergi etkilerinin yasallaşmış vergi oranları dikkate alınarak hesaplanmasıyla belirlenmektedir. Ertelenen vergi yükümlülükleri vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenen vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır. Bahse konu varlık ve yükümlülükler, ticari ya da mali kar/zararı etkilemeyen işleme ilişkin geçici fark, şerefiye veya diğer varlık ve yükümlülüklerin ilk defa finansal tablolara alınmasından (işletme birleşmeleri dışında) kaynaklanıyorsa muhasebeleştirilmez.

Ertelenen vergi yükümlülükleri, Grup'un geçici farklılıkların ortadan kalkmasını kontrol edebildiği ve yakın gelecekte bu farkın ortadan kalkma olasılığının düşük olduğu durumlar haricinde, bağlı ortaklık ve iştiraklerdeki yatırımlar ve iş ortaklıklarındaki paylar ile ilişkilendirilen vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanır. Bu tür yatırım ve paylar ile ilişkilendirilen vergilendirilebilir geçici farklardan kaynaklanan ertelenen vergi varlıkları, yakın gelecekte vergiye tabi yeterli kar elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması ve gelecekte bu farkların ortadan kalkmasının muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır.

Ertelenen vergi varlığının kayıtlı değeri, her bir bilanço tarihi itibarıyla gözden geçirilir. Ertelenen vergi varlığının bir kısmının veya tamamının sağlayacağı faydanın elde edilmesine imkan verecek düzeyde mali kar elde etmenin muhtemel olmadığı ölçüde, ertelenen vergi varlığının kayıtlı değeri azaltılır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

u. Kurum Kazancı Üzerinden Hesaplanan Vergiler (devamı)

Ertelenmiş vergi (devamı)

Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri varlıkların gerçekleşeceği veya yükümlülüklerin yerine getirildiği dönemde geçerli olması beklenen ve bilanço tarihi itibarıyla kanunlaşmış veya önemli ölçüde kanunlaşmış vergi oranları (vergi düzenlemeleri) üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin hesaplanması sırasında, Grup'un bilanço tarihi itibarıyla varlıklarının defter değerini geri kazanma ya da yükümlülüklerini yerine getirmesi için tahmin ettiği yöntemlerin vergi sonuçları dikkate alınır. Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri, cari vergi varlıklarıyla cari vergi yükümlülüklerini mahsup etme ile ilgili yasal bir hakkın olması veya söz konusu varlık ve yükümlülüklerin aynı vergi mercii tarafından toplanan gelir vergisiyle ilişkilendirilmesi ya da Grup'un cari vergi varlık ve yükümlülüklerini netleştirmek suretiyle ödeme niyetinin olması durumunda mahsup edilir.

v. Çalışanlara Sağlanan Faydalar / Kıdem Tazminatları

Türkiye’de mevcut kanunlar ve toplu iş sözleşmeleri hükümlerine göre kıdem tazminatı, emeklilik veya işten çıkarılma durumunda ödenmektedir. Güncellenmiş olan TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardı (“TMS 19”) uyarınca söz konusu türdeki ödemeler tanımlanmış emeklilik fayda planları olarak nitelendirilir. Bilançoda muhasebeleştirilen kıdem tazminatı yükümlülüğü, tüm çalışanların emeklilikleri dolayısıyla ileride doğması beklenen yükümlülük tutarlarının net bugünkü değerine göre hesaplanmış ve finansal tablolara yansıtılmıştır.

y. Nakit Akış Tablosu

Nakit akış tablosunda, döneme ilişkin nakit ve nakit benzerlerindeki değişimler; esas, yatırım ve finansman faaliyetlerine dayalı bir biçimde sınıflandırılarak raporlanmıştır. Nakit ve nakit benzerleri, kısa vadeli yükümlülükler için elde bulundurulmuş ve yatırım amacıyla veya diğer amaçlarla kullanılmayan kasa, banka gibi varlıklardır.

z. Devlet Teşvik ve Yardımları

Devlet bağışları, bağışların alınacağına ve Grup'un uymakla yükümlü olduğu şartları karşıladığına dair makul bir güvence olduğunda gerçeğe uygun değerleri üzerinden tahakkuk esasına göre kayda alınır.

Maliyetlere ilişkin devlet bağışları, karşılayacakları maliyetlerle eşleştikleri ilgili dönemler boyunca tutarlı bir şekilde gelir olarak muhasebeleştirilir. Maddi ve maddi olmayan varlıklara ilişkin devlet bağışları, ertelenmiş devlet bağışları olarak cari / cari olmayan borçlar altına sınıflandırılır, faydalı ömürleri üzerinden doğrusal amortisman uygulanarak gelir tablosuna alacak kaydedilir.

Grup, Türkiye Bilim ve Teknik Araştırma Kurulu'ndan (“TÜBİTAK”) yardım almaktadır. TÜBİTAK, Türkiye’de bulunan sanayilerin araştırma ve teknoloji geliştirme faaliyetlerini cesaretlendirmek amacıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin desteğini organize etmek ve düzenlemek için bir program yürütmektedir. Bu program çerçevesinde, sanayi şirketlerinin geliştirme masraflarının belli bir kısmı geri ödenmektedir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

aa. Önemli muhasebe kararları ve kesin olmayan muhasebe tahminlerinin dayanakları

Muhasebe politikalarını etkileyen önemli kararlar

Bu bölümde muhasebe politikalarının uygulanması sürecinde Grup Yönetimi, konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilen tutarlar üzerinde önemli etkisi olan aşağıdaki kararları almıştır.

İşletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıkların geri kazanımı

Geliştirme faaliyetleri (ya da Grup içi bir projenin gelişim aşaması) sonucu ortaya çıkan işletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıklar yalnızca bu varlıkların kullanıma veya satışa hazır hale gelebilmesinin teknik olarak mümkün olması, işletmenin bu varlığı tamamlama, kullanma veya satma niyetinin bulunması, maddi olmayan varlığı kullanma veya satma imkanının bulunması, maddi olmayan duran varlığın muhtemel ekonomik faydayı nasıl oluşturacağına belirli olması, ayrıca, maddi olmayan duran varlığın çıktısının veya maddi olmayan duran varlığın kendisinin bir piyasasının olması veya işletme bünyesinde kullanılacaksa maddi olmayan duran varlığın kullanılabilir olması, geliştirme safhasını tamamlamak ve maddi olmayan duran varlık kullanmak veya satmak için yeterli teknik, mali ve diğer kaynakların mevcut olması ve geliştirme sürecinde maddi olmayan duran varlıkla ilgili yapılan harcamaların güvenilir bir biçimde ölçülebilir olması halinde kayda alınır. İşletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıklar kayda alınmadıklarında, geliştirme harcamaları olarak oluştukları dönemde gider olarak kaydedilir.

Dönem içinde Grup Yönetimi işletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıkların muhtemel ekonomik faydalarının varlığını yeniden tetkik etmiştir. Grup Yönetimi projelerin beklenildiği gibi devam edeceğine inanmaktadır ve yapılan analiz üzerine projelerin benzer ekonomik fayda yaratacağını öngörmektedir. Grup Yönetimi, ekonomik fayda azalsa dahi varlıkların kayıtlı bedellerinin geri kazanılmasının söz konusu olduğundan emindir. Bu durum Grup Yönetimi, tarafından yakından takip edilmektedir ve gelecekteki piyasa faaliyetlerinin düzeltme yapılmasını gerektirdiği durumlarda söz konusu düzeltmeleri yapacaktır. 30 Eylül 2023 itibarıyla yönetim tarafından değer düşüklüğüne uğradığı tespit edilen net defter değeri 220.187.261 TL tutarındaki geliştirme maliyeti ve lisans ve hakları maddi olmayan duran varlıklardan çıkarılmıştır (30 Eylül 2022: 173.731.068 TL) (Not 15).

İşletme birleşmesi yoluyla elde edilen maddi olmayan duran varlıklar

Bağlı ortaklıkların alımı, satın alım yöntemi kullanılarak muhasebeleştirilir. İşletme birleşmesinin maliyeti, birleşme tarihinde verilen varlıkların, oluşan veya üstlenilen yükümlülüklerin ve bağlı ortaklığın kontrolünü elde etmek için çıkarılan özkaynak araçlarının gerçeğe uygun değerlerinin ve işletme birleşmesine doğrudan atfedilebilen diğer maliyetlerin toplamı olarak hesaplanır. Değerleme, satın alma fiyatının TFRS 3 “Şirket Birleşmeleri” ve TMS 38 “Maddi Olmayan Duran Varlıklar”a uygun olarak çeşitli varlık gruplarına dağıtılmasına temel sağlamak için yapılır. TFRS 3 ve TMS 38’e göre gerçeğe uygun değer “Karşılıklı pazarlık ortamında, bilgili ve istekli gruplar arasında bir varlığın el değiştirmesi ya da bir borcun ödenmesi durumunda ortaya çıkması gereken tutardır”. Maddi olmayan duran varlıkların gerçeğe uygun değerinin belirlenmesinde geleneksel üç yöntem göz önünde bulundurulmuştur: Maliyet yöntemi, piyasa yöntemi ve gelir yöntemi. Maliyet yöntemi; Grup’un, müşteri ilişkileri ve finansal raporlama sebebiyle ayrı bir maddi duran varlık olarak tanımlanmayan toplam iş gücü değerini ölçerken kullanılmıştır. Gelir yöntemi, satın alınmış ürün lisans haklarının değerini belirlerken kullanılmıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

aa. Önemli muhasebe kararları ve kesin olmayan muhasebe tahminlerinin dayanakları (devamı)

Ertelemiş vergi varlıkları

Grup, vergiye esas yasal finansal tabloları ile TFRS'ye göre hazırlanmış finansal tabloları arasındaki farklılıklardan kaynaklanan geçici zamanlama farkları için ertelenmiş vergi varlığını ve yükümlülüğünü muhasebeleştirilmektedir. Grup'un bağlı ortaklıklarının gelecekte oluşacak karlarından indirilebilecek kullanılmamış mali zararları ve diğer indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları bulunmaktadır. Ertelemiş vergi varlıklarının kısmen ya da tamamen geri kazanılabilir tutarı mevcut koşullar altında tahmin edilmiştir. Değerlendirme sırasında, gelecekteki kar projeksiyonları, cari dönemlerde oluşan zararlar, kullanılmamış zararların ve diğer vergi varlıklarının son kullanılabileceği tarihler ve gerektiğinde kullanılabilecek vergi planlama stratejileri göz önünde bulundurulmuştur. Elde edilen veriler ışığında, Grup'un gelecekte elde edilecek vergiye tabi kar ertelenmiş vergi varlıklarının tamamını karşılamaya yetmiyorsa, ertelenmiş vergi varlığının tamamı veya bir kısmına karşılık ayrılır. Grup, 30 Eylül 2023 ve 31 Aralık 2022 tarihleri itibarıyla, yapılan değerlendirmeler sonucu, ertelenmiş vergi varlıklarını gelecekte vergiye tabi kar beklentisi olduğu için kayıtlarına almıştır.

Şerefiye değer düşüklüğü

Şerefiye değer düşüklüğü olup olmadığına karar verilirken, şerefiyenin dağıtılacağı nakit yaratan birimlerin "NYB" tahmini değeri gereklidir. Kullanım değeri hesaplaması için, Grup'un öngördüğü, nakit yaratan birimlerinden doğacak nakit akışlarına ve bu nakit akışlarının bugünkü değerini hesaplamak için de; uygun iskonto oranına ihtiyaç duyulur. Kullanımdaki değer hesaplanırken; nakit yaratan birimlerin geri kazanılabilir tutarı belirlenir. Kullanım değeri hesaplamasındaki temel varsayımlar; iskonto oranları, büyüme oranları, beklenen satış fiyatları değişimleri ve döneme ait direkt maliyetlerdir.

Grup, paranın zaman değerinin mevcut piyasa değerlendirmelerini yansıtan vergi öncesi oranları ve şirketin nakit yaratan birimlerine özgü riskleri göz önünde bulundurarak, tahmini iskonto oranı belirlemektedir. Büyüme oranları, sanayi büyüme tahminlerine dayanmaktadır. Satış fiyatları ve direkt maliyetteki değişimlerse, geçmiş uygulamalara (deneyimlere) ve gelecekte olması öngörülen pazar değişimlerine dayanmaktadır.

31 Aralık 2022 itibarıyla, nakit yaratan birimlerin geri kazanılabilir tutarları, yönetim tarafından onaylanmış, beş yıllık periyodu kapsayan finansal bütçeleri baz alarak öngörülen nakit akışlarına ve yıllık %16,1 iskonto oranına dayanarak hesaplanmıştır. Beş yıllık dönemden sonraki dönemlere ait nakit akışları, 2027-2031 yılları arasındaki Türkiye enflasyon tahmini olan %7,9 oranıyla devam ettirilmesiyle elde edilmiştir. Değer düşüklüğüne ilişkin çalışmalar yıllık olarak ve aynı dönemde yapılmaktadır.

Değer düşüklüğü olarak belirlenen tutarın dağılımı yapılırken, Grup "Nakit yaratan birimlerinin gerçeğe uygun değeri - satışa kadar katlanılan maliyetlerinin toplamı" ve "kullanım değeri"nden yüksek tutarda olanını göz önünde bulundurmıştır. "Gerçeğe uygun değeri - satışa kadar katlanılan maliyetler toplamı" tutarı, Grup Yönetimi, işlem yöntemi ve NYB'nin halka arz edilmiş hisselerini içeren pazar yaklaşımı kullanılarak belirlenmiştir. "Gerçeğe uygun değeri - satışa kadar katlanılan maliyetler toplamı" tutarı, yönetim tarafından onaylanmış, nakit akış projeksiyonları baz alınarak hesaplanan kullanım değerini de barındırmaktadır. Nakit yaratan birimlerin gerçeğe uygun değerini belirlemek için ağırlıklandırma faktörü kullanılmıştır.

Şerefiye değer düşüklüğü her yılın sonunda yıllık test edilmektedir. 30 Eylül 2023 itibarıyla göstergeler incelendiği ve değer düşüklüğüne rastlanmadığı için ekli konsolide finansal tablolarda herhangi bir şerefiye değer düşüklüğü bulunmamaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR (devamı)

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti (devamı)

aa. Önemli muhasebe kararları ve kesin olmayan muhasebe tahminlerinin dayanakları (devamı)

Net gerçekleştirilebilir değer

Stoklar, net gerçekleştirilebilir değer ve maliyet bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Stoklara dahil edilen maliyeti oluşturan unsurlar malzeme, işçilik ve genel üretim giderleridir. Maliyet, standart maliyetlerle oluşmakta ve her raporlama döneminin sonunda standart maliyetler fiili maliyetler ile karşılaştırılarak güncellenmektedir. Net gerçekleştirilebilir değer, olağan ticari faaliyet içerisinde oluşan tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır.

Stokların net gerçekleştirilebilir değeri maliyetinin altına düştüğünde, stoklar net gerçekleştirilebilir değerine indirgenir ve değer düşüklüğünün olduğu yılda gelir tablosuna gider olarak yansıtılır. Grup Yönetiminin tahminlerine dayanan hesaplamalara göre stokların net gerçekleştirilebilir değeri maliyetinin altına düştüğü için stokların bir kısmına karşılık ayrılarak net gerçekleştirilebilir değerine indirgenmiştir.

Dava karşılıkları

Dava karşılıkları ayrılırken, ilgili davaların kaybedilme olasılığı ve kaybedildiği takdirde katlanılacak olan sonuçlar Grup hukuk müşavirlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmekte ve Grup Yönetimi elindeki verileri kullanarak en iyi tahminlerini yapıp gerekli gördüğü karşılığa ilişkin açıklamalar Not 18'de yer almaktadır.

Beklenen zarar karşılığı

Beklenen zarar karşılıklarını ölçerken Grup, gelecekteki farklı ekonomik koşullar ve bu koşulların birbirlerini nasıl etkileyeceği konusundaki varsayımlara dayanan makul ve desteklenebilir ileriye dönük bilgiler kullanır.

Temerrüt halinde kayıp, temerrüde düşen zararın tahminidir. Teminat ve kredi geliştirmelerinden kaynaklanan nakit akışlarını dikkate alarak borç verenin tahsil etmeyi beklediği alacaklarıyla sözleşmelerdeki nakit akışları arasındaki farka dayanmaktadır.

Temerrüt olasılığı beklenen kredi zararlarının ölçülmesinde önemli bir girdidir. Temerrüt olasılığı, belirli bir zaman diliminde temerrüt olasılığının tahminidir; hesaplanması geçmiş verileri, varsayımları ve gelecekteki koşulların beklentilerini içerir.

İlgili bilanço tarihi itibarıyla beklenen zarar karşılıkları Not 8'de yansıtılmıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

3. BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA

Grup, TFRS 8'i 1 Ocak 2009'dan itibaren uygulamaya başlamış olup, Grup'un faaliyetlerine ilişkin karar almaya yetkili mercii tarafından düzenli olarak gözden geçirilen iç raporlara dayanarak faaliyet bölümleri belirlemiştir. Grup'un karar almaya yetkili mercisi Grup Yönetimi'dir.

Grup'un karar almaya yetkili mercisi, bölümlere tahsis edilecek kaynaklara ilişkin kararların alınması ve bölümlerin performansının değerlendirilmesi amacıyla sonuçları ve faaliyetleri ürün çeşitleri bazında incelemektedir. Grup'un ürün çeşitleri bazında dağılımı şu şekildedir: beşeri ilaç üretim ve satışı, veteriner ve tarım ilaçları üretim ve satışı ve diğerdir. Diğer iş bölümündeki faaliyetler kolonya ürünleri ve diğer satışlardan oluşmaktadır.

30 Eylül 2023	Beşeri ilaç	Veteriner ve tarım ilaçları	Diğer	Toplam
Satış gelirleri	5.927.832.222	252.798.905	36.209.188	6.216.840.315
Satışların maliyeti	(2.436.912.150)	(177.609.536)	(23.156.287)	(2.637.677.973)
Faaliyet giderleri	(1.376.179.815)	(37.192.860)	(2.632.155)	(1.416.004.830)
Bölüm sonuçları	2.114.740.257	37.996.509	10.420.746	2.163.157.512
Esas faaliyetlerden diğer gelirler				382.421.393
Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)				(61.871.855)
Yatırım faaliyetlerinden gelirler				457.214.650
Yatırım faaliyetlerinden giderler (-)				(3.222.317)
Finansman giderleri (-)				(778.388.478)
Vergi gideri (-)				(227.416.790)
Net dönem karı				1.931.894.115

2023 yılında, Grup ürünlerinin dağıtımını ağırlıklı olarak Türkiye'deki en büyük iki ecza deposu tarafından yapılmaktadır. Bu ecza depolarına yapılan satışların toplam satışlar içerisindeki payı, %26 ve %37'dir (30 Eylül 2022: %25 ve %35).

Grup yönetimi bölümlere göre raporlamada faaliyet karı üzerinde durmaktadır, bu nedenle Grup diğer giderleri bölümler bazında dağıtmamaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

3. BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA (devamı)

30 Eylül 2022	Beşeri ilaç	Veteriner ve tarım ilaçları	Diğer	Toplam
Satış gelirleri	2.840.934.109	182.643.706	31.157.197	3.054.735.012
Satışların maliyeti	(1.319.978.301)	(128.937.750)	(20.993.061)	(1.469.909.112)
Faaliyet giderleri	(725.335.730)	(20.278.910)	(2.176.933)	(747.791.573)
Bölüm sonuçları	795.620.078	33.427.046	7.987.203	837.034.327
Esas faaliyetlerden diğer gelirler				389.258.499
Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)				(45.732.831)
Yatırım faaliyetlerinden gelirler				97.065.823
Yatırım Faaliyetlerinden giderler (-)				(7.056.633)
Finansman giderleri (-)				(369.003.773)
Vergi geliri				82.385.161
Net dönem karı				983.950.573

4. NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
Kasa	213.596	352.089
Bankadaki nakit	1.431.381.480	600.319.230
<i>Vadesiz mevduatlar</i>	<i>656.372.625</i>	<i>242.894.246</i>
<i>Vadesi üç aydan kısa vadeli mevduatlar</i>	<i>775.008.855</i>	<i>357.424.984</i>
Nakit akış tablosundaki nakit ve nakit benzerleri	1.431.595.076	600.671.319
Faiz geliri tahakkuku	914.634	572.180
	1.432.509.710	601.243.499

30 Eylül 2023 itibarıyla Grup'un vadeli mevduatları Avro, ABD Doları ve Türk Lirası cinsindedir. Avro ortalama faiz oranı %1,18, ABD Doları ortalama faiz oranı %3,13 ve Türk Lirası ortalama faiz oranı %32,74'tür. (31 Aralık 2022 itibarıyla Grup'un vadeli mevduatları Avro, ABD Doları ve Türk Lirası cinsindedir. Avro ortalama faiz oranı %1,66, ABD Doları ortalama faiz oranı %2,28 ve Türk Lirası ortalama faiz oranı %14,90'dır). Grup finansal yatırımlarını kısa ve uzun vadeli yapmaktadır ve tüm dönemler için açılan vadeli mevduatların vadeleri ilgili dönemi takip eden ilk ayda kapanmaktadır.

Grup'un 30 Eylül 2023 ve 31 Aralık 2022 tarihlerinde bloke mevduatı bulunmamaktadır.

5. FİNANSAL YATIRIMLAR

	Kısa vadeli		Uzun vadeli	
	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar				
Kur korumalı mevduat	786.808.393	498.847.629	-	-
Diğer menkul kıymetler	9.698.169	5.301.510	-	-
	796.506.562	504.149.139	-	-
İtfa edilmiş maliyetinden gösterilen finansal varlıklar				
Usdbondlar	865.017.251	230.465.918	178.040.445	432.107.872
	865.017.251	230.465.918	178.040.445	432.107.872
	1.661.523.813	734.615.057	178.040.445	432.107.872

Grup, getiri elde etme amacıyla hazine tarafından ihraç edilen sabit getirili usdbond yatırımı yapmış olup, bu usdbondların yıllık faiz getirileri %5,60 ile %7,25 aralığında ve Aralık 2023 ile Kasım 2024 vadelerinde değişmektedir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

6. FİNANSAL BORÇLAR

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
Kısa vadeli banka kredileri	3.485.325.963	2.307.258.522
Uzun vadeli kredilerin kısa vadeli anapara taksitleri	266.332.729	324.767.319
Uzun vadeli kiralama işlemlerinden borçların kısa vadeli kısımları	116.110.248	9.959.963
Çıkarılmış tahvillerin kısa vadeli kısmı	-	101.560.369
Finansman bonusu	868.370.421	150.000.000
Toplam kısa vadeli finansal borçlar	4.736.139.361	2.893.546.173
Uzun vadeli kredilerin uzun vadeli kısmı	168.789.291	239.444.412
Uzun vadeli kiralama işlemlerinden borçlar	391.179.391	265.838.178
Toplam uzun vadeli finansal borçlar	559.968.682	505.282.590
Toplam finansal borçlar	5.296.108.043	3.398.828.763

Finansal borçların geri ödeme vadeleri aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
1 yıl içerisinde ödenecek	4.736.139.361	2.893.546.173
1 - 2 yıl içerisinde ödenecek	492.896.293	417.785.852
2 - 3 yıl içerisinde ödenecek	35.170.675	39.936.146
3 - 4 yıl içerisinde ödenecek	9.877.438	21.131.459
4 - 5 yıl içerisinde ödenecek	22.024.276	26.429.133
Toplam finansal borçlar	5.296.108.043	3.398.828.763

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

6. FİNANSAL BORÇLAR (devamı)

i) Banka kredileri

Kısa vadeli banka kredileri aşağıdakilerden oluşmaktadır:

Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	30 Eylül 2023	Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	31 Aralık 2022
TL	%30,73	3.268.500.182	3.268.500.182	TL	%20,68	2.169.437.187	2.169.437.187
TL	-	84.873.269	84.873.269	TL	-	42.496.689	42.496.689
Faiz tahakkuku			131.952.512	Faiz tahakkuku			95.324.646
			<u>3.485.325.963</u>				<u>2.307.258.522</u>

Grup'un 3.268.500.182 TL tutarında ortalama faiz oranı yıllık %30,73 olan kısa vadeli TL kredisi bulunmaktadır (2022: 2.169.437.187 TL). Ayrıca, 84.873.269 TL tutarında sıfır faizli kredi kullanılmıştır. (2022: 42.496.689). Kredinin faiz ve anapara ödemesi vadesi geldiğinde gerçekleşmektedir.

Kısa vadeli banka kredileri çeşitli bankalardan kullanılan spot ve rotatif kredileri içerir. 30 Eylül 2023 ve 31 Aralık 2022 itibarıyla toplam kredi limitleri sırasıyla 6.639.535.826 TL ve 4.958.492.109 TL'dir. Anapara ve faiz vadesinde ödenir. Vade süresince anapara ve faizlerin geri ödenmemesi gibi bir sözleşme ihlalinin olmaması durumunda sözleşmelerin son bir geçerlilik tarihi yoktur.

Uzun vadeli banka kredilerinin kısa vadeli anapara taksitleri aşağıdakilerden oluşmaktadır.

Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	30 Eylül 2023	Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	31 Aralık 2022
TL	%20,60	250.485.044	250.485.044	TL	%16,89	307.881.668	307.881.668
Faiz tahakkuku			15.847.685	Faiz tahakkuku			16.885.651
			<u>266.332.729</u>				<u>324.767.319</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

6. FİNANSAL BORÇLAR (devamı)

i) Banka kredileri (devamı)

Uzun vadeli banka kredileri aşağıdakilerden oluşmaktadır:

Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	30 Eylül 2023	Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	31 Aralık 2022
TL	% 22,64	168.789.291	168.789.291 <u>168.789.291</u>	TL	% 14,41	239.444.412	239.444.412 <u>239.444.412</u>

Grup, 30 Eylül 2023 itibarıyla, kullanmış olduğu krediler için satışlarına karşılık almış olduğu toplam 675.305.557 TL tutarındaki çeki teminata vermiştir (31 Aralık 2022: 647.491.050 TL). Krediler ayrıca; Grup'un sahip olduğu merkez binası ile Kocaeli Kartepe ve Tekirdağ Çerkezköy'de bulunan fabrika binaları ve diğer binalarından ve Çerkezköy'de bulunan arsalarından oluşan taşınmazları üzerinde bulunan, sırasıyla 55.000.000 TL, 20.000.000 TL, 35.000.000 TL, 34.000.000 TL, 8.400.000 TL, 16.200.000 TL ve 12.900.000 TL tutarındaki ipotekler ile güvence altına alınmıştır (Not 19).

Kredi hareket tablosu:

	2023	2022
Dönem başı - 1 Ocak	2.871.470.253	1.325.216.789
Alınan yeni finansal borçlar	3.195.174.117	2.816.038.682
Anapara ödemeleri	(2.181.786.287)	(1.477.430.873)
Kur farkları değişimi	-	(372.208)
Faiz tahakkukları değişimi	35.589.900	66.394.965
Dönem sonu - 30 Eylül	3.920.447.983	2.729.847.355

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

6. FİNANSAL BORÇLAR (devamı)

ii) Kiralama işlemlerinden borçlar

Uzun vadeli kiralama işlemlerinden borçların kısa vadeli anapara taksitleri aşağıdakilerden oluşmaktadır:

Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	30 Eylül 2023	Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	31 Aralık 2022
TL	%20,11	85.316.683	85.316.683	TL	%16,81	1.690.246	1.690.246
Faiz tahakkuku			30.793.565	Faiz tahakkuku			8.269.717
			<u>116.110.248</u>				<u>9.959.963</u>

Uzun vadeli kiralama işlemlerinden borçlar aşağıdakilerden oluşmaktadır:

Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	30 Eylül 2023	Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	31 Aralık 2022
TL	%21,77	391.179.391	391.179.391	TL	%18,21	265.838.178	265.838.178
			<u>391.179.391</u>				<u>265.838.178</u>

Grup, kullanım hakkı varlıklarını ve ilgili kiralama yükümlülüklerini TFRS 16 uyarınca finansal kiralama sözleşmesinin başladığı tarihte; ilgili varlığın kullanım için uygun olduğu tarih itibarıyla muhasebeleşirmektedir. Grup 15 Aralık 2021 tarihinde imzalamış olduğu 4.850.000 Avro ve 22 Nisan 2022 tarihinde imzalamış olduğu 3.695.000 Avro tutarında finansal kiralama sözleşmesine konu olan sabit kıymetlerin bilanço tarihi itibarıyla kullanıma hazır olmayan kısmını, 18 Mayıs 2022 tarihinde imzalamış olduğu 2.490.000 Avro tutarında finansal kiralama sözleşmesine konu olan sabit kıymeti ise, bilanço tarihi itibarıyla kullanıma hazır olmadığı için 30 Eylül 2023 tarihi itibarıyla sözleşmenin tamamını kullanım hakkı varlığı ve leasing yükümlülüğü olarak muhasebeleşirmemiştir. Grup, sadece kiralama sözleşmesi kapsamında leasing firmasınınca 2022 ve 2023 yıllarında Deva Holding adına ödenen 73.379.095 TL tutarında avansı karşılıklı olarak sabit kıymet avansları ve finansal borçlar hesaplarında muhasebeleşirmiştir (2022: 201.023.908 TL) (Not 11). Kiralama sözleşmelerinin bitiş tarihleri 15 Aralık 2026, 22 Nisan 2027 ve 18 Mayıs 2027'dir. Kiralama sözleşmelerinin toplam borçlanma tutarı 249.682.495 TL'dir.

Kiralama hareket tablosu:

	2023	2022
Dönem başı - 1 Ocak	275.798.141	170.149.384
Alınan yeni finansal borçlar	301.335.152	77.090.961
Anapara ödemeleri	(92.367.502)	(43.568.999)
Faiz tahakkukları değişimi	22.523.848	9.698.202
Dönem sonu - 30 Eylül	<u>507.289.639</u>	<u>213.369.548</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

6. FİNANSAL BORÇLAR (devamı)

iii) İhraç edilmiş borçlanma araçları

Uzun vadeli ihraç edilmiş borçlanma araçlarının kısa vadeli anapara taksitleri aşağıdakilerden oluşmaktadır:

Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	30 Eylül 2023	Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	31 Aralık 2022
TL	-	-	-	TL	% 18,27	99.559.304	99.559.304
Faiz tahakkuku			-	Faiz tahakkuku			2.001.065
			-				101.560.369

Tahvil hareket tablosu:

	2023	2022
Dönem başı - 1 Ocak	101.560.369	238.814.855
Anapara ödemeleri	(101.560.369)	(130.000.000)
Faiz tahakkukları değişimi	-	(6.609.985)
Dönem sonu - 30 Eylül	-	102.204.870

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

6. FİNANSAL BORÇLAR (devamı)

iii) Diğer Kısa Vadeli Borçlanmalar

Finansman bonusu araçlarının anapara taksitleri aşağıdakilerden oluşmaktadır:

Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	30 Eylül 2023	Döviz Cinsi	Ağırlıklı ortalama etkin faiz oranı	Anapara	31 Aralık 2022
TL	%37,17	750.000.000	750.000.000	TL	%32,00	150.000.000	150.000.000
Faiz tahakkuku			118.370.421	Faiz tahakkuku			-
			<u>868.370.421</u>				<u>150.000.000</u>

Finansman bonusu hareket tablosu:

	2023	2022
Dönem başı - 1 Ocak	150.000.000	-
Alınan yeni finansal borçlar	600.000.000	-
Faiz tahakkukları değişimi	118.370.421	-
Dönem sonu - 30 Eylül	<u>868.370.421</u>	<u>-</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

7. İLİŞKİLİ TARAFLARLA İLGİLİ BAKİYELER VE İŞLEMLER (devamı)

Direktörler ve üzeri üst düzey yöneticilere 30 Eylül 2023 ve 2022 tarihinde sona eren dönemlere ilişkin ödenen ücretleri, primleri, kıdem tazminatları ve ücret benzeri menfaatleri içeren tutar aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 30 Eylül 2023	1 Ocak- 30 Eylül 2022
<u>Üst yönetime sağlanan menfaatler</u>		
Ücretler ve diğer kısa vadeli faydalar	305.829.208	97.569.973
Diğer uzun vadeli faydalar	1.915.653	2.100.238
	<u>307.744.861</u>	<u>99.670.211</u>

8. TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR

Ticari alacaklar

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
<u>Kısa vadeli ticari alacaklar</u>		
Ticari alacaklar	1.302.872.367	683.419.860
Alacak senetleri	1.507.300.796	971.231.492
İlişkili taraflardan ticari alacaklar (Not 7)	180.631.638	86.024.749
Diğer ticari alacaklar	1.346.421	284.889
Gelir tahakkukları (*)	40.887.184	31.600.082
Beklenen zarar karşılığı (-)	(7.105.933)	(7.105.933)
	<u>3.025.932.473</u>	<u>1.765.455.139</u>

30 Eylül 2023 ve 31 Aralık 2022 tarihleri itibarıyla Grup vadesi geçmiş ticari ve diğer alacakların tahsil kabiliyeti kalmayan kısmına karşılık ayırmıştır. Geri kalan tutarın tamamı vadesi henüz gelmemiş, tahsil kabiliyeti yüksek alacaklardan oluşmaktadır. Mal satışı ile ilgili ortalama vade 97 gündür (31 Aralık 2022: 102 gün).

(*) Grup geliştirme giderleri dolayısıyla devlet teşviği almaktadır. Gelir tahakkukları bakiyesi TÜBİTAK'tan elde edilen teşvik geliri tahakkukunu içermektedir. 30 Eylül 2023 itibarıyla TUBİTAK gelir tahakkuku 15.039.443 TL'dir (31 Aralık 2022: 13.330.278 TL).

Henüz vadesi gelmemiş ve şüpheli hale gelmemiş alacaklara ilişkin alınan teminatlar aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
Alınan teminat mektupları	218.047.202	137.225.458
	<u>218.047.202</u>	<u>137.225.458</u>

Grup'un ana finansal varlıkları ticari alacaklar, diğer alacaklar ve yatırımlarıdır. Grup'un kredi riski esas olarak ticari alacaklarındadır. 30 Eylül 2023 itibarıyla iki müşteri bakiyesi toplam alacakların sırasıyla %22 ve %26'sını oluşturmaktadır (31 Aralık 2022: %23 ve %26).

Deva Holding, ilişkili kuruluşu olan Saba İlaç'a ait ürünlerin pazarlamasını yapmaktadır, bunun yanında fason üretim, mali, idari ve Ar-Ge hizmetleri vermektedir. İlişkili taraflarla olan bakiyeler notunun içerisinde bulunan 144.561.431 TL (31 Aralık 2022: 74.195.550 TL), Grup'un bu işlemlerden kaynaklanan alacak tutarını göstermektedir (Not 7).

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

8. TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR (devamı)

Ticari alacaklar (devamı)

Tahsili şüpheli duruma gelen alacaklar için karşılık ayrılmıştır. Bu karşılık, vadesi geçmiş, finansal güçlük içerisinde bulunan müşterilerin tespiti ile hesaplanmıştır.

30 Eylül 2023 ve 2022 tarihlerinde sona eren dönemlerde beklenen zarar karşılığının hareketi aşağıdaki gibidir:

	2023	2022
1 Ocak bakiyesi	7.105.933	7.174.128
Konusu kalmayan karşılıklar	-	(54.376)
30 Eylül bakiyesi	7.105.933	7.119.752

Ticari borçlar

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
<u>Kısa vadeli ticari borçlar</u>		
Ticari borçlar	716.475.010	686.667.172
Borç senetleri	45.705	31.217
İlişkili taraflara ticari borçlar (Not 7) (*)	80.619.910	22.515.635
Gider tahakkukları (**)	12.048.573	4.131.560
İsim hakkı gider tahakkukları	616.902	361.337
	809.806.100	713.706.921

(*) Şirket'in ana ortağı EastPharma S.A.R.L. ile Deva Holding arasında yapılan anlaşmaya göre EastPharma S.A.R.L.'in haklarını elinde bulundurduğu ürünlerin satışından dolayı bu şirkete 30 Eylül tarihi itibarıyla ödenecek olan isim hakkı borcu 44.588.525 TL'dir (31 Aralık 2022: 22.515.635 TL). EastPharma S.A.R.L. 2008 yılında alınan 17 Roche ürününün Türkiye'deki haklarını elinde bulundurmaktadır. EastPharma S.A.R.L. ayrıca 1 adet Roche ürününün Türkiye dışında 17 ülkedeki haklarını da elinde bulundurmaktadır. Şirket'in 30 Eylül 2023 tarihi itibarıyla EastPharma S.A.R.L. aracılığıyla F. Hoffman – La Roche Ltd'den hammadde alımına ilişkin EastPharma S.A.R.L'a borcu 32.535.710 TL'dir (31 Aralık 2022: yoktur). Şirket'in bağlı ortağı olan Devatis AG ürünlere ve ruhsatlara özel giderlerini Deva Holding'e fatura etmektedir. Bu giderlere ilişkin borç tutarı 30 Eylül 2023 tarihi itibarıyla 882.930 TL'dir (31 Aralık 2022: yoktur). Şirket'in bağlı ortağı olan Devatis d.o.o Beograd ürünlere ve ruhsatlara özel giderlerini Deva Holding'e fatura etmektedir. Bu giderlere ilişkin borç tutarı 30 Eylül 2023 tarihi itibarıyla 2.612.745 TL'dir (31 Aralık 2022: yoktur).

(**) 30 Eylül 2023 itibarıyla gider tahakkukları 10.338.676 TL tutarındaki ciro prim karşılıklarını içermektedir (31 Aralık 2022: 2.970.123 TL).

Borç senetleri Grup'un satıcılarına verdiği vadeleri bir yıldan az olan ileri tarihli çeklerden oluşmaktadır. Grup'un 30 Eylül 2023 ve 31 Aralık 2022 itibarıyla uzun vadeli ticari borçları bulunmamaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

9. DİĞER ALACAKLAR VE BORÇLAR

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
<u><i>DİĞER KISA VADELİ ALACAKLAR</i></u>		
DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	2.680.512	3.043.404
Personelden alacaklar	4.396.014	580.986
DİĞER BEKLENEN ZARAR KARŞILIĞI (-)	(48.906)	(48.906)
Verilen depozito ve teminatlar	384.333	294.958
	<u>7.411.953</u>	<u>3.870.442</u>

30 Eylül 2023 ve 2022 tarihlerinde sona eren dönemlerde diğ er beklenen zarar karş ılığ ının hareketi ař ağıdaki gibidir:

DİĞER BEKLENEN ZARAR KARŞILIĞI HAREKETLERİ

	2023	2022
1 Ocak bakiyesi	48.906	48.906
30 Eylül bakiyesi	<u>48.906</u>	<u>48.906</u>

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
<u><i>DİĞER KISA VADELİ BORÇLAR</i></u>		
DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR	30.045.338	2.083.719
	<u>30.045.338</u>	<u>2.083.719</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

10. STOKLAR

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
İlk madde ve malzeme	2.058.787.918	1.439.803.477
Yarı mamüller	186.409.623	127.757.045
Mamüller	722.404.283	564.778.988
Stok değer düşüklüğü karşılığı (-)	(208.588.168)	(123.705.492)
	<u>2.759.013.656</u>	<u>2.008.634.018</u>

30 Eylül 2023 itibarıyla sigortalanmış stok tutarı 2.000.000.000 TL'dir (31 Aralık 2022: 2.000.000.000 TL).

Stok değer düşüklüğü karşılığı satılan malın maliyetinde giderleştirilmiş olup karşılığın stok kalemi bazında dağılımı aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
İlk madde ve malzeme	135.773.573	89.420.428
Yarı mamüller	208.427	2.882.774
Mamüller	72.606.168	31.402.290
	<u>208.588.168</u>	<u>123.705.492</u>

Stok değer düşüklüğü karşılığındaki hareketler aşağıdaki gibidir:

	2023	2022
1 Ocak bakiyesi	123.705.492	71.570.409
Dönem içinde ayrılan karşılık	101.970.999	81.993.729
Dönem içinde gerçekleşen karşılıklar	(17.088.323)	(11.505.849)
30 Eylül bakiyesi	<u>208.588.168</u>	<u>142.058.289</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

11. PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER VE ERTELENMİŞ GELİRLER

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
<u>Kısa Vadeli Peşin Ödenmiş Giderler</u>		
Stok alımı için verilen sipariş avansları	75.969.345	172.779.824
Gelecek aylara ait giderler	66.077.139	44.534.755
İş avansları	82.431.120	10.649.926
	<u>224.477.604</u>	<u>227.964.505</u>
<u>Uzun Vadeli Peşin Ödenmiş Giderler</u>		
Sabit kıymet alımı için verilen avanslar	138.608.579	277.932.004
Gelecek yıllara ait giderler	344.071	264.192
Diğer	28.989.145	14.949.951
	<u>167.941.795</u>	<u>293.146.147</u>
<u>Kısa Vadeli Ertelenmiş Gelirler</u>		
Alınan sipariş avansları	67.519.947	21.762.808
Gelecek aylara ait gelirler	2.468.053	3.280.371
	<u>69.988.000</u>	<u>25.043.179</u>
<u>Uzun Vadeli Ertelenmiş Gelirler</u>		
Gelecek yıllara ait gelirler	<u>22.292.982</u>	<u>13.547.187</u>
	<u>22.292.982</u>	<u>13.547.187</u>

12. CARİ DÖNEM VERGİSİYLE İLGİLİ VARLIKLAR VE BORÇLAR

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
<u>Cari Dönem Vergisiyle İlgili Kısa Vadeli Varlıklar</u>		
Peşin ödenen banka stopajı	1.042.893	775.568
	<u>1.042.893</u>	<u>775.568</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

13. MADDİ DURAN VARLIKLAR

	Arazi ve arsalar	Yer altı ve yerüstü düzenleri	Binalar	Tesis makine ve cihazlar	Taşıtlar	Demirbaşlar	Özel malîyetler	Yapılmakta olan yatırımlar	Toplam
<u>Maliyet Değeri</u>									
1 Ocak 2023 itibarıyla açılış bakiyesi	33.715.317	3.157.901	480.772.134	1.364.596.579	29.263.731	98.251.670	402.848	168.594.425	2.178.754.605
Alımlar	-	-	-	-	4.462.500	23.916.734	54.662	304.168.224	332.602.120
Çıkışlar	-	-	-	(1.641.808)	(2.832.620)	(3.492.886)	-	-	(7.967.314)
Yapılmakta olan yatırımlardan transferler	-	-	25.173.534	220.135.277	-	-	-	(245.308.811)	-
30 Eylül 2023 itibarıyla kapanış bakiyesi	<u>33.715.317</u>	<u>3.157.901</u>	<u>505.945.668</u>	<u>1.583.090.048</u>	<u>30.893.611</u>	<u>118.675.518</u>	<u>457.510</u>	<u>227.453.838</u>	<u>2.503.389.411</u>
<u>Birikmiş Amortismanlar</u>									
1 Ocak 2023 itibarıyla açılış bakiyesi	-	(1.093.160)	(66.714.147)	(416.370.872)	(5.370.480)	(40.335.139)	(277.838)	-	(530.161.636)
Sınıflamalar (*)	-	-	-	(22.187.374)	-	-	-	-	(22.187.374)
Dönem gideri	-	(127.333)	(20.018.525)	(63.349.109)	(5.050.538)	(9.453.091)	(19.571)	-	(98.018.167)
Çıkışlar	-	-	-	317.821	1.288.154	3.076.522	-	-	4.682.497
30 Eylül 2023 itibarıyla kapanış bakiyesi	<u>-</u>	<u>(1.220.493)</u>	<u>(86.732.672)</u>	<u>(501.589.534)</u>	<u>(9.132.864)</u>	<u>(46.711.708)</u>	<u>(297.409)</u>	<u>-</u>	<u>(645.684.680)</u>
30 Eylül 2023 itibarıyla net defter değeri	<u>33.715.317</u>	<u>1.937.408</u>	<u>419.212.996</u>	<u>1.081.500.514</u>	<u>21.760.747</u>	<u>71.963.810</u>	<u>160.101</u>	<u>227.453.838</u>	<u>1.857.704.731</u>

(*) Makine ve teçhizatlara ilişkin dönem amortisman artışının 22.187.374 TL tutarındaki kısmı Araştırma-Geliştirme departmanında kullanılan ve Grup'un ilaç lisans üretimiyle doğrudan ilişkilendirilebilen geliştirme faaliyetleriyle ilgilidir. Söz konusu tutar TMS 16 ve TMS 38 kapsamında aktifleştirilmiş olup, maddi olmayan duran varlıkların maliyet bedeline sınıflanmıştır (Not 15).

30 Eylül 2023 itibarıyla sigortalanan maddi duran varlık tutarı 4.420.542.000 TL'dir (31 Aralık 2022: 4.420.542.000 TL).

Krediler, Grup'un sahip olduğu merkez binası ile Kocaeli, Kartepe ve Tekirdağ Çerkezköy'de bulunan fabrika binaları ve diğer binalarından ve Çerkezköy'de bulunan arsalarından oluşan taşınmazları üzerinde bulunan, sırasıyla 55.000.000 TL, 20.000.000 TL, 35.000.000 TL, 34.000.000 TL, 8.400.000 TL, 16.200.000 TL ve 12.900.000 TL tutarındaki ipotekler ile güvence altına alınmıştır (Not 19).

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

13. MADDİ DURAN VARLIKLAR (devamı)

	Arazi ve arsalar	Yer altı ve yerüstü düzenleri	Binalar	Tesis makine ve cihazlar	Taşıtlar	Demirbaşlar	Özel maliyetler	Yapılmakta olan yatırımlar	Toplam
<u>Maliyet Değeri</u>									
1 Ocak 2022 itibarıyla açılış bakiyesi	33.715.317	2.506.562	292.900.694	851.347.579	7.031.020	62.971.256	402.848	180.900.175	1.431.775.451
Alımlar	-	-	-	-	5.582.372	18.463.083	-	273.185.501	297.230.956
Çıkışlar	-	-	-	(7.824.023)	(53.123)	(139.749)	-	-	(8.016.895)
Yapılmakta olan yatırımlardan transfer	-	121.625	10.177.754	137.553.544	-	-	-	(147.852.923)	-
30 Eylül 2022 itibarıyla kapanış bakiyesi	<u>33.715.317</u>	<u>2.628.187</u>	<u>303.078.448</u>	<u>981.077.100</u>	<u>12.560.269</u>	<u>81.294.590</u>	<u>402.848</u>	<u>306.232.753</u>	<u>1.720.989.512</u>
<u>Birikmiş Amortismanlar</u>									
1 Ocak 2022 itibarıyla açılış bakiyesi	-	(928.024)	(53.482.764)	(344.618.815)	(2.743.813)	(32.744.508)	(251.838)	-	(434.769.762)
Sınıflamalar (*)	-	-	-	(9.582.943)	-	-	-	-	(9.582.943)
Dönem gideri	-	(122.721)	(9.593.913)	(45.585.138)	(1.330.041)	(5.301.509)	(19.500)	-	(61.952.822)
Çıkışlar	-	-	-	7.019.389	53.123	139.749	-	-	7.212.261
30 Eylül 2022 itibarıyla kapanış bakiyesi	<u>-</u>	<u>(1.050.745)</u>	<u>(63.076.677)</u>	<u>(392.767.507)</u>	<u>(4.020.731)</u>	<u>(37.906.268)</u>	<u>(271.338)</u>	<u>-</u>	<u>(499.093.266)</u>
30 Eylül 2022 itibarıyla net defter değeri	<u>33.715.317</u>	<u>1.577.442</u>	<u>240.001.771</u>	<u>588.309.593</u>	<u>8.539.538</u>	<u>43.388.322</u>	<u>131.510</u>	<u>306.232.753</u>	<u>1.221.896.246</u>

(*) Makine ve teçhizatlarla ilişkin dönem amortisman artışının 9.582.943 TL tutarındaki kısmı Araştırma-Geliştirme departmanında kullanılan ve Grup'un ilaç lisans üretimiyle doğrudan ilişkilendirilebilen geliştirme faaliyetleriyle ilgilidir. Söz konusu tutar TMS 16 ve TMS 38 kapsamında aktifleştirilmiş olup, maddi olmayan duran varlıkların maliyet bedeline sınıflanmıştır (Not 15).

30 Eylül 2022 itibarıyla sigortalanan maddi duran varlık tutarı 2.247.897.000 TL'dir (31 Aralık 2021: 2.247.897.000 TL).

Krediler, Grup'un sahip olduğu merkez binası ile Kocaeli, Kartepe ve Tekirdağ Çerkezköy'de bulunan fabrika binaları ve diğer binalarından ve Çerkezköy'de bulunan arsalarından oluşan taşınmazları üzerinde bulunan, sırasıyla 55.000.000 TL, 20.000.000 TL, 35.000.000 TL, 34.000.000 TL, 8.400.000 TL, 16.200.000 TL ve 12.900.000 TL tutarındaki ipotekler ile güvence altına alınmıştır (Not 19).

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

13. MADDİ DURAN VARLIKLAR (devamı)

Maddi duran varlıkların amortisman dönemleri, tahmin edilen ömürleri esas alınarak, aşağıda belirtilmiştir:

Yer altı yer üstü düzenleri	25-50 yıl
Binalar	25-50 yıl
Makine, tesis ve cihazlar	4-30 yıl
Taşıtlar	5 yıl
Demirbaşlar	5 yıl
Özel maliyetler	2-3 yıl

Arazi, arsalar ve yapılmakta olan yatırımlar dışında, maddi duran varlıkların maliyet tutarları, beklenen faydalı ömürlerine göre doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak amortismanına tabi tutulur. Beklenen faydalı ömür, kalıntı değer ve amortisman yöntemi, tahminlerde ortaya çıkan değişikliklerin olası etkileri için her yıl gözden geçirilir ve tahminlerde bir değişiklik varsa ileriye dönük olarak muhasebeleştirilir.

14. KULLANIM HAKKI VARLIKLARI

	Taşıtlar	Makine	Toplam
<u>Maliyet Değeri</u>			
1 Ocak 2023 itibarıyla açılış bakiyesi	134.062.594	20.989.135	155.051.729
Alımlar	106.299.449	323.545.783	429.845.232
Sınıflamalar (*)	(20.220.975)	-	(20.220.975)
30 Eylül 2023 itibarıyla kapanış bakiyesi	220.141.068	344.534.918	564.675.986
<u>Birikmiş Amortismanlar</u>			
1 Ocak 2023 itibarıyla açılış bakiyesi	(50.483.546)	(2.012.589)	(52.496.135)
Sınıflamalar (*)	20.220.975	-	20.220.975
Dönem gideri (**)	(34.035.611)	(15.082.925)	(49.118.536)
30 Eylül 2023 itibarıyla kapanış bakiyesi	(64.298.182)	(17.095.514)	(81.393.696)
30 Eylül 2023 itibarıyla net defter değeri	155.842.886	327.439.404	483.282.290

(*) Grup, kiralama sürelerinin dolması nedeniyle kullanım hakkı olmayan varlıklarla ilgili hesap netleştirmeleri yapmıştır. Söz konusu netleştirmelerin kar/(zarar) üzerinde etkisi bulunmamaktadır.

(**) Dönem amortisman giderinin dağılımı Dipnot 23 ve Dipnot 24'te verilmiştir.

	Taşıtlar	Makine	Toplam
<u>Maliyet Değeri</u>			
1 Ocak 2022 itibarıyla açılış bakiyesi	67.173.622	17.370.032	84.543.654
Alımlar	59.417.037	2.296.984	61.714.021
Sınıflamalar (*)	(123.799)	-	(123.799)
30 Eylül 2022 itibarıyla kapanış bakiyesi	126.466.860	19.667.016	146.133.876
<u>Birikmiş Amortismanlar</u>			
1 Ocak 2022 itibarıyla açılış bakiyesi	(20.595.537)	(1.204.258)	(21.799.795)
Sınıflamalar (*)	123.799	-	123.799
Dönem gideri (**)	(21.415.078)	(606.249)	(22.021.327)
30 Eylül 2022 itibarıyla kapanış bakiyesi	(41.886.816)	(1.810.507)	(43.697.323)
30 Eylül 2022 itibarıyla net defter değeri	84.580.044	17.856.509	102.436.553

(*) Grup, kiralama sürelerinin dolması nedeniyle kullanım hakkı olmayan varlıklarla ilgili hesap netleştirmeleri yapmıştır. Söz konusu netleştirmelerin kar/(zarar) üzerinde etkisi bulunmamaktadır.

(**) Dönem amortisman giderinin dağılımı Dipnot 23 ve Dipnot 24'te verilmiştir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

14. KULLANIM HAKKI VARLIKLARI (devamı)

Kullanım hakkı varlıklarının amortisman dönemleri, taşıtlar için sözleşme süreleri, makineler için tahmin edilen faydalı ömürleri esas alınarak, aşağıda belirtilmiştir:

Makine	4-30 yıl
Taşıtlar	5 yıl

15. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

	Lisans ve Haklar	Müşteri İlişkileri	Geliştirme Maliyetleri	Toplam
<u>Maliyet Değeri</u>				
1 Ocak 2023 itibarıyla açılış bakiyesi	233.661.380	3.730.513	452.059.298	689.451.191
Varlıklar arası yapılan sınıflamalar (*)	-	-	22.187.374	22.187.374
Alımlar (**)	-	-	582.890.534	582.890.534
Yapılmakta olan yatırımlardan transferler	227.148.023	-	(227.148.023)	-
Çıkışlar	(9.303.363)	-	(219.694.494)	(228.997.857)
30 Eylül 2023 itibarıyla kapanış bakiyesi	451.506.040	3.730.513	610.294.689	1.065.531.242
<u>Birikmiş İtfa Payları</u>				
1 Ocak 2023 itibarıyla açılış bakiyesi	(93.309.715)	(2.704.610)	(17.920.958)	(113.935.283)
Dönem gideri	(9.473.578)	(139.893)	-	(9.613.471)
Çıkışlar	8.810.596	-	-	8.810.596
30 Eylül 2023 itibarıyla kapanış bakiyesi	(93.972.697)	(2.844.503)	(17.920.958)	(114.738.158)
30 Eylül 2023 itibarıyla net defter değeri	357.533.343	886.010	592.373.731	950.793.084

(*) Maddi duran varlıklar içerisinde bulunan makine ve teçhizatlara ilişkin dönem amortisman artışının 22.187.374 TL'lik kısmı Araştırma-Geliştirme departmanında kullanılan ve Grup'un ilaç lisans üretimiyle doğrudan ilişkilendirilebilen geliştirme faaliyetleriyle ilgilidir. Söz konusu tutar TMS 16 ve TMS 38 kapsamında aktifleştirilmiş olup, maddi olmayan duran varlıkların maliyet bedeline sınıflanmıştır (Not 13).

(**) Dönem içi alımlar çoğunlukla işletme içerisinde geliştirilen ve lisansları alınmış ürünlerden oluşmaktadır. 30 Eylül 2023 itibarıyla, dokuz aylık dönemde 32.775.756 TL (30 Eylül 2022: 16.769.315 TL) borçlanma maliyeti özellikli varlıklar üzerinde aktifleştirilmiştir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

15. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (devamı)

	Lisans ve Haklar	Müşteri İlişkileri	Geliştirme Maliyetleri	Toplam
<u>Maliyet Değeri</u>				
1 Ocak 2022 itibarıyla açılış bakiyesi	192.059.581	3.730.513	263.688.325	459.478.419
Varlıklar arası yapılan sınıflamalar (*)	-	-	9.582.943	9.582.943
Alımlar (**)	-	-	320.140.660	320.140.660
Yapılmakta olan yatırımlardan transferler	39.449.202	-	(39.449.202)	-
Çıkışlar	(12.584.022)	-	(167.054.268)	(179.638.290)
30 Eylül 2022 itibarıyla kapanış bakiyesi	218.924.761	3.730.513	386.908.458	609.563.732
<u>Birikmiş İtfa Payları</u>				
1 Ocak 2022 itibarıyla açılış bakiyesi	(84.701.711)	(2.518.086)	(17.920.958)	(105.140.755)
Dönem gideri	(11.691.855)	(139.893)	-	(11.831.748)
Çıkışlar	5.907.222	-	-	5.907.222
30 Eylül 2022 itibarıyla kapanış bakiyesi	(90.486.344)	(2.657.979)	(17.920.958)	(111.065.281)
30 Eylül 2022 itibarıyla net defter değeri	128.438.417	1.072.534	368.987.500	498.498.451

(*) Maddi duran varlıklar içerisinde bulunan makine ve teçhizatlarla ilişkin dönem amortisman artışının 9.582.943 TL'lik kısmı Araştırma-Geliştirme departmanında kullanılan ve Grup'un ilaç lisans üretimiyle doğrudan ilişkilendirilebilen geliştirme faaliyetleriyle ilgilidir. Söz konusu tutar TMS 16 ve TMS 38 kapsamında aktifleştirilmiş olup, maddi olmayan duran varlıkların maliyet bedeline sınıflanmıştır (Not 13).

(**) Dönem içi alımlar çoğunlukla işletme içerisinde geliştirilen ve lisansları alınmış ürünlerden oluşmaktadır.

30 Eylül 2022 itibarıyla, dokuz aylık dönemde 16.769.315 TL (30 Eylül 2021: 2.251.856 TL) borçlanma maliyeti özellikli varlıklar üzerinde aktifleştirilmiştir.

Maddi duran varlıklar, kullanım hakkı varlıkları ve maddi olmayan duran varlıkların amortisman giderleri 71.405.954 TL'si (2022: 38.023.549 TL) satılan malın maliyetine, 60.514.628 TL'si (2022: 41.795.008 TL) operasyonel giderlere ve 47.509.733 TL'si (2022: 25.570.283 TL) stoklar üzerine dahil edilmiştir.

Maddi olmayan varlıkların amortisman dönemleri, tahmin edilen faydalı ömürleri esas alınarak, aşağıda belirtilmiştir:

Lisans ve haklar	3-15 yıl
Müşteri ilişkileri	20 yıl

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

16. ŞEREFİYE

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
Şerefiye	1.782.731	1.782.731

14 Mart 2008 tarihinde, Şirket'in ana hissedarı olan Eastpharma SARL, F. Hoffman – La Roche Ltd (“Roche”) ile Türkiye’de tescil olan sekiz adet Roche ürününün tüm haklarını, yükümlülüklerini ve tedarikini kapsayan “Satın Alma Sözleşmesi” imzalamıştır.

Eastpharma SARL, ayrıca 16 Mayıs 2008 tarihinde, Şirket’e Türkiye’de ek sekiz adet ürün için tescil hakkı veren Lisans ve Tedarik Anlaşması imzalamıştır. Şirket'in ana ortağı olan Eastpharma SARL tarafından imzalanan sözleşmeler kapsamında Deva, söz konusu sözleşmelere taraf olmuştur.

Satın Alma Sözleşmesinin belirli bir geçerlik süresi bulunmamaktadır. Lisans ve Tedarik Anlaşması 5 yıllık bir süre için geçerlidir. Alım taahhüdü ve anlaşmaya konu olan ürünlerin satışından sorumlu personelin tüm hakları Şirket'in yükümlülüğündedir. Eastpharma SARL anlaşmayı 3 artı 3 yıl daha uzatma hakkını kullanmıştır.

Anlaşmalar Türkiye Rekabet Kurulu tarafından 16 Mayıs 2008 tarihinde onaylanmış ve 19 Eylül 2008 tarihinden itibaren geçerli olmuştur. Şirket'in ana hissedarı olan Eastpharma SARL, söz konusu 16 adet ürünün Türkiye’deki kullanım hakkı ve ruhsatlarını Deva Holding A.Ş.’ye devretmiştir.

Anlaşmalara konu olan hakların alım fiyatı, Şirket'in devrolan satış personelinin kıdem tazminatları ve izin karşılığı ile netleştirilerek, nakit 18.897.646 TL olarak gerçekleştirilmiştir. Değer düşüklüğüne ilişkin çalışmalar 30 Eylül 2023 tarihi itibarıyla yapılmış olup, değer düşüklüğü olduğuna dair bir belirtiye rastlanmamıştır (Not 2).

İşletme birleşmesi sonucu oluşan şerefiyenin tamamı “beşeri ilaç” bölümüne ait olup 30 Eylül 2023 itibarıyla dağıtılmayan bir tutar bulunmamaktadır.

Şerefiye değer düşüklüğü testinde kullanılan varsayımlardaki değişikliklere duyarlılığı

Gelecekteki nakit akışlarının net bugünkü değeri hesaplanırken, uzun vadedeki büyüme oranı ve reeskont oranları tahminleri dikkate alınmıştır. Orijinal varsayımda, %7,9 olarak alınan uzun vadeli büyüme oranının %6,9 olarak kabul edilmesi durumunda, geri kazanılabilir değer, şerefiye dahil edilmiş nakit üreten birimin defter değerinin üzerinde kalmakta, değer düşüklüğü karşılığı gerekmemektedir. Orijinal varsayımda, %16,1 olarak alınan indirgeme oranının %17,1 olarak kabul edilmesi durumunda, geri kazanılabilir değer, şerefiye ve marka değeri dahil edilmiş nakit üreten birimin defter değerinin üzerinde kalmakta, değer düşüklüğü karşılığı gerekmemektedir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

17. DEVLET TEŞVİK VE YARDIMLARI

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
Kısa Vadeli Devlet Teşvik ve Yardımları (*)	2.121.813	2.246.055
	<u>2.121.813</u>	<u>2.246.055</u>
	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
Uzun Vadeli Devlet Teşvik ve Yardımları (*)	48.178.570	48.997.401
	<u>48.178.570</u>	<u>48.997.401</u>

(*) Grup geliştirme giderleri dolayısıyla devlet teşviği almaktadır. Kısa/uzun vadeli devlet teşvik ve yardımları bakiyesi TÜBİTAK'tan elde edilen teşvik geliri tahakkukundan oluşmaktadır. Teşvik varlıkları ilişkili olduğu için ertelenen gelir olarak kaydedilmektedir ve varlığın faydalı ömrü süresince gelir tablosunda giderleştirilecek itfa paylarını netleyecek şekilde gelir tablosuna aktarılacaktır.

30 Eylül 2023 tarihinde sona eren dönem içerisinde Grup, geliştirme giderlerine ilişkin 2.045.426 TL devlet teşviği almıştır (30 Eylül 2022: 2.118.915 TL).

Grup'un 30 Eylül 2023 itibarıyla TÜBİTAK onaylı ve devam eden 1 adet Ar-Ge projesi bulunmaktadır. Projenin onayı da 2020 yılında alınmıştır. 2023 yılı içerisinde toplam 411.845.191 TL'lik teşvikli Ar-Ge harcaması gerçekleşmiştir.

Şirket adına Mayıs 2010 itibarıyla 5746 Sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında kanun kapsamında Ar-ge Merkezi Belgesi alınmıştır. TÜBİTAK onaylı ve Ar-Ge Merkezi kapsamındaki projeler için, belirli oranlarda nakdi destek alınmakta, vergi ve SGK indirimi sağlanmaktadır. Kesinleşen ve Şirket'e ödenen nakdi destekler, her bir proje kapsamında sunulan dönemsel harcamaların mahiyetinin TÜBİTAK tarafından değerlendirilmesi suretiyle belirlenmektedir. Desteklenmesi uygun bulunan harcamaların, toplam tutarlarının %60'ı nakdi destek olarak ödenmektedir.

Deva Çerkezköy tesisleri için 17 Nisan 2018 tarihinde alınmış olan 136611 nolu teşvik belgesi kapsamında, 2023 yılında harcama gerçekleşmemiştir.

Deva Kartepe tesisi için 30 Ekim 2018 tarihinde alınmış olan 501317 nolu teşvik belgesi kapsamında, 2023 yılında 46.511.437 TL harcama gerçekleşmiştir.

Deva Çerkezköy tesisleri için 26 Mayıs 2021 tarihinde alınmış olan 525422 nolu teşvik belgesi kapsamında, 2023 yılında 339.101.440 TL harcama gerçekleşmiştir.

Teşvik kapsamındaki harcamaların KDV ve gümrük vergisi muafiyeti ve diğer vergiler yönünden muhtelif avantajları bulunmaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

18. KARŞILIKLAR

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
<u>Kısa vadeli karşılıklar</u>		
Fiyat değişikliği / düzenlemesi sonrası oluşan satış iadelerine dair gider tahakkukları	-	42.475.782
Tahakkuk eden satış iskontosu	26.387.073	14.823.103
Dava karşılıkları	24.697.402	18.640.416
Kampanya iskonto karşılıkları	274.297.512	124.760.733
Diğer gider karşılıkları	3.541.192	1.053.269
	<u>328.923.179</u>	<u>201.753.303</u>

	Fiyat düzenlemesi sonrası oluşan satış iadelerine dair gider tahakkukları	Tahakkuk eden satış iskontosu	Dava karşılıkları (*)	Kampanya iskonto karşılıkları	Toplam
1 Ocak 2023 itibarıyla	42.475.782	14.823.103	18.640.416	124.760.733	200.700.034
İlave karşılık	-	176.776.399	16.487.456	149.536.779	342.800.634
Dönem içinde yapılan ödemeler	(23.961.913)	(48.901.855)	(7.076.159)	-	(79.939.927)
Konusu kalmayan karşılık	(18.513.869)	(116.310.574)	(3.354.311)	-	(138.178.754)
30 Eylül 2023 itibarıyla	<u>-</u>	<u>26.387.073</u>	<u>24.697.402</u>	<u>274.297.512</u>	<u>325.381.987</u>
1 Ocak 2022 itibarıyla	-	9.248.311	11.860.178	30.775.063	51.883.552
İlave karşılık	43.921.773	113.085.683	11.931.921	80.949.476	249.888.853
Dönem içinde yapılan ödemeler	-	(34.813.728)	(5.259.171)	-	(40.072.899)
Konusu kalmayan karşılık	-	(69.401.290)	(1.811.739)	-	(71.213.029)
30 Eylül 2022 itibarıyla	<u>43.921.773</u>	<u>18.118.976</u>	<u>16.721.189</u>	<u>111.724.539</u>	<u>190.486.477</u>

(*) Karşılıklar Grup aleyhine açılmış iş davaları ve vergi cezalarına ilişkin dava tutarlarını içermektedir. İş davaları, ayrılan personelin açtığı işe iade, iş akdinden doğan alacak ve iş akdinden doğan tazminat davalarına ilişkin davalardan oluşmakta; vergi davaları ise cezalı katma değer vergisi, kurumlar vergisi, damga vergisi, geçici vergi ile gecikme cezası ve vergi ziyayı konularından oluşmaktadır.

Grup, dönem içerisinde olağan faaliyetleri dâhilinde birden çok davaya davalı ve davacı olarak taraf olmuştur. Bu kapsamda Grup Yönetimi, 30 Eylül 2023 tarihi itibarıyla, karşılık ayrılan 24.697.402 TL (30 Eylül 2022: 16.721.189 TL) tutarındaki 283 adet dava karşılığı dışındaki davalara ilişkin olarak bağımsız hukuk danışmanlarından alınan görüşler doğrultusunda zarara uğrama olasılığını düşük olarak değerlendirmektedir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

20. ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR

Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
Personele ödenecek ücretler	4.653.275	1.577.710
Ödenecek vergi ve fonlar	31.012.083	15.486.862
Ödenecek sosyal güvenlik primleri	58.378.199	29.000.988
	<u>94.043.557</u>	<u>46.065.560</u>

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
Kullanılmayan izin karşılığı	25.778.757	17.017.914
Satış prim karşılığı	22.453.569	17.296.777
Diğer borç ve gider karşılıkları	176.240.030	92.138.906
	<u>224.472.356</u>	<u>126.453.597</u>

Grup, kullanılmamış izinleri, bir yıllık dönem içerisinde çalışanlarına kullanılabileceğinden, çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar hesabında takip etmektedir.

	Kullanılmayan izin karşılığı	Satış prim karşılığı	Toplam
1 Ocak 2023 itibarıyla karşılık	17.017.914	17.296.777	34.314.691
Dönem içinde eklenen karşılık	16.306.279	42.348.434	58.654.713
Dönem içi ödemeler	(7.545.436)	(37.191.642)	(44.737.078)
30 Eylül 2023 itibarıyla karşılık	<u>25.778.757</u>	<u>22.453.569</u>	<u>48.232.326</u>
1 Ocak 2022 itibarıyla karşılık	8.051.513	6.491.543	14.543.056
Dönem içinde eklenen karşılık	6.593.232	20.075.398	26.668.630
Dönem içi ödemeler	(2.329.422)	(15.902.230)	(18.231.652)
30 Eylül 2022 itibarıyla karşılık	<u>12.315.323</u>	<u>10.664.711</u>	<u>22.980.034</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

20. ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR (devamı)

Kıdem tazminatı karşılıkları

Yürürlükteki İş Kanunu hükümleri uyarınca, çalışanlardan kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde iş sözleşmesi sona erenlere, hak kazandıkları yasal kıdem tazminatlarının ödenmesi yükümlülüğü vardır. Ayrıca, halen yürürlükte bulunan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 6 Mart 1981 tarih, 2422 sayılı ve 25 Ağustos 1999 tarih, 4447 sayılı Yasalar ile Değişik 60'ıncı Maddesi hükmü gereğince kıdem tazminatını alarak işten ayrılma hakkı kazananlara da yasal kıdem tazminatlarını ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır. Emeklilik öncesi hizmet şartlarıyla ilgili bazı geçiş karşılıkları, ilgili kanunun 23 Mayıs 2002 tarihinde değiştirilmesi ile Kanun'dan çıkarılmıştır.

30 Eylül 2023 tarihi itibarıyla ödenebilir kıdem tazminatı, aylık 23.489,83 TL (31 Aralık 2022: 15.371,40 TL) tavanına tabidir.

Kıdem tazminatı yükümlülüğü yasal olarak herhangi bir fonlamaya tabi değildir. Kıdem tazminatı karşılığı, Grup'un, çalışanların emekli olmasından kaynaklanan gelecekteki muhtemel yükümlülük tutarının bugünkü değerinin tahmin edilmesi yoluyla hesaplanmaktadır. TMS 19 ("Çalışanlara Sağlanan Faydalar"), Grup'un yükümlülüklerinin, tanımlanmış fayda planları kapsamında aktüeryal değerlendirme yöntemleri kullanılarak geliştirilmesini öngörür. Bu doğrultuda, toplam yükümlülüklerin hesaplanmasında kullanılan aktüeryal varsayımlar aşağıda belirtilmiştir:

Ana varsayım, her hizmet yılı için olan azami yükümlülük tutarının enflasyona paralel olarak artacak olmasıdır. Dolayısıyla, uygulanan iskonto oranı, gelecek enflasyon etkilerinin düzeltilmesinden sonraki beklenen reel oranı ifade eder. Bu nedenle, 30 Eylül 2023 tarihi itibarıyla, mali tablolarda karşılıklar, geleceğe ilişkin, çalışanların emekliliğinden kaynaklanacak muhtemel yükümlülüğünün bugünkü değeri tahmin edilerek hesaplanır. İlgili bilanço tarihlerindeki karşılıklar, yıllık %18,30 enflasyon ve %22,00 faiz oranı varsayımlarına göre yaklaşık %3,13 olarak elde edilen reel iskonto oranı kullanılmak suretiyle hesaplanmıştır (31 Aralık 2022: %3,13). Emekli olma olasılığına ilişkin kullanılan tahmini oran da %85,76 (2022: %86,60) olarak dikkate alınmıştır. Kıdem tazminatı tavanı altı ayda bir revize edilmekte olup, Grup'un kıdem tazminatı karşılığının hesaplanmasında 1 Temmuz 2023 tarihinden itibaren geçerli olan 23.489,83 TL tavan tutarı dikkate alınmıştır (1 Ocak 2022: 10.848,59 TL).

Kıdem tazminatındaki değişim aşağıdaki şekildedir:

	2023	2022
1 Ocak itibarıyla karşılık	96.363.234	43.942.290
Hizmet maliyeti	51.817.407	34.509.562
Faiz maliyeti	2.600.946	1.186.049
Ödenen kıdem tazminatları	(79.966.129)	(4.589.036)
30 Eylül itibarıyla karşılık	70.815.458	75.048.865

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

21. DİĞER DÖNEN VARLIKLAR VE YÜKÜMLÜLÜKLER

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
<u>Diğer Dönen Varlıklar</u>		
Devreden KDV	-	92.711.791
Diğer KDV	15.944.588	29.488.231
	<u>15.944.588</u>	<u>122.200.022</u>
	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
<u>Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler</u>		
Ödenecek vergi ve fonlar	18.527.607	10.727.449
	<u>18.527.607</u>	<u>10.727.449</u>

22. ANA ORTAKLIĞA AİT ÖZKAYNAKLAR

Sermaye

Ortaklar	%	30 Eylül 2023	%	31 Aralık 2022
Eastpharma SARL	82,2	164.424.760	82,2	164.424.760
Halka açık kısım	17,8	35.594.528	17,8	35.594.528
Nominal sermaye	100,0	200.019.288	100,0	200.019.288
Sermaye düzeltme farkları		140.080.696		140.080.696
Geri alınan paylar (-)		(28.847)		(28.847)
Düzeltilmiş sermaye		<u>340.071.137</u>		<u>340.071.137</u>

Adi hisse senedi

Her C grubu payın bir oy hakkı vardır. Kar dağıtımı; Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu ve ana sözleşme hükümlerine göre, Yönetim Kurulu'nca alınan kararın Genel Kurul'ca onaylanması suretiyle yapılır.

İmtiyazlı hisse senedi

Her A ve B grubu imtiyazlı payın, adi hisse senedinin on katı oy hakkı vardır. Şirket'in ana sözleşmesine göre safi kardan %5 kanuni yedek akçe ile ödenmesi gereken vergiler ayrıldıktan ve ödenmiş sermayenin %6'sı oranında bir indirim yapıldıktan sonra bulunacak meblağın %10'u A grubu imtiyazlı hisse senedi sahiplerine müktesep hak olarak verilir. Geriye kalan karın tamamı veya bir kısmı, normal hisselerle her hisseye eşit miktarda dağıtılmak üzere tahsis edilebilir.

A ve B hisselerinin şirket tasfiyesi sırasında herhangi bir imtiyazlı bulunmamaktadır. Tasfiye Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre yapılır. Şirket'in 27 Nisan 2007 tarihinde yapılan Genel Kurul Toplantısında; hisse senetlerinin nominal değeri 5274 sayılı TTK'da değişiklik yapılmasına dair kanun kapsamında 1 Kr olarak değiştirilmiş olup bunun sonucunda toplam 100 adet olan imtiyazlı paylar 10 adete indirilmiştir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

22. ANA ORTAKLIĞA AİT ÖZKAYNAKLAR (devamı)

Sermaye (devamı)

30 Eylül 2023 ve 31 Aralık 2022 itibarıyla sermaye ve benzeri özkaynaklar altında gösterilen kalemlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
Sermaye	200.019.288	200.019.288
Paylara ilişkin primler/iskontolar	2.870.803	2.870.803
Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler	150.864.955	150.864.955
Geri alınan paylar (-)	(28.847)	(28.847)
	<u>353.726.199</u>	<u>353.726.199</u>

Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler

Yasal yedekler Türk Ticaret Kanunu’na göre ayrılan birinci ve ikinci tertip yasal yedeklerden oluşmaktadır ve hissedarlara dağıtılamazlar. Birinci tertip yasal yedekler, tüm yedekler tarihi ödenmiş sermayenin %20’sine erişene kadar, geçmiş dönem ticari karından yıllık %5 oranında ayrılır. İkinci tertip yasal yedekler, birinci tertip yasal yedek ve temettülerden sonra, tüm nakdi temettü dağıtımlarından yıllık %10 oranında ayrılır.

SPK’nın 1 Ocak 2008 tarihine kadar geçerli olan gereklilikleri uyarınca enflasyona göre düzeltilen ilk finansal tablo denkleştirme işleminde ortaya çıkan ve “geçmiş yıllar zararı”nda izlenen tutarı, SPK’nın kar dağıtımına ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde, enflasyona göre düzeltilmiş finansal tablolara göre dağıtılabilecek kar rakamı bulunurken indirim kalemi olarak dikkate alınmaktaydı. Bununla birlikte, “Geçmiş yıllar zararları”nda izlenen söz konusu tutar, varsa dönem karı ve dağıtılmamış geçmiş yıl karları, kalan zarar miktarının ise sırasıyla olağanüstü yedek akçeler, yasal yedek akçeler, özkaynak kalemlerinin enflasyon muhasebesine göre düzeltilmesinden kaynaklanan sermaye yedeklerinden mahsup edilmesi mümkün bulunmaktaydı.

Yine 1 Ocak 2008 tarihine kadar geçerli olan uygulama uyarınca, enflasyona göre düzeltilen ilk finansal tablo düzenlenmesi sonucunda özkaynak kalemlerinden “Sermaye, Emisyon Primi, Yasal yedekler, Statü yedekleri, Özel yedekler ve Olağanüstü yedek” kalemlerine bilançoda kayıtlı değerleri ile yer verilmekte ve bu hesap kalemlerinin düzeltilmiş değerleri toplu halde özkaynak grubu içinde “Özsermaye enflasyon düzeltmesi farkları” hesabında yer almaktaydı. Tüm özkaynak kalemlerine ilişkin “Özsermaye enflasyon düzeltmesi farkları” sadece bedelsiz sermaye artırımı veya zarar mahsubunda, olağanüstü yedeklerin kayıtlı değerleri ise, bedelsiz sermaye artırımı; nakit kar dağıtımı ya da zarar mahsubunda kullanılabilmekteydi.

Yabancı para çevrim farkları

Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren Bağlı Ortaklıkların finansal tabloları, KGK tarafından yayımlanmış TMS/IFRS’ler uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir. İlgili yabancı ortaklıkların varlık ve yükümlülükleri bilanço tarihindeki döviz kuru, gelir ve giderler ortalama döviz kuru kullanılarak Türk Lirası’na çevrilmiştir. Kapanış ve ortalama kur kullanımı sonucu ortaya çıkan kur farkları özkaynaklar içerisindeki yabancı para çevrim farkları kalemi altında muhasebeleştirilmektedir.

Geçmiş yıl karları

Grup’un 30 Eylül 2023 ve 31 Aralık 2022 tarihlerinde sırasıyla 3.203.121.345 TL ve 2.037.638.940 TL tutarında geçmiş yıl karı bulunmaktadır. Geçmiş yıl karları içerisinde 30 Eylül 2023 tarihi itibarıyla 26.410.082 TL olağanüstü yedek bulunmaktadır (31 Aralık 2022: 26.410.082 TL).

28 Nisan 2023 tarihinde yapılan 2022 Yılı Olağan Genel Kurul Toplantısında, 2022 yılı için 200.019.288 TL sermayeyi temsil eden pay sahiplerine hukuki durumlarına bağlı olarak brüt %15; net %13,5 oranında toplam 194.741.816 TL (1 TL tutarındaki paya brüt 0,15 TL/Krş, net 0,1350 TL/Krş) Kar Payı ödenmesine, Kar Paylarının 8 Mayıs 2023 tarihinden itibaren nakden dağıtılmasına karar verildi.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

23. SATIŞLAR VE SATIŞLARIN MALİYETİ

	1 Ocak- 30 Eylül 2023	1 Ocak- 30 Eylül 2022	1 Temmuz- 30 Eylül 2023	1 Temmuz- 30 Eylül 2022
<u>Hasılat (net)</u>				
Beşeri ilaç satış geliri	5.927.832.222	2.840.934.109	2.204.345.073	1.076.229.622
Veteriner ve tarım ilaçları satış geliri	252.798.905	182.643.706	101.360.922	63.013.778
Diğer gelirler	36.209.188	31.157.197	10.332.581	11.513.517
	<u>6.216.840.315</u>	<u>3.054.735.012</u>	<u>2.316.038.576</u>	<u>1.150.756.917</u>
	1 Ocak- 30 Eylül 2023	1 Ocak- 30 Eylül 2022	1 Temmuz- 30 Eylül 2023	1 Temmuz- 30 Eylül 2022
<u>Satışların maliyeti</u>				
İlk madde ve malzeme gideri	(1.507.034.247)	(885.678.489)	(557.134.450)	(285.072.938)
Direkt işçilik gideri	(157.156.749)	(61.731.024)	(53.258.950)	(23.310.461)
Genel üretim giderleri	(981.715.693)	(536.192.624)	(402.137.283)	(194.685.890)
Amortisman giderleri (Not 13,14,15)	(71.405.954)	(38.023.549)	(31.162.331)	(17.375.848)
Yarı mamul stoklarındaki değişim(*)	58.652.578	48.625.554	99.671.525	20.366.361
Mamul stoklarındaki değişim(*)	157.625.295	102.211.783	(5.018.022)	(27.158.299)
	<u>(2.501.034.770)</u>	<u>(1.370.788.349)</u>	<u>(949.039.511)</u>	<u>(527.237.075)</u>
Satılan ticari mal ve hizmet maliyeti(**)	<u>(136.643.203)</u>	<u>(99.120.763)</u>	<u>(42.086.209)</u>	<u>(36.167.097)</u>
	<u>(2.637.677.973)</u>	<u>(1.469.909.112)</u>	<u>(991.125.720)</u>	<u>(563.404.172)</u>

(*) Stoklar üzerine 47.509.733 TL amortisman gideri dahil edilmiştir (2022: 25.570.283 TL).

(**) Satılan ticari mal ve hizmet maliyetini, Grup tarafından üretilen fason ilaç ürünlerinin ve verilen fason hizmetlerinin maliyeti oluşturmaktadır. 30 Eylül 2023 itibarıyla satılan ticari mal ve hizmet maliyeti; 89.212.983 TL tutarındaki Saba İlaç ürünlerinin üretimi ve Saba İlaç'a verilen fason hizmet maliyetini içermektedir.

24. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ, PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ, GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

	1 Ocak- 30 Eylül 2023	1 Ocak- 30 Eylül 2022	1 Temmuz- 30 Eylül 2023	1 Temmuz- 30 Eylül 2022
Pazarlama giderleri (-)	(759.850.385)	(373.509.847)	(285.866.878)	(135.199.085)
Genel yönetim giderleri (-)	(538.735.749)	(258.076.525)	(199.396.985)	(107.195.974)
Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	(117.418.696)	(116.205.201)	(40.103.260)	(35.462.730)
	<u>(1.416.004.830)</u>	<u>(747.791.573)</u>	<u>(525.367.123)</u>	<u>(277.857.789)</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

24. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ, PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ, GENEL YÖNETİM GİDERLERİ (devamı)

i) Araştırma ve Geliştirme Giderleri Detayı

	1 Ocak- 30 Eylül 2023	1 Ocak- 30 Eylül 2022	1 Temmuz- 30 Eylül 2023	1 Temmuz- 30 Eylül 2022
Personel giderleri	(148.890.081)	(67.625.086)	(55.091.631)	(25.503.772)
İptal edilen projeler ve diğer giderler	(113.211.995)	(115.847.927)	(39.706.185)	(35.242.786)
	(262.102.076)	(183.473.013)	(94.797.816)	(60.746.558)
Personel ile ilgili aktifleştirilen geliştirme maliyetleri	144.683.380	67.267.812	54.694.556	25.283.828
	(117.418.696)	(116.205.201)	(40.103.260)	(35.462.730)

30 Eylül 2023 itibarıyla 2.881.319 TL’si maddi duran varlık, 494.512.369 TL’si maddi olmayan duran varlık olmak üzere toplamda 497.393.688 TL araştırma ve geliştirme harcaması gerçekleşmiştir (30 Eylül 2022: 311.865.862 TL). Bu bakiyenin 411.845.191 TL’si bilanço tarihi itibarıyla teşvik kapsamındadır (30 Eylül 2022: 264.559.017 TL). Söz konusu toplam harcama tutarının 144.683.380 TL’lik kısmı personel giderleriyle ilgili maliyetlerden oluşmak üzere toplam 493.324.678 TL’lik kısmı aktifleştirilmiştir. 30 Eylül 2023 itibarıyla 113.211.996 TL iptal edilen projeler ve diğer giderler tutarının 4.069.010 TL’si 2023 yılı girişlerinden oluşmaktadır.

ii) Pazarlama Giderleri Detayı

	1 Ocak- 30 Eylül 2023	1 Ocak- 30 Eylül 2022	1 Temmuz- 30 Eylül 2023	1 Temmuz- 30 Eylül 2022
Personel giderleri	(334.925.209)	(136.424.581)	(119.678.394)	(52.184.331)
Amortisman gideri	(32.552.001)	(20.606.629)	(13.245.465)	(8.137.618)
İsim hakkı gideri	(146.861.353)	(70.766.512)	(50.541.977)	(29.576.420)
Kira gideri	(1.100.501)	(2.431.316)	(210.986)	(12.389)
Seyahat-ulaşım-konaklama giderleri	(32.674.103)	(17.992.312)	(13.316.948)	(6.372.690)
Danışmanlık giderleri	(40.714.279)	(15.478.205)	(14.796.437)	(6.743.662)
Promosyon ürün ve reklam giderleri	(68.400.300)	(42.343.579)	(23.627.921)	(11.690.484)
Enerji giderleri	(13.234.296)	(6.878.595)	(4.499.128)	(2.303.150)
Gümrük giderleri	(11.964.720)	(8.842.511)	(4.972.707)	(2.630.164)
İhracat komisyonları	(4.866.560)	(6.302.625)	(3.199.926)	(414.468)
Taşeron giderleri	(12.406.614)	(11.872.777)	(5.428.727)	(5.081.778)
Malzeme kullanımları	(12.845.022)	(5.478.094)	(7.925.189)	(2.213.875)
Diğer giderler	(47.305.427)	(28.092.111)	(24.423.073)	(7.838.056)
	(759.850.385)	(373.509.847)	(285.866.878)	(135.199.085)

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

24. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ, PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ, GENEL YÖNETİM GİDERLERİ (devamı)

iii) Genel Yönetim Giderleri Detayı

	1 Ocak- 30 Eylül 2023	1 Ocak- 30 Eylül 2022	1 Temmuz- 30 Eylül 2023	1 Temmuz- 30 Eylül 2022
Personel giderleri	(467.684.124)	(186.767.866)	(204.550.572)	(82.932.022)
Amortisman gideri	(27.962.627)	(21.188.379)	(9.756.798)	(7.285.055)
Kira gideri	(2.062.512)	(862.628)	(966.245)	(560.128)
Seyahat-ulaşım-konaklama giderleri	(11.755.703)	(4.741.722)	(3.304.497)	(1.626.695)
Danışmanlık giderleri	(42.760.672)	(27.924.298)	(15.304.971)	(11.110.683)
Promosyon ürün ve reklam giderleri	(1.758.233)	(1.354.697)	(760.309)	(283.994)
Diğer giderler	(2.396.927)	(22.062.633)	27.872.699	(6.136.735)
	<u>(556.380.798)</u>	<u>(264.902.223)</u>	<u>(206.770.693)</u>	<u>(109.935.312)</u>
Personel ile ilgili aktifleştirilen geliştirme maliyetleri	17.645.049	6.825.698	7.373.708	2.739.338
	<u>(538.735.749)</u>	<u>(258.076.525)</u>	<u>(199.396.985)</u>	<u>(107.195.974)</u>

25. NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER

	1 Ocak- 30 Eylül 2023	1 Ocak- 30 Eylül 2022	1 Temmuz- 30 Eylül 2023	1 Temmuz- 30 Eylül 2022
Personel giderleri	(951.499.414)	(390.817.533)	(379.320.597)	(160.620.125)
Amortisman gideri (Not 13,14,15)	(60.514.628)	(41.795.008)	(23.002.263)	(15.422.673)
İsim hakkı gideri (*)	(146.861.353)	(70.766.512)	(50.541.977)	(29.576.420)
Kira gideri	(3.163.013)	(3.293.944)	(1.177.231)	(572.517)
Promosyon ürün ve reklam giderleri	(70.158.533)	(43.698.276)	(24.388.230)	(11.974.478)
Seyahat-ulaşım-konaklama giderleri	(44.429.806)	(22.734.034)	(16.621.445)	(7.999.385)
Danışmanlık giderleri	(83.474.951)	(43.402.503)	(30.101.408)	(17.854.345)
Enerji giderleri	(13.234.296)	(6.878.595)	(4.499.128)	(2.303.150)
Gümrük giderleri	(11.964.720)	(8.842.511)	(4.972.707)	(2.630.164)
İhracat komisyonları	(4.866.560)	(6.302.625)	(3.199.926)	(414.468)
Taşeron giderleri	(12.406.614)	(11.872.777)	(5.428.727)	(5.081.778)
Malzeme kullanımları	(12.845.022)	(5.478.094)	(7.925.189)	(2.213.875)
İptal edilen projeler karşılığı	(113.211.995)	(115.847.927)	(39.706.185)	(35.242.786)
Diğer giderler	(49.702.354)	(50.154.744)	3.449.626	(13.974.791)
	<u>(1.578.333.259)</u>	<u>(821.885.083)</u>	<u>(587.435.387)</u>	<u>(305.880.955)</u>
Personel ile ilgili aktifleştirilen geliştirme maliyetleri	162.328.429	74.093.510	62.068.264	28.023.166
	<u>(1.416.004.830)</u>	<u>(747.791.573)</u>	<u>(525.367.123)</u>	<u>(277.857.789)</u>

(*) İsim hakkı giderinin 144.938.244 TL’lik kısmı Roche ürünlerinin satışından dolayı Eastpharma S.A.R.L.’a dönem içerisinde ödenen tutarı göstermektedir. Eastpharma SARL 2008 yılında alınan 17 Roche ürününün hali hazırda 9 tanesinin Türkiye’deki haklarını elinde bulundurmaktadır. EastPharma S.A.R.L. ayrıca 1 adet Roche ürününün Türkiye dışında 17 ülkedeki haklarını da elinde bulundurmaktadır (Not 7).

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

26. ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİRLER / (GİDERLER)

	1 Ocak- 30 Eylül 2023	1 Ocak- 30 Eylül 2022	1 Temmuz- 30 Eylül 2023	1 Temmuz- 30 Eylül 2022
Faaliyetlerden kaynaklanan kur farkı geliri	257.113.655	328.027.007	131.363.311	79.865.115
Reeskont faiz gelirleri	2.520.819	229.596	2.356.059	(278.035)
Komisyon geliri (*)	1.651.343	859.409	694.522	319.147
Faiz gelirleri	82.524.655	44.182.817	45.144.212	28.096.663
Diğer gelirler	38.610.921	15.959.670	26.861.464	5.403.302
	<u>382.421.393</u>	<u>389.258.499</u>	<u>206.419.568</u>	<u>113.406.192</u>

(*) Komisyon gelirinin içinde Grup'un ilişkili şirketi Saba İlaç A.Ş.'ye verilen hizmetlerden elde edilen gelir 1.651.343 TL'dir (30 Eylül 2022: 859.409 TL) (Not 7).

	1 Ocak- 30 Eylül 2023	1 Ocak- 30 Eylül 2022	1 Temmuz- 30 Eylül 2023	1 Temmuz- 30 Eylül 2022
Faaliyetlerden kaynaklanan kur farkı gideri	(49.891.283)	(35.042.493)	(32.515.869)	(4.352.931)
Diğer giderler	(11.980.572)	(10.690.338)	(8.580.763)	(3.652.259)
	<u>(61.871.855)</u>	<u>(45.732.831)</u>	<u>(41.096.632)</u>	<u>(8.005.190)</u>

27. YATIRIM FAALİYETLERİNDEN GELİRLER / (GİDERLER)

	1 Ocak- 30 Eylül 2023	1 Ocak- 30 Eylül 2022	1 Temmuz- 30 Eylül 2023	1 Temmuz- 30 Eylül 2022
Sabit kıymet satış karı	18.306.160	17.607.419	6.201.506	8.478.437
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu kar veya zarar yansıtılan finansal varlıklardan kaynaklanan net kazanç	97.670.436	21.419.142	(59.960.709)	(12.569.643)
İtfa edilmiş maliyetinden gösterilen finansal varlıklardan kaynaklanan net kazanç	35.722.975	5.206.129	12.382.582	5.097.526
Menkul kıymet alım-satım karı	12.296.446	-	909.633	-
Yatırım faaliyetleriyle ilgili kalemlere ait kur farkı geliri	293.218.633	52.833.133	56.510.839	52.672.946
	<u>457.214.650</u>	<u>97.065.823</u>	<u>16.043.851</u>	<u>53.679.266</u>
	1 Ocak- 30 Eylül 2023	1 Ocak- 30 Eylül 2022	1 Temmuz- 30 Eylül 2023	1 Temmuz- 30 Eylül 2022
Sabit kıymet satış zararı	(3.222.317)	-	(3.222.317)	-
İtfa edilmiş maliyetinden gösterilen finansal varlıklardan kaynaklanan net zarar	-	(7.056.633)	-	(7.056.633)
	<u>(3.222.317)</u>	<u>(7.056.633)</u>	<u>(3.222.317)</u>	<u>(7.056.633)</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

28. FİNANSMAN GİDERLERİ

	1 Ocak- 30 Eylül 2023	1 Ocak- 30 Eylül 2022	1 Temmuz- 30 Eylül 2023	1 Temmuz- 30 Eylül 2022
Banka kredileri faiz giderleri	(526.444.435)	(341.467.700)	(219.340.360)	(157.244.334)
Kiralama yükümlülüğüne ilişkin faiz giderleri	(30.793.565)	(9.698.202)	(19.073.499)	(5.360.994)
Tahvil faiz ve masraf giderleri	(142.584.970)	(19.872.788)	(54.602.585)	(4.229.584)
Toplam faiz giderleri	(699.822.970)	(371.038.690)	(293.016.444)	(166.834.912)
Eksi: duran varlıkların maliyetine dahil edilen tutar	32.775.756	16.769.315	20.481.787	11.058.394
	(667.047.214)	(354.269.375)	(272.534.657)	(155.776.518)
Net kur farkı geliri	752.441	372.208	132.353	121.065
Türev finansal araç geliri	14.329.611	1.162.548	503.627	-
Diğer finansman giderleri	(126.423.316)	(16.269.154)	(63.317.332)	(8.560.642)
	(778.388.478)	(369.003.773)	(335.216.009)	(164.216.095)

29. GELİR VERGİLERİ (ERTELENMİŞ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ DAHİL)

Dönem vergi gideri ve ertelenen vergi

Vergi gideri, cari dönem vergi giderini ve ertelenmiş vergi giderini kapsar. Vergi, doğrudan özkaynaklar altında muhasebeleştirilen bir işlemle ilgili olmaması koşuluyla, gelir tablosuna dahil edilir. Aksi takdirde vergi de ilgili işlemle birlikte özkaynaklar altında muhasebeleştirilir.

Dönem vergi gideri, finansal durum tablosu tarihi itibarıyla Grup'un bağlı ortaklıklarının faaliyet gösterdiği ülkelerde yürürlükte olan vergi kanunları dikkate alınarak hesaplanır. Türk Vergi mevzuatına göre, kanuni veya iş merkezleri Türkiye'de bulunan kurumlar, kurumlar vergisine tabidir.

Türk vergi sisteminde mali zararlar takip eden beş yıl içindeki mali karlar ile mahsup edilebilmekte olup, önceki yıllar kazançlarından (geriye dönük) mahsup mümkün değildir.

Ayrıca, kurumlar vergisine mahsup edilmek üzere yıl içinde yıl sonunda beyan edilen matrahlar üzerinden %25 oranında (2023 yılı vergilendirme dönemi ve sonrası için %25 olacaktır) geçici vergi ödenmektedir.

30 Eylül 2023 ve 31 Aralık 2022 tarihleri itibarıyla vergi karşılığı yürürlükteki vergi mevzuatı çerçevesinde ayrılmıştır.

Şirket'in aktifinde iki yıldan uzun süre ile tutulan iştirak hisseleri ile aynı süreyle sahip oldukları kurucu senetleri, intifa senetleri ve rüçhan haklarının satışından doğan kazançların %75'lik kısmı ile aynı süreyle aktiflerinde yer alan taşınmazların satışından doğan kazançların %50'lik kısmı Kurumlar Vergisi Kanunu'nda öngörüldüğü üzere sermayeye eklenmesi veya 5 yıl süre ile pasifte özel bir fon hesabında tutulması şartı ile vergiden istisnadır.

Ertelenen vergi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin finansal tablolarda yer alan kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelenen vergi hesaplanmasında yürürlükteki vergi mevzuatı uyarınca finansal durum tablosu tarihi itibarıyla geçerli bulunan vergi oranları kullanılır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

29. GELİR VERGİLERİ (ERTELENMİŞ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ DAHİL) (devamı)

Dönem vergi gideri ve ertelenen vergi (devamı)

Ertelenen vergi yükümlülüğü vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenen vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır.

Aynı ülkenin vergi mevzuatına tabi olmak şartıyla ve cari vergi varlıklarının cari vergi yükümlülüklerinden mahsup edilmesi konusunda yasal olarak uygulanabilir bir hakkın bulunması durumunda ertelenen vergi varlıkları ve yükümlülükleri karşılıklı olarak birbirinden mahsup edilir.

Vergi varlık ve yükümlülükleri

Kurumlar vergisi

Şirket ve konsolidasyon kapsamındaki Türkiye’de ve diğer ülkelerde kurulmuş bağlı ortaklık, iştirak ve müşterek yönetime tabi ortaklıkları, faaliyetlerini sürdürdükleri ülkelerin yürürlükte bulunan vergi mevzuatı ve uygulamalarına tabidir.

2023 yılında Türkiye’de uygulanan kurumlar vergisi oranı %25’dir (2022: %23). 30 Eylül 2023 tarihli konsolide finansal tablolarda ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülükleri, 2023 ve sonraki dönemlerde vergi etkisi oluşturacak kısmı için %25 oranı ile hesaplanmıştır.

Kurumlar vergisi oranı kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna ve indirimlerin indirilmesi sonucu bulunacak safi kurum kazancına uygulanır. Kurumlar vergisi, ilgili olduğu yıl sonunu takip eden dördüncü ayın yirmi beşinci günü akşamına kadar beyan edilmekte ve ilgili ayın sonuna kadar ödenmektedir.

Şirketler mali karları üzerinden %25 (2022 - %23) oranında geçici vergi hesaplar ve o dönemi izleyen ikinci ayın 17’inci gününe kadar beyan edip on yedinci günü akşamına kadar öderler. Yıl içinde ödenen geçici vergi o yıla ait olup izleyen yıl verilecek kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisinden mahsup edilir. Mahsuba rağmen ödenmiş geçici vergi tutarı kalmış ise bu tutar nakden iade alınabileceği gibi mahsup edilebilir.

Kurumlar Vergisi Kanunu’na göre beyanname üzerinde gösterilen mali zararlar 5 yılı aşmamak kaydıyla dönemin kurumlar vergisi matrahından indirilebilir. Beyanlar ve ilgili muhasebe kayıtları vergi dairesince beş yıl içerisinde incelenebilmektedir.

Türkiye’de mukim şirketlerden, kurumlar vergisi ve gelir vergisinden sorumlu olmayanlar ve muaf tutulanlar haricindekilere yapılanlarla Türkiye’de mukim olan ve olmayan gerçek kişilere ve Türkiye’de mukim olmayan tüzel kişilere yapılan temettü ödemeleri %15 gelir vergisine tabidir.

Türkiye’de mukim şirketlerden yine Türkiye’de mukim anonim şirketlere yapılan temettü ödemeleri gelir vergisine tabi değildir. Ayrıca karın dağıtılmaması veya sermayeye eklenmesi durumunda gelir vergisi hesaplanmamaktadır.

Türk vergi mevzuatı, ana ortaklık olan şirketin bağlı ortaklıkları konsolide ettiği finansal tabloları üzerinden vergi beyannamesi vermesine olanak tanımamaktadır. Bu sebeple Grup’un konsolide finansal tablolarına yansıtılan vergi yükümlülükleri, konsolidasyon kapsamına alınan tüm şirketler için ayrı ayrı hesaplanmıştır. 30 Eylül 2023 ve 31 Aralık 2022 tarihli finansal durum tablolarında ödenecek vergi tutarları her bir Bağlı Ortaklık için netleştirilmiş olup, konsolide finansal tablolarda ayrı sınıflandırılmaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

29. GELİR VERGİLERİ (ERTELENMİŞ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ DAHİL) (devamı)

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
<u>Cari vergi yükümlülüğü:</u>		
Cari kurumlar vergisi karşılığı (*)	284.160.298	4.852.531
Eksi: Peşin ödenen vergi ve fonlar	(165.981.467)	(3.192.199)
	<u>118.178.831</u>	<u>1.660.332</u>

(*) 12 Mart 2023 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan 7440 Sayılı “Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” uyarınca, 2022 yılına ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinde gösterilmek suretiyle, kanunlarda yer alan düzenlemeler uyarınca kurum kazançından indirim konusu yapılan istisna ve indirim tutarları ile indirimli kurumlar vergisine tabi matrahları üzerinden, dönem kazancı ile ilişkilendirilmeksizin %10 oranında, istisna kazançlar üzerinden ise %5 oranında ek vergi hesaplanması gerekmektedir. 31 Mart 2023 tarihi itibarıyla, ilgili vergi için Şirket’in kurumlar vergisine ek olarak tahakkuk ettiği tutar 154.761.509 TL olup, söz konusu vergiye ilişkin ödemenin ilk taksidi Mayıs 2023’te, ikinci taksidi Ağustos 2023’te ödenmiştir.

Matrah artırımına gidilen yıllarla ilgili olarak, yasa gereği kurumlar vergisi kapsamında yeni bir vergi incelemesi olmayacaktır.

	1 Ocak- 30 Eylül 2023	1 Ocak- 30 Eylül 2022
<u>Vergi geliri aşağıdakilerden oluşmaktadır:</u>		
Cari vergi (gideri)	(283.105.811)	(4.475.795)
Ertelenmiş vergi (gideri) / geliri	55.689.021	86.860.956
Toplam vergi (gideri) / geliri	<u>(227.416.790)</u>	<u>82.385.161</u>

Dönem vergi giderinin dönem karı ile mutabakatı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 30 Eylül 2023	1 Ocak- 30 Eylül 2022
Faaliyetlerden elde edilen vergi öncesi kar	2.159.310.905	901.565.412
Geçerli vergi oranı	% 25	% 23
Hesaplanan vergi	(539.827.726)	(207.360.045)
Vergi etkisi:		
- kanunen kabul edilmeyen giderler	(46.436.937)	(2.880.353)
- araştırma ve geliştirme indirimleri	88.284.641	52.133.897
- yatırım teşvik indirimleri	224.786.546	216.836.662
- vergiden istisna gelirler	23.038.904	3.318.961
- diğer	22.737.782	20.336.039
Gelir tablosundaki vergi karşılığı (gideri) / geliri	<u>(227.416.790)</u>	<u>82.385.161</u>

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

29. GELİR VERGİLERİ (ERTELENMİŞ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ DAHİL) (devamı)

Ertelemiş vergi

Grup, vergiye esas yasal finansal tabloları ile TFRS'ye göre hazırlanmış finansal tabloları arasındaki farklılıklardan kaynaklanan geçici zamanlama farkları için ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğü muhasebeleştirilmektedir. Söz konusu farklılıklar genellikle bazı gelir ve gider kalemlerinin vergiye esas finansal tablolar ile TFRS'ye göre hazırlanan konsolide finansal tablolarda farklı dönemlerde yer almasından kaynaklanmakta olup, söz konusu farklar aşağıda belirtilmektedir.

Ertelemiş vergi aktifleri ve pasiflerinin hesaplanmasında kullanılan vergi oranı %25'dir.

Türkiye'de işletmelerin konsolide vergi iadesi beyan edememeleri sebebiyle, ertelenmiş vergi varlıkları olan bağlı ortaklıklar, ertelenmiş vergi yükümlülükleri olan bağlı ortaklıklar ile netleştirilmez ve ayrı olarak gösterilir.

Bilançoda ertelenmiş vergi bakiyeleri aşağıdaki şekilde gösterilmiştir:

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
<u>Ertelemiş vergi varlıkları / (yükümlülükleri):</u>		
Maddi ve maddi olmayan varlıkların değerleme ve amortisman farkları	14.130.375	4.469.348
Kıdem tazminatı karşılığı	16.356.114	21.354.647
Stoklar	90.265.559	45.960.079
Kullanılmamış izin karşılığı	6.444.689	3.403.583
Satış iskonto karşılığı	(14.428.415)	-
Fiyat düzenlemesi sonrası oluşan satış iadelerine dair gider tahakkukları	-	8.495.156
Beklenen zarar karşılığı	1.776.483	1.421.187
Dava karşılığı	6.142.876	3.702.903
Diğer	40.842.549	17.034.306
	<u>161.530.230</u>	<u>105.841.209</u>

30 Eylül 2023 ve 2022 tarihleri itibarıyla sona eren dönem içindeki ertelenmiş vergi varlıkları hareketi aşağıda verilmiştir:

<u>Ertelemiş vergi varlığı / (yükümlülüğü) hareketleri:</u>	2023	2022
1 Ocak itibarıyla açılış bakiyesi	105.841.209	39.624.923
Gelir tablosunda muhasebeleştirilen ertelenmiş vergi geliri	55.689.021	86.860.956
30 Eylül itibarıyla kapanış bakiyesi	<u>161.530.230</u>	<u>126.485.879</u>

Bilanço tarihi itibarıyla, Grup'un ileriki dönemlerde karlarından mahsup edilmek üzere devreden vergi zararları bulunmamaktadır (30 Eylül 2022: Yoktur.).

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

30. PAY BAŞINA KAZANÇ

	1 Ocak- 30 Eylül 2023	1 Ocak- 30 Eylül 2022
Pay başına kazanç		
Ana ortaklığa ait net dönem karı	1.931.894.115	983.950.573
Tedavüldeki hisselerin ağırlıklı ortalama adedi	20.001.928.778	20.001.928.778
Pay başına düşen basit ve hisse başına bölünmüş kazanç (TL)	0,0966	0,0492

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ

(a) Sermaye risk yönetimi

Grup, sermaye yönetiminde, bir yandan faaliyetlerinin sürekliliğini sağlamaya çalışırken, diğer yandan da borç ve özkaynak dengesini en verimli şekilde kullanarak karlılığını artırmayı hedeflemektedir.

Grup'un sermaye yapısı 6'ncı Not'ta açıklanan kredileri de içeren finansal borçlar, 4'üncü Not'ta açıklanan nakit ve nakit benzerleri ve sırasıyla 22'inci Not'ta açıklanan çıkarılmış sermaye, sermaye yedekleri, kar yedekleri ve geçmiş yıl karlarını da içeren özkaynak kalemlerinden oluşmaktadır.

30 Eylül 2023 ve 31 Aralık 2022 tarihleri itibarıyla özkaynakların finansal borçlara oranı aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
Finansal borçlar	5.296.108.043	3.398.828.763
Eksi: Nakit ve nakit benzerleri	(1.432.509.710)	(601.243.499)
Net borç	3.863.598.333	2.797.585.264
Toplam özkaynak	5.793.816.623	3.936.823.980
Toplam sermaye	9.657.414.956	6.734.409.244
Net borç / Toplam sermaye oranı	%40	%42

Grup'un sermaye maliyeti ile birlikte her bir sermaye sınıfıyla ilişkilendirilen riskler üst yönetim tarafından 6 aylık dönemde değerlendirilir. Üst yönetim değerlendirmelerine dayanarak, sermaye yapısını yeni borç edinilmesi veya mevcut olan borcun geri ödenmesiyle olduğu kadar, temettü ödemeleri, yeni hisse ihracı yoluyla dengede tutulması amaçlanmaktadır.

Grup'un genel stratejisi önceki dönemden bir farklılık göstermemektedir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

(b) Finansal risk faktörleri

Grup faaliyetleri nedeniyle piyasa riski (kur riski, gerçeğe uygun değer faiz oranı riski, nakit akışı faiz oranı riski ve fiyat riski), kredi riski ve likidite riskine maruz kalmaktadır. Grup'un risk yönetimi programı genel olarak mali piyasalardaki belirsizliğin, Grup finansal performansı üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerinin minimize edilmesi üzerine odaklanmaktadır.

Risk yönetimi, Yönetim Kurulu tarafından onaylanan politikalar doğrultusunda vadeli alım/satım sözleşmeleri ile yürütülmektedir. Politika ve riskler Denetim Kurulu tarafından düzenli olarak izlenmektedir. Bu uygulamanın bir sonucu olarak Grup düzenli olarak risk performansı değerlendirmesi yapmaktadır.

(b.1) Kredi riski yönetimi

Finansal aracın taraflarından birinin sözleşmeye bağlı yükümlülüğünü yerine getirememesi nedeniyle Grup'a finansal bir kayıp oluşturması riski, kredi riski olarak tanımlanır. Grup, işlemlerini yalnızca kredi güvenilirliği olan taraflarla gerçekleştirme ve mümkün olduğu durumlarda teminat elde etme yoluyla kredi riskini azaltmaya çalışmaktadır. Grup'un maruz kaldığı kredi riskleri; müşterilerin finansal durumları ve kredi limitlerinin risk yönetimi komitesi tarafından takip edilerek ayda bir kez gözden geçirilmesiyle takip edilmektedir.

İç derecelendirme bilgilerine göre değerlendirilen vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların kredi kalitesi aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2023	31 Aralık 2022
Ticari alacaklar		
İç derecelendirme bilgilerine göre;		
A Grubu Müşteriler	2.509.457.641	1.434.115.139
B Grubu Müşteriler	129.390.148	37.874.682
C Grubu Müşteriler	206.453.046	207.440.569
	<u>2.845.300.835</u>	<u>1.679.430.390</u>

A Grubu Müşteriler : Herhangi bir teminat olmaksızın Kredi Komitesi tarafından uygun görülen ve Yönetim Kurulu Başkanı tarafından onaylanan kredi limiti tanımlanan müşterilerdir.

B Grubu Müşteriler : Var olan teminatına ilave olarak Kredi Komitesi tarafından uygun görülen ve Yönetim Kurulu Başkanı tarafından onaylanan kredi limiti tanımlanan müşterilerdir.

C Grubu Müşteriler : Bire bir teminat karşılığı (banka teminat mektubunun tamamı veya herhangi bir ipotek değerinin %70'i kadar) kredi limiti tanınan müşterilerdir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

(b) Finansal risk faktörleri (devamı)

(b.1) Kredi riski yönetimi (devamı)

Finansal araç türleri itibarıyla maruz kalınan kredi riskleri

30 Eylül 2023	Alacaklar				Bankalardaki Mevduat	Diğer(**)
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar			
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf		
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski (*)	180.631.638	2.845.300.835	-	7.411.953	1.432.296.114	1.839.564.258
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	218.047.202	-	-	-	-
A. Vadesi geçmiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	180.631.638	2.845.300.835	-	7.411.953	1.432.296.114	1.839.564.258
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri	-	-	-	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	-	-	-	-	-
- Teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	7.105.933	-	48.906	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(7.105.933)	-	(48.906)	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-
E. Bilanço dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-

(*) Tutarın belirlenmesinde, alınan teminatlar gibi, kredi güvenilirliğinde artış sağlayan unsurlar dikkate alınmamıştır.

(**) Konsolide finansal durum tablosunda finansal yatırımlarda gösterilen usdbondlar ve kur korumalı mevduatlar konsolide kredi riskleri tablosunda “Diğer” içerisinde raporlanmıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

(b) Finansal risk faktörleri (devamı)

(b.1) Kredi riski yönetimi (devamı)

Finansal araç türleri itibarıyla maruz kalınan kredi riskleri

31 Aralık 2022	Alacaklar				Bankalardaki Mevduat	Diğer(**)
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar			
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf		
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski (*)	86.024.749	1.679.430.390	-	3.870.442	600.891.410	1.166.722.929
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	137.225.458	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	86.024.749	1.679.430.390	-	3.870.442	600.891.410	1.166.722.929
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri	-	-	-	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	-	-	-	-	-
- teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	7.105.933	-	48.906	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(7.105.933)	-	(48.906)	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-
E. Bilanço dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-

(*) Tutarın belirlenmesinde, alınan teminatlar gibi, kredi güvenilirliğinde artış sağlayan unsurlar dikkate alınmamıştır.

(**) Konsolide finansal durum tablosunda finansal yatırımlarda gösterilen usdbondlar ve kur korumalı mevduatlar konsolide kredi riskleri tablosunda “Diğer” içerisinde raporlanmıştır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

b) Finansal Risk Faktörleri (devamı)

(b.2) Likidite risk yönetimi

Likidite riski yönetimi ile ilgili esas sorumluluk, yönetim kuruluna aittir. Yönetim Kurulu, Grup Yönetimi'nin kısa, orta ve uzun vadeli fonlama ve likidite gereklilikleri için, uygun bir likidite riski yönetimi oluşturmuştur.

Grup'un likidite gereksiniminin başlıca nedeni fabrika, makine-tesisat ve demirbaş ağırlıklı yapılan Ar-Ge yatırımları ile ruhsatlandırma ve lisanslarla ilgili olarak yapılan yatırımlardan doğan işletme sermayesi ihtiyacıdır. Yönetim Kurulu, Grup Yönetimi'nin kısa, orta ve uzun vadeli fonlama ve likidite gereklilikleri için, uygun bir likidite riski yönetimi oluşturmuştur.

Likidite riski analizi

Aşağıdaki tablo, Grup'un türev niteliğinde olmayan finansal yükümlülüklerinin vade dağılımını göstermektedir. Aşağıdaki tablolar, Grup'un yükümlülükleri iskonto edilmeden ve ödemesi gereken en erken tarihler esas alınarak hazırlanmıştır. Söz konusu yükümlülükler üzerinden vade sonuna kadar ödenecek faizler aşağıdaki tabloya dahil edilmiştir.

30 Eylül 2023

<u>Sözleşme uyarınca vadeler</u>	<u>Defter Değeri</u>	<u>Sözleşme uyarınca nakit</u>			
		<u>çıkışlar toplamı</u>	<u>3 aydan kısa</u>	<u>3-12 ay arası</u>	<u>1-5 yıl arası</u>
Türev olmayan finansal yükümlülükler					
Banka kredileri ve tahviller	5.296.108.043	5.817.607.916	1.815.038.521	3.427.122.815	575.446.580
Ticari borçlar	809.806.100	814.156.733	798.062.336	16.094.397	-
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	94.043.557	94.043.557	94.043.557	-	-
Toplam yükümlülük	6.199.957.700	6.725.808.206	2.707.144.414	3.443.217.212	575.446.580

31 Aralık 2022

<u>Sözleşme uyarınca vadeler</u>	<u>Defter Değeri</u>	<u>Sözleşme uyarınca nakit</u>			
		<u>çıkışlar toplamı</u>	<u>3 aydan kısa</u>	<u>3-12 ay arası</u>	<u>1-5 yıl arası</u>
Türev olmayan finansal yükümlülükler					
Banka kredileri ve tahviller	3.398.828.763	3.773.662.050	965.503.455	2.240.494.006	567.664.589
Ticari borçlar	713.706.921	715.536.736	707.838.003	7.698.733	-
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	46.065.560	46.065.560	46.065.560	-	-
Toplam yükümlülük	4.158.601.244	4.535.264.346	1.719.407.018	2.248.192.739	567.664.589

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

b) Finansal risk faktörleri (devamı)

(b.3) Piyasa riski yönetimi

Faaliyetleri nedeniyle Grup, döviz kurundaki (b.2.1 maddesine bakınız) ve faiz oranındaki (b.2.2 maddesine bakınız) değişiklikler ile ilgili finansal risklere maruz kalmaktadır. Faiz oranıyla ilişkilendirilen riskleri kontrol altında tutabilmek için Grup, belirli bir oranda sabit ve değişken faizli kredi sözleşmeleri yapmaktadır.

Grup düzeyinde karşılaşılan piyasa riskleri, duyarlılık analizleri esasına göre değerlendirilmektedir.

Cari yılda Grup'un maruz kaldığı piyasa riskinde veya maruz kalınan riskleri yönetim ve ölçüm yöntemlerinde, önceki yıla göre bir değişiklik olmamıştır.

(b.3.1) Kur riski yönetimi

Yabancı para cinsinden işlemler, kur riskinin oluşmasına sebebiyet vermektedir. Grup, döviz cinsinden varlık ve yükümlülüklerinin Türk Lirası'na çevriminde kullanılan kur oranlarının değişimi nedeniyle, kur riskine maruzdur. Kur riski ileride oluşacak ticari işlemler, kayda alınan aktif ve pasifler arasındaki fark sebebiyle ortaya çıkmaktadır. Kur riski, onaylanmış politikalara dayalı olarak yapılan vadeli döviz alım/satım sözleşmeleri ile yönetilmektedir.

Aşağıdaki tablo her bir finansal enstrüman sınıfı için Şirket ve bağlı ortaklıklarının yabancı para riskini göstermektedir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

b) Finansal risk faktörleri (devamı)

(b.3) Piyasa riski yönetimi (devamı)

(b.3.1) Kur riski yönetimi (devamı)

Döviz Pozisyonu Tablosu

	30 Eylül 2023					
	TL Karşılığı	ABD Doları	Avro	CHF	GBP	Diğer
1. Ticari alacak	132.319.732	3.464.316	6.693	1.202.994	-	1.213.685
2a. Parasal finansal varlıklar	1.891.050.156	46.774.432	20.976.106	51.278	1.028	1.803
2b. Parasal olmayan finansal varlıklar	-	-	-	-	-	-
3. Diğer	116.461.790	1.207.827	2.177.610	513.269	140.507	84.239
4. DÖNEN VARLIKLAR	2.139.831.678	51.446.575	23.160.409	1.767.541	141.535	1.299.727
5. Ticari alacaklar	-	-	-	-	-	-
6a. Parasal finansal varlıklar	178.040.445	6.503.357	-	-	-	-
6b. Parasal olmayan finansal varlıklar	-	-	-	-	-	-
7. Diğer	7.533.316	37.738	220.294	3.500	-	-
8. DURAN VARLIKLAR	185.573.761	6.541.095	220.294	3.500	-	-
9. TOPLAM VARLIKLAR	2.325.405.439	57.987.670	23.380.703	1.771.041	141.535	1.299.727
10. Ticari borçlar	326.737.518	4.406.848	5.937.755	1.123.560	814	839
11. Finansal yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
12a. Parasal olan diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
12b. Parasal olmayan diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
13. KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	326.737.518	4.406.848	5.937.755	1.123.560	814	839
14. Ticari borçlar	-	-	-	-	-	-
15. Finansal yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
16a. Parasal olan diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
16b. Parasal olmayan diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
17. UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	-	-	-	-	-	-
18. TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER	326.737.518	4.406.848	5.937.755	1.123.560	814	839
19. Bilanço dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık /yükümlülük pozisyonu (19a-19b)	-	-	-	-	-	-
19.a Aktifkarakterli bilanço dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	-	-	-	-	-	-
19.b. Pasifkarakterli bilanço dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	-	-	-	-	-	-
20. Net yabancı para varlık yükümlülük pozisyonu (9-18+19)	1.998.667.921	53.580.822	17.442.948	647.481	140.721	1.298.888
21. Parasal kalemler net yabancı para varlık / yükümlülük pozisyonu (1+2a+5+6a-10-11-12a-14-15-16a)	1.874.672.815	52.335.257	15.045.044	130.712	214	1.214.649
22. Döviz hedge'i için kullanılan finansal araçların toplam gerçeğe uygun değeri	-	-	-	-	-	-
23. Döviz varlıkların hedge edilen kısmının tutarı	-	-	-	-	-	-
24. Döviz yükümlülüklerin hedge edilen kısmının tutarı	-	-	-	-	-	-
25. İhracat	888.983.619	19.761.631	17.398.897	949.499	-	-
26. İthalat	2.152.414.716	42.450.098	32.278.819	1.434.730	304.118	-

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

b) Finansal risk faktörleri (devamı)

(b.3) Piyasa riski yönetimi (devamı)

(b.3.1) Kur riski yönetimi (devamı)

Döviz Pozisyonu Tablosu

	31 Aralık 2022					
	TL Karşılığı	ABD Doları	Avro	CHF	GBP	Diğer
1. Ticari alacak	131.293.598	4.449.839	1.745.249	630.436	-	561.809
2a. Parasal finansal varlıklar	694.384.406	23.563.889	12.416.482	309.191	540	-
2b. Parasal olmayan finansal varlıklar	-	-	-	-	-	-
3. Diğer	71.375.402	102.029	3.402.815	4.452	67.352	28.244
4. DÖNEN VARLIKLAR	897.053.406	28.115.757	17.564.546	944.079	67.892	590.053
5. Ticari alacaklar	-	-	-	-	-	-
6a. Parasal finansal varlıklar	432.107.872	23.109.474	-	-	-	-
6b. Parasal olmayan finansal varlıklar	-	-	-	-	-	-
7. Diğer	385.027	11.259	8.450	300	-	-
8. DURAN VARLIKLAR	432.492.899	23.120.733	8.450	300	-	-
9. TOPLAM VARLIKLAR	1.329.546.305	51.236.490	17.572.996	944.379	67.892	590.053
10. Ticari borçlar	307.485.701	8.366.629	7.548.057	-	24.509	23.022
11. Finansal yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
12a. Parasal olan diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
12b. Parasal olmayan diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
13. KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	307.485.701	8.366.629	7.548.057	-	24.509	23.022
14. Ticari borçlar	-	-	-	-	-	-
15. Finansal yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
16a. Parasal olan diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
16b. Parasal olmayan diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-	-
17. UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	-	-	-	-	-	-
18. TOPLAM YÜKÜMLÜLÜKLER	307.485.701	8.366.629	7.548.057	-	24.509	23.022
19. Bilanço dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık /yükümlülük pozisyonu (19a-19b)	-	-	-	-	-	-
19.a Aktifkarakterli bilanço dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	-	-	-	-	-	-
19b. Pasifkarakterli bilanço dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	-	-	-	-	-	-
20. Net yabancı para varlık yükümlülük pozisyonu (9-18+19)	1.022.060.604	42.869.861	10.024.939	944.379	43.383	567.031
21. Parasal kalemler net yabancı para varlık / yükümlülük pozisyonu (1+2a+5+6a-10-11-12a-14-15-16a)	950.300.175	42.756.573	6.613.674	939.627	(23.969)	538.787
22. Döviz hedge'i için kullanılan finansal araçların toplam gerçeğe uygun değeri	-	-	-	-	-	-
23. Döviz varlıkların hedge edilen kısmının tutarı	-	-	-	-	-	-
24. Döviz yükümlülüklerin hedge edilen kısmının tutarı	-	-	-	-	-	-
25. İhracat	759.817.722	29.188.084	14.587.404	599.586	-	-
26. İthalat	2.165.937.261	55.699.184	52.502.685	3.080.819	692.912	-

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

b) Finansal risk faktörleri (devamı)

(b.3) Piyasa riski yönetimi (devamı)

(b.3.1) Kur riski yönetimi (devamı)

Kur riskine duyarlılık

Grup içindeki şirketlerin fonksiyonel para birimi TL'dir, başlıca ABD Doları ve Avro cinsinden kur riskine maruz kalmaktadır.

Aşağıdaki tablo Grup'un ABD Doları, Avro ve diğer döviz kurlarındaki %20'lik artışa ve azalışa olan duyarlılığını göstermektedir. %20'lik oran, üst düzey yöneticilere Grup içinde kur riskinin raporlanması sırasında kullanılan oran olup, söz konusu oran yönetimin döviz kurlarında beklediği olası değişikliği ifade etmektedir. Duyarlılık analizi sadece yıl sonundaki açık yabancı para cinsinden parasal kalemleri kapsar ve söz konusu kalemlerin yıl sonundaki %20'lik kur değişiminin etkilerini gösterir (31 Aralık 2022: %20). Bu analiz, dış kaynaklı krediler ile birlikte Grup içindeki yurt dışı faaliyetler için kullanılan, krediyi alan ve de kullanan tarafların fonksiyonel para birimi dışındaki kredilerini kapsamaktadır. Pozitif değer, kar/zarardaki artışı ifade eder. Özkaynak etkisi bulunmamaktadır.

Kur Riskine Duyarlılık Tablosu

30 Eylül 2023

	Kar / (Zarar)	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları'nın TL karşısında % 20 değişmesi halinde		
1 - ABD Doları net varlık / yükümlülüğü	293.373.213	(293.373.213)
2- ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-
3- ABD Doları net etki (1+2)	293.373.213	(293.373.213)
Avro'nun TL karşısında % 20 değişmesi halinde		
4 - Avro net varlık / yükümlülük	101.275.498	(101.275.498)
5 - Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-
6- Avro net etki (4+5)	101.275.498	(101.275.498)
Diğer döviz kurlarının TL karşısında % 20 değişmesi halinde		
7- Diğer döviz net varlık / yükümlülüğü	5.084.873	(5.084.873)
8- Diğer döviz kuru riskinden korunan kısım (-)	-	-
9- Diğer Döviz Varlıkları net etki (7+8)	5.084.873	(5.084.873)
TOPLAM (3+6+9)	399.733.584	(399.733.584)

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

b) Finansal risk faktörleri (devamı)

(b.3) Piyasa riski yönetimi (devamı)

(b.3.1) Kur riski yönetimi (devamı)

Kur riskine duyarlılık (devamı)

Kur Riskine Duyarlılık Tablosu

31 Aralık 2022

	Kar / (Zarar)	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları'nın TL karşısında % 20 değişmesi halinde		
1 - ABD Doları net varlık / yükümlülüğü	160.318.699	(160.318.699)
2- ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-
3- ABD Doları net etki (1+2)	160.318.699	(160.318.699)
Avro'nun TL karşısında % 20 değişmesi halinde		
4 - Avro net varlık / yükümlülük	39.969.234	(39.969.234)
5 - Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-
6- Avro net etki (4+5)	39.969.234	(39.969.234)
Diğer döviz kurlarının TL karşısında % 20 değişmesi halinde		
7- Diğer döviz net varlık / yükümlülüğü	4.124.188	(4.124.188)
8- Diğer döviz kuru riskinden korunan kısım (-)	-	-
9- Diğer Döviz Varlıkları net etki (7+8)	4.124.188	(4.124.188)
TOPLAM (3+6+9)	204.412.121	(204.412.121)

(b.3.2) Faiz oranı riski yönetimi

Grup'un sabit ve değişken faiz oranları üzerinden borçlanması, Grup'u faiz oranı riskine maruz bırakmaktadır. Söz konusu risk, Grup tarafından, sabit ve değişken oranlı borçlar arasında uygun bir dağılım yapılmak suretiyle, yönetilmektedir. Riskten korunma stratejileri, faiz oranı beklentisi ve tanımlı olan risk ile uyumlu olması için düzenli olarak değerlendirilmektedir. Böylece optimal riskten korunma stratejisinin oluşturulması, gerek bilançonun pozisyonunun gözden geçirilmesi gerekse faiz harcamalarının farklı faiz oranlarında kontrol altında tutulması amaçlanmaktadır.

30 Eylül 2023 tarihi itibarıyla, toplam borçluluğun %31'i değişken faizli Türk Lirası yükümlülüklerden oluşmaktadır.

Faiz oranı duyarlılığı

Aşağıdaki duyarlılık analizleri raporlama tarihinde türevsel olmayan enstrümanların maruz kaldığı faiz oranı riskleri baz alınarak belirlenmiştir. Değişken faizli yükümlülüklerin analizinde yıl sonundaki bakiyenin tüm yıl boyunca var olduğu varsayımı kullanılmıştır. Grup yönetimi, faiz oranlarında 50 baz puanlık bir dalgalanma beklemektedir. Söz konusu tutar, Grup içinde üst düzey yönetime yapılan raporlamalarda da kullanılmaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

31. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ (devamı)

b) Finansal risk faktörleri (devamı)

(b.3) Piyasa riski yönetimi (devamı)

(b.3.2) Faiz oranı riski yönetimi (devamı)

Faiz oranı duyarlılığı (devamı)

Faiz Pozisyonu Tablosu

	<u>30 Eylül 2023</u>	<u>31 Aralık 2022</u>
Sabit Faizli Araçlar		
Finansal varlıklar	2.614.573.113	1.524.147.913
Finansal yükümlülükler	3.651.507.631	2.387.392.258
Değişken Faizli Finansal Araçlar		
Finansal varlıklar	-	-
Finansal yükümlülükler	1.644.600.412	1.011.436.505

Raporlama tarihinde faiz oranlarında 50 baz puanlık bir yükseliş olması ve diğer tüm değişkenlerin sabit tutulması durumunda 30 Eylül 2023 itibarıyla net dönem karı 1.404.108 TL azalmaktadır. (30 Eylül 2022: 1.680.867 TL azalmaktadır). Raporlama tarihinde faiz oranlarında 50 baz puanlık bir azalış olması ve diğer tüm değişkenlerin sabit tutulması durumunda Grup'un net dönem karını aynı tutarda arttırmaktadır.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

32. FİNANSAL ARAÇLAR

Finansal araçlar kategorileri

Finansal araçların sınıfları ve gerçeğe uygun değerleri

	İtfa edilmiş maliyeti ile ölçülen finansal varlıklar	İtfa edilmiş maliyeti ile ölçülen finansal yükümlülükler	Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar	Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal yükümlülükler	Defter değeri
30 Eylül 2023					
<u>Finansal varlıklar</u>					
Nakit ve nakit benzerleri	1.432.509.710	-	-	-	1.432.509.710
Finansal yatırımlar	1.043.057.696	-	796.506.562	-	1.839.564.258
Ticari alacaklar (ilişkili şirket bakiyeleri dahil)	3.025.932.473	-	-	-	3.025.932.473
Diğer alacaklar	7.411.953	-	-	-	7.411.953
<u>Finansal yükümlülükler</u>					
Finansal borçlar	-	5.296.108.043	-	-	5.296.108.043
Ticari borçlar (ilişkili şirket bakiyeleri dahil)	-	809.806.100	-	-	809.806.100
Diğer borçlar	-	30.045.338	-	-	30.045.338
Türev araçlar	-	-	-	1.613.539	1.613.539
	İtfa edilmiş maliyeti ile ölçülen finansal varlıklar	İtfa edilmiş maliyeti ile ölçülen finansal yükümlülükler	Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar	Gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal yükümlülükler	Defter değeri
31 Aralık 2022					
<u>Finansal varlıklar</u>					
Nakit ve nakit benzerleri	601.243.499	-	-	-	601.243.499
Finansal yatırımlar	662.573.790	-	504.149.139	-	1.166.722.929
Ticari alacaklar (ilişkili şirket bakiyeleri dahil)	1.765.455.139	-	-	-	1.765.455.139
Diğer alacaklar	3.870.442	-	-	-	3.870.442
<u>Finansal yükümlülükler</u>					
Finansal borçlar	-	3.398.828.763	-	-	3.398.828.763
Ticari borçlar (ilişkili şirket bakiyeleri dahil)	-	713.706.921	-	-	713.706.921
Diğer borçlar	-	2.083.719	-	-	2.083.719
Türev araçlar	-	-	-	-	-

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Tüm tutarlar, aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası "TL" cinsinden ifade edilmiştir.)

32. FİNANSAL ARAÇLAR (devamı)

Finansal araçlar kategorileri (devamı)

Grup'un finansal varlıklarının ve yükümlülüklerinin gerçeğe uygun değeri, söz konusu varlıkların ve yükümlülüklerin defter değerine yaklaşık tutardadır.

Finansal varlıkların ve yükümlülüklerin gerçeğe uygun değeri aşağıdaki gibi belirlenir:

- Birinci seviye: Finansal varlık ve yükümlülükler, birbirinin aynı varlık ve yükümlülükler için aktif piyasada işlem gören borsa fiyatlarından değerlendirilmiştir.
- İkinci seviye: Finansal varlık ve yükümlülükler, ilgili varlık ya da yükümlülüğün birinci seviyede belirtilen borsa fiyatından başka direkt ya da indirekt olarak piyasada gözlenebilen fiyatının bulunmasında kullanılan girdilerden değerlendirilmiştir.
- Üçüncü seviye: Finansal varlık ve yükümlülükler, varlık ya da yükümlülüğün gerçeğe uygun değerinin bulunmasında kullanılan piyasada gözlenebilir bir veriye dayanmayan girdilerden değerlendirilmiştir.

30 Eylül 2023 ve 31 Aralık 2022 tarihlerinde Grup'un türev finansal araçları aşağıdaki gibidir:

	30 Eylül 2023		31 Aralık 2022	
	Varlıklar	Yükümlülükler	Varlıklar	Yükümlülükler
İleri vadeli döviz alım işlemi	-	1.613.539	-	-
	-	1.613.539	-	-
		1 Ocak- 30 Eylül 2023		1 Ocak- 30 Eylül 2022
Kar veya zararda muhasebeleştirilen gerçeğe uygun değer farkı (*)	(1.613.539)		-	
Net varlık/(yükümlülük)	(1.613.539)		-	

(*) 1 Ocak-30 Eylül 2023 ve 2022 döneminde kar veya zararda muhasebeleştirilen kur farkı giderleri, finansman giderleri içerisinde muhasebeleştirilmiştir.

Grup'un 30 Eylül 2023 tarihi itibarı ile fonksiyonel para birimi cinsi dışındaki pozisyonlarına endeksli olarak ABD Doları uzun / TL kısa pozisyonu (3.000.000 ABD Doları), Avro uzun / TL kısa pozisyonu (3.000.000 Avro) tutarında forward kontratları bulunmaktadır.

Türev araçların gerçeğe uygun değeri ikinci seviye girdiler kullanılarak değerlendirilmiştir.

DEVA HOLDİNG A.Ş. VE BAĞLI ORTAKLIKLARI

30 EYLÜL 2023 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(Aksi belirtilmedikçe para birimi Türk Lirası “TL” cinsinden ifade edilmiştir.)

33. BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞUNDAN ALINAN HİZMETLERE İLİŞKİN ÜCRETLER

Bağımsız denetim kuruluşundan alınan hizmetlere ilişkin ücretler

Grup’un; Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu’nun “KGK” Resmi Gazete’de yayınlanan Kurul Karar’ına istinaden raporlama dönemi itibarıyla bağımsız denetçi/bağımsız denetim kuruluşundan aldığı hizmetlere ilişkin ücretler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak- 30 Eylül 2023	1 Ocak- 30 Eylül 2022
Raporlama dönemine ait bağımsız denetim ücreti	888.000	305.000
	<u>888.000</u>	<u>305.000</u>

34. BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR

Sermaye Piyasası Kurulu'nun 24 Ağustos 2023 tarih ve 49/1025 sayılı kararı ile onaylanan İhraç Belgesi çerçevesinde, 200.000.000 TL nominal değerinde, yıllık %47 sabit faizli, 364 gün vadeli, vade sonunda kupon ve anapara ödemeli finansman bonosunun satışı 5 Ekim 2023 tarihinde tamamlanmıştır.